

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSEI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

A küzdelem célja.

Budapest, június 2.

(v) Szomorú elégtételünkre szolgál, hogy amit a kiegyezésnek és a magyar kormány-nak válságos helyzetéről napok óta irunk, mindaz hangulatban és tartalomban teljesen összevág Széll Kálmán miniszterelnöknek mai nyilatkozatával. Igenis, komor válság küszöbén állunk. Igenis, az osztrák politikának kórik armánykodása oly helyzetet teremtett, amely a Széll-kabinetet vagy a paktum szétrepesztésének, vagy a saját visszalépésének dilemmája elé állítja. És igenis, Széll Kálmán határozottan visszautasítja az első alternatívát, amely őt a hatalomnak a frigszegés árán való megtartásával kínálja meg, s ennél fogva kész magát alávetni annak a másik alternatívának, amely reá nézve az egyedül lehetséges, de az ország szempontjából talán a végzetesebbik: inkább kész lemondásával váltani meg politikai egyéniségének integritását. Ilyennek láttuk minapok előtt a helyzetet, amikor kitört belőlünk a Cassandra-kiáltás, amelynek nyomán kárpótt a közvéleményből az optimizmus és hirtelen boru váltotta fel azt az enyhe derűt, amelyet az ujkor szak három hónappal ezelőtt magával hozott. Fájdalom, nem tuloztunk. Az a kép, amely a miniszterelnök szavából tárul az ország elé, megerősíti aggodásainkat.

Az őszinteség diplomatájának neveztük mi Széll Kálmánt a nagy békealku idején. Azok a tulajdonságai, amelyekkel erre az elnevezésre rászolgált, sohasem domborultak ki rokonszenvesebben és világosabban, mint ma, abban a rövid főlészólásban, amelynek minden hangját mohó érdeklődéssel és meleg részvétellel leste az egész parlament. Diplomata volt ma is Széll Kálmán; hiszen egy függő-

ben lévő, a nyilvánosság számára még meg nem érett, még körvonalalaiban is csak sejtett kínos konfliktusról kellett nyilatkoznia. Ilyen helyzetben, amikor beszélni kötelesség, de mondani alig szabad valamit, az elhallgatásban áll a művészet. Széll Kálmán finom tapintata az egész vonalon meg tudta övni a diszkreiciót. Arról, amit a jövendőnek káros prejudiciuma s az amugy is izgatott hangulatnak elmérgesítése nélkül fölfednie nem lehetett, nem rántotta le a leplet. A sötét titok, amely odagördült a Széll-kabinet politikai útjára, hogy vagy megbotoljon benne, vagy letérjen az egyenes ösvényről, amelyen haladni kíván: ez a sötét titok továbbra is titok maradt. És mégis teljes őszinteség volt ebben a mindent elhallgató beszédben. A hang tette ezt, az a meleg és becsületes hang, amelyben benne vibrált az önérzetes elszántság mellett a nyugodt és nemes rezignáció. Érezte az egész Ház s érezni fogja az egész ország, hogy frigszegés és jogfeladás a célzata annak a nyomásnak, amely alá a Thun-kabinet helyezi a magyar kormányt; de érezni fogja mindenki azt is, hogy ez a kabinet nem az erkölcsi áldozatok árán való megalkuvásban fogja keresni, de a becsületes bukásban fogja megtalálni a dicsőségét. Az őszinteség diplomatája szólott ma ismét a magyar nemzet-hez. Szavait zugó éljenzéssel fogadta a parlament, elismeréssel és ragaszkodással fogja viszonzni az ország közvéleménye.

A helyzet, amelyet jönni láttunk, ime be-következett tehát. A komor válság nem áll többé küszöbön, hanem már át is lépte a küszöböt. A Széll-kabinet vagy győz, vagy megy. Az ország érdekéből nem ad fel semmit, az ország jogát szűz épségben fogja hátrahagyni. Az ország érdeke az, hogy a gazdasági kiegyezés valamennyi kérdése egy-

rendeztessék, hogy a nemzetközi vámszerződésekkel egyazon időpontban történjen a lejáratauk. Ez az, amit az osztrák kormány mindenáron meg akarna akadályozni. A bankparitás csupán ürügyül szolgál neki arra, hogy széttepje a lejáratú határidők egységét. Értjük ezt az erőlködését, de kijelentjük, hogy semmi szín alatt nem fog sikert aratni. Magyarország nem adhatja fel azt az igényét, hogy ugyanakkor szabályozza Ausztriával való gazdasági viszonyát, amikor a külföldi államokkal kötött szerződéseket megújítása kerül napirendre. A határidőknek ilyen egysége nélkül nem lehet rendszeres és hathatós gazdaságpolitikát csinálnunk. Ha a vámközösség dolgában nincsen szabad kezünk a külföldi szerződéseket megújításának idején, akkor olyan a helyzetünk, mintha kötött kézzel kergetnének a csatába: ilyen állapotban sebeket csak kaphatunk, de nem védekezhetünk, — arra vagyunk elítélve, hogy a magunk testével fogjuk fel azokat a csapásokat, amiket nem is nekünk szánt az ellenfél, hanem annak az Ausztriának, amely bennünket guzsha kötött. Harminc esztendő óta ez volt a szerepünk. Valahányszor a külföldi államokkal szerződ-nünk kellett, mindig bele voltunk már szorítva a vámközösség káldójába. Gróf Thun-nak tetszik ez a hagyomány; de Széll Kálmán-nak nem tetszik. Az ő politikája abban csucosodik ki, hogy szabad legyen a kezünk a külföldi szerződések lejáratainak idején s hogy aztán egy állhassunk Ausztria mellett, mint vele egyenlő jogu s minden feszélytől felszabadított akaratu tényező. E nélkül a vámközösség nem becsületes szerződés, hanem *societas leonina*. Zsákmány már voltunk harminc esztendeig, ez kimerítette teljesen

TÁRCA.

Az esküvő.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Huszár Vilmos.

Az esküvő napja eljött. Bergl Fülöp ma oltárhoz vezeti Stein Irmát. Ideálom holnaptól kezdve a Lipótváros ünnepelt szép asszonyainak sorába lép. És ezzel az én szerelmi illúzióim világa, hittem és bálványom romba dől mindörökre. Mert nincs Isten, aki visszahelyezhetné őt arra a piedesztálra, melyet szívenben elfoglalt.

Életem szfinksze, nem haragszom reád, nem is gyűlöllek, mert sok boldog pillanatot köszönhetek néked. Mig hittem benned, éreztem, mi az a szerelem, amiről neked, hideg, érzéketlen szépség, fogalmad sínesen. Nem, nem gyűlöllek; de néha mégis kedvet érzek odarahanni a templomba, ahol ma esküvel ígérsz örök hűséget egy fekete szakállnak, odarahanni és megölni téged, leendő férjed, Bergl ur lábainál...

De nem, bucsuzzunk gyöngéden téled, tőkeletes leány, Hoffmann meséinek eleven bábuja te. Esküdj hűséget Bergl urnak és légy boldog, ha tudsz. De mert szívemet megölyd, szenvedni fogsz. Jöhet idő, mikor téged is gyötörni fog a viszonzatlan szerelem fájó érzete, és akkor nem nyujt majd kárpótlást szenvedéséidért sem Bergl ur fényes szakállá, sem nagy jóvedelme, sem a gabonatözsde minden dicsősége.

Isten veled, Irma.

Az esküvőt megelőző éjszakán folyton vele álmodtam, úgy mint régen valamikor. De egyszer csak beléütdött a rózsaszínű álmok csillogó fátylába egy hosszú fekete szakáll és az álmok szerte-

foszlottak. Minden zavaros lett előttem, fejemet kinosan szorította valami és a nyomasztóbb képek gyorsan kergetőztek lázas agyamban. Ez itt a menyasszony, mirtuskoszoruja kissé félreuszott; nagyon halavány, de igézőbb már nem lehet. Mellette Bergl ur, szakállá tündökölt, szeme mintha vérben forogna. Körös-körül násznép, kíváncsi emberek, akik látni akarják a menyasszonyt, és koldusok. A zaj egyszerre csak elhal és az ünnepélyes eszöndben a pap áldást rebegő szavai hallszannak, amelyek szendérgő lelkemben mint valami üres kriptában visszhangzanak, kisértetiesen, rémesen...

Reggel öt óratagj felébredtem. A nap be-ragyogta meleg sugaráival szobámat, amelyben minden szomorú volt, mint jómagam. Nehéz fővel felkeltem és gépiesen felöltözököttem. Ki akartam menni valahová a magasba, a hegyek közé, a természet ölébe. Az esküvő déli tizenkét órakor lesz, ha kedvem volna megjelenni, még idejében visszaérkezhetem. Mielőtt elmentem, rá-néztem az ágyam fölött levő Botticelli-képre, amely a három gráciát ábrázolja, akikhez ő anynyira hasonlított. A kép alá néhány gyöngyvirág volt tűzve, melyeket egyszer tőle kaptam. Magamhoz vettem a fonnyadt és sirba kívánczó emléket és kiléptem az utcára.

Nyüzsgő élet fogadott. Minden úgy volt, mint máskor. Az emberek és dolgok haladtak a maguk útján; senki és semmi se látszott törődni azzal, hogy ma temetik el szerelmi illúzióimat, amelyekhez viszontagságos életem boldogságát fűztem. És a temetésre, a Bergl ur esküvőjére engem is meghívtak. A lipótvárosi körök, ha nem is forgathatják a góthai almanachot, de annál járatosabbak az illem kodexében. Ők tudják, hogy nem szabad megfélekedni a család egyet-len ismerőséről sem, és engem is megajándékoztak egy szép kartonnal, amely Bergl ur esküvő-jéről értesített.

Gondolatokba mélyedve haladtam utamon. Ugy látszik, gyorsan járhattam, mert csakhamar kúnn voltam a mezők között, amelyeknek fűvén a harmatcseppek esőálatos színekben csillogtak. Embert alig lehetett látni. Leheveredtem egy gyepek helyre és néztem egy közelemben levő almafára. Szép, piros virágai bimbójukban voltak még és csak néha-néha bólintattak a reggeli szeellő enyhe fuvallatára. Itt-ott egy madár rebent el hangos csicsérgéssel. A legnagyobb volt azonban az élénkség a fű között, ahol apró állat-kák futkostak gyorsan ide s tova, mintha ők is éreznék, hogy az élet gyorsan elszáll...

Az úde májusi levegő kissé felfrissítette meg-kinzott idegeimet. Esembe jutott gyermekkorom, amikor így reggelente, valamely fá árnyában gondatlanul pihentem és boldogan szőttem a csillogó ábrándképeket. Nem sejtettem még akkor, mennyi fájdalmat, esalódást és gatszágot rejt magában az a másik világ, amit a természet kivül az emberek csinálnak. Mikor lefolyt életem eseményeit gondolatban követtem mind-addig, mig azzal a leánnyal megismerkedtem, akit én imádtam szerettem, de akit más vezet oltárhoz: úgy éreztem, a lelkem majd megszakad. Ugy látszott, hogy szívem felébredt der-métségéből és újra élni kezdett, élni a gyötrel-memre.

Halottnak vélt szívem ismét sajgott a fáj-dalomtól, mint a csalódás első rettenetes percé-ben. Körültem minden vidám volt és örvendezett, én pedig szerettem volna meghalni, meghalni. Most kezembe került az a néhány száraz gyöngy-virág-szál. A gyötrelmes emlékek, a ködbe fosz-lott remények egész tömege éledt fel lelkemben — és sirva borultam a zörgő virágszálakra, sőt — oh, én javithatatlan ember — esőkolgattam elfonnyadt harangoeskaikat, mert hisz az ő keze érintette őket valamikor.

Leküzdöttem felindulásomat és próbáltam

gazdasági erőnket és béketűrésünket. A magyar politikának most már az a feladata, hogy Magyarországot ezentúl ne prédája, hanem érdekeivel és jogaival szabadon rendelkező szövetségstársa legyen Ausztriának. Ha jön a külföld és szerződnie akar a monarchiával, akkor mondhatjuk mi Ausztriának: Vagy úgy szerződünk a külfölddel *ketten*, hogy a mi érdekeink is érvényesülnek, vagy mi ketten sem szerződünk *együttessel*.

Ezt az előnyt biztosítja Magyarország számára a paktum, amelyre Széll Kálmán ráépítette a maga kormányzati programját. S ezen a kereten belül kell érvényesülnie a bankparitáshoz való kétségtelen jogunknak. A paktumnak az lényeges ezt követeli az országnak érdeke és joga egyaránt. A Széll-kabinet rendkívüli népszerűségét és példátlan kormányzati hatalmát pedig az a becsületes ragaszkodás magyarázza meg, amelyet ez a kormány az ország joga és érdeke iránt tanusít. Az a visszhang, amelyet Széll Kálmán beszéde a parlamentben keltett, örvendetesen mutatja, hogy a válságos kérdés tekintetében a magyar közélet nem ismer pártkülönbséget, sőt még véleményárványlatokat sem. Kossuth Ferenc lojális nyilatkozatában az elismerés és a bátorítás szólalt meg. Elismerés a kormány becsületes küzdelmének elszántságáért; és bátorítás a kitartásra. S érte meg jól a Thun-kabinet, amit az ellenzéknek ez a komoly és higgadt vezérférfia ma kijelentett s amiben szerencsés tolmácsává szegődött az egész nemzet érzésének; érte meg az osztrák kormány, hogy Magyarországon senki nem fog belenyugodni a paktumnak olyatán megváltoztatásába, amelyből anyagi vagy politikai kár háramlanék az ország jogaira vagy érdekeire. Ugyanígy szellemben szólalt fel Rakovszky István is a néppárt nevében. Ez a tüzes temperamentumu szónok ma féket vetett indulataira. Nyugodt hangon biztosította a kormányt az egész nemzet támogatásáról ebben a küzdelemben, amelyet az osztrák közélet perfidiaja kényszerít rá a Széll-kabinetre.

A parlamentnek és a nemzetnek egyértelműsége ad Széll Kálmánnak jutalmat és ösztönzést. A magyar közvélemény nyugodtan és szilárdan várja az eseményeket. Bizik jogában és kormányában. Bizik abban az ideális hevületben, amely Széll Kálmán egyéniségét oly rokonszenvesen jellemzi. Érde-

keink nem kerülhetnek kockára, mert erős és becsületes kézre van bízva az ő védelmük. Közéletünk méltóságos viselkedését ez magyarázza meg. Érti az egész nemzet, hogy a kormány önrzete és kötelességtudása kizár minden elalkuvást. Széll Kálmán tétovázás nélkül fog a *hatalomról* lemondani, de azokról a jogokról és érdekekről, amelyeknek őrizetét a király és a parlament bizalma reábizta, nem fog lemondani sohasem.

A válság.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, június 2.

A mai napon a képviselőház ülése irányában koncentrálódott az érdeklődés. Széll Kálmán nyilatkozata volt a nap legjelentősebb eseménye. A beszédnek részint föllelkesítő, részint megnyugtató hatása volt. Híveit föllelkesítette, a tulsó oldalt megnyugtatta és ezzel biztosította a Ház ülésének harmonikus lefolyását. A magyar parlament mai magatartása, amint előre volt látható, mindenképpen nagyobbította a kormány fellépésének nyomatékát. A képviselőházban ma impozáns módon nyilvánult az a teljes egyértelműség, amelylyel az egész magyar közvélemény sorakozik a Széll-kabinet mögé a kiegyezés kérdésében. Azt az elszánt, férfias küzdelmet, amelyet Széll Kálmán az ország jogainak és érdekeinek védelmében folytat, egyforma elismeréssel és tisztelettel honorálja az egész nemzet közvéleménye, minden árnyalatkülönbség nélkül. Ebben a kérdésben nincs itthon ellenfele Széll Kálmánnak és kormányának. A kormány álláspontja a nemzet egységes akaratát jelenti. Ez a mai ülés, amely csak formálisnak volt hirdetve, így vált történelmi jelentőségűvé. Ezen kívül a helyzet fejlődésében ma nem fordult elő kiemelkedő momentum. Ma estére várták itt-ott a miniszterelnök elutazását, de ez a várakozás nem bizonyult alaposnak. Széll és miniszterársai csak a jövő hét első napjaiban mennek Bécsbe. Hogy meddig lesz szükséges Bécsben maradniok, azt természetesen nem lehet előre látni. Széll Kálmán mindenestre siettetni fogja a döntést és azon lesz, hogy a Ház ülésének elnapolása által kapott haladékot semmi esetre se kelljen meghosszabbítani, sőt hogy még az egy hét letelte előtt tisztázódjék a helyzet. Parlamentben körökbem reménylik, hogy így lesz.

Általában az itteni politikai körök a helyzetet változatlanul komolynak látják és bizony-

talannak. Csak abban az egy bizonyosságban ért egyet mindenki, hogy a magyar kormány semmit sem fog engedni Magyarországnak a kiegyezési javaslatokban biztosított jogaiból és szigorú következetességgel ragaszkodik a pártközi egyezmény minden lényeges részéhez. Inkább bukik, de meg nem hátrál. *Tárgyal, de nem alkuszik.*

A válság a parlamentben.

Mindenestre tiszta szerencse, hogy a Múzeum-kertben is ott van az ismeretes tilalomfa: „a fák és ültetvények rongálása büntetés terhe alatt tilos.” Máskülönben az a kert most kopasz állna, mert az utca gyermekei letépdették volna valamennyi levelét, választ keresve az egyetlen lehetséges kérdésre: hogy ki „fejze be misz-szióját”, Széll-e vagy Thun? Ámbár talán jó is lett volna, ha legalább a muzeumi fák adnak valami tájékoztatást, mert biztosabban más sem adhat.

Csak álltak az emberek a Sándor-utca során és okosabb foglalkozás híján a frenológiára adták magukat. Az arcozat lesték s a vonásokból próbáltak olvasni.

— Szilágyi nevet! — mondta az egyik. (Mintha olykor sirni is szokott volna!)

— Tizza Kálmán együtt jön a fiával! — konstatálta egy másik. (Pedig hát a generális most már csak árnyéka akar lenni a fiának).

De tudni senki sem tudott semmit. Nemesak az utcán, a parlament folyosóján sem, amelyről pedig azt mondta egyszer valaki, hogy a történelem géniuszának a szalonja, mert ott a történelem nem olyan pedáns, sőt egy kis *pletykára* is kapható. Ma a folyosó se pletykázott. Rajta ült a válságos helyzet egész komorsága s a képviselők csak két kategóriára oszlottak. Az egyik azt mondta: „falhoz verhetjük a fejünket”. A másik némi változtatással azt: „falhoz verném a mások fejét”.

Ami kis tréfa még akadt, annak is komolyabb volt a magja.

Valaki például felsóhajtott:

— Mi lesz Magyarországból, ha ilyen igazságos ügyben bukhatik meg a kormány?

S akkor egy tréfásabb honatya azt felelte:

— Hadd el! Nem Pirrus fog megfordulni a sirjában, hanem a mondása a valóságban. Mert ha Széll most megbukik, elmondhatjuk: *még egy ilyen bukás és — győztünk.*

Ezt függetlenségi ember mondta, aki a lehangolt kormány mögött már emelkedni látja az önálló vámtérület sorompóit. S ha ez nem is sokkal több merész vízió, de bizonyos, hogy a parlament folyosóján legalább is olyan sokan hisznek a látomásban, mint ahogy a csetei szenttel is sokan látták az akácán a Szűz Máriát és hittek a látásukban. És mit lehessen tudni? Az erős hit hatalmas hódító.

Kiseb csoportokban verődtek össze a honatya. A kibek elegendő hidegvér volt, hogy ezekben a kritikusi percekben az *osztályok alakulásával* foglalkozzanak, szinte csudálatot keltek. De azért voltak ilyenek s a magyar törvényhozás mai ülése előtt egy pár osztály is megalakult. Kétszázötvenötödöd adalatrámeltő flegmával alakultak, mert átlag az emberek ma még is nagyobb dolgok iránt érdeklődtek. Hamar hirt terjedt például, hogy a miniszterelnök már a korai órákban tanácskozott a parlament előkelőségeivel. Azt sem titkolták, hogy a függetlenségi párt még az ülés előtt sürgős konferenciát tartott, amelyen megállapodott, hogy Kossuth Ferenc, ha csak lehet, még napirend előtt felszólal a helyzet ügyében. (Ezt a felszólalást azonban napirend előtt nem tehette meg). A többi képviselő meg éppen közös konferencián próbált valami egyöntetű eljárásban megállapodni. Egyáltalán meglátszott a törvényhozás tagjain, hogy méltányolják a kormány nehézs helyzetét s maguk iparkodnak legalább itthon könnyűvé tenni feladatát. Komoly tanácskozások estek tehát a folyosón, de azért akadt egy pár ember, aki nem felejtette el, hogy osztályoknak is kell lenni s vigan „alakultak”.

Déli tizenkét órakor azonban már egy kis türelmetlenséggel zsbongott a folyosó. Széll Kálmán miniszterársával a miniszteri szobában ta-

belenyugodni a változhatatlanba. Közben a nap magasabba hágott. Az idő gyorsan tel, mialatt az ég kékségébe bámultam. Még egy óra és az „én Irmám” a Bergl ur hites felesége lesz. Menjek-e el oda, az esküvőre? Kimondhatatlan vágy fogott el, hogy lássam őt, még egyszer, utoljára mint leányt. Mily szép lehet fehér látyolos menyasszonyi ruhájában! Szfinkszszerű arca mily érdekosen válhatik ki a közönséges lipótvárosi alakok közül, amelyek az esküvői ceremóniában résztvesznek.

Akár akartam, akár nem, mennem kellett. Az égen felhők tornyosultak, sötét, komor felhők, aminek az én lelkemben kavargottak. Villámok kezdtek cikkanni, a menny dörgött és az eső nehéz cseppekben omlott alá. A zápor mindinkább hevesebb lett és a víz gyorsan elárasztotta a völgyes helyeket. Sietni kezdtem a város felé vezető utra. Még csak egy óra hiányzott az esküvő idejéhez.

Hirtelen boldog gondolat fészkelődött agyamba. Ugy tűnt fel, mintha az egész esküvő csak képzelődés volna: Bergl ur nem is létezik és ő tovább is szabad... Az eső is csak támogatni látszott e feltételemben. Az Irma esküvője csak szép, napfényes időben történhetik meg... Ez a gondolat annyira elhatalmasodott lelkemben, hogy nem törődve a záporral, villámlással és mennydörgéssel, futásnak eredtem a város felé, a templom helyére. Még akartam győződni a valószínűségről.

Szánalmas állapotommal, amelybe a zuhogó eső juttatott, mit sem törődve, siettem előre. előre. Orámra tekintetem és láttam, hogy az esküvőhöz még csak néhány pere hiányzott. Idejében már oda se érhetek. De bemegek a templomba és megkérdem, esküdté-e ott hűséget egy fehér-barna menyasszony egy fekete szakállu embernek. A zápor már kitombolta magát; az eső nem esett és az ég némileg kitisztult.

Végre oda érkeztem. Utolsó reményem is

megsemmisült. Avagy mit jelent a zárt fogatoknak az a hosszú sora, amely a Dohány-utcától le egész a Kerepesi-utig húzódik? Eppen vége volt az esketésnek. Ráismertem a Stein-család egyes ismerőseire, amint beszálltak kocsikba. Nem vettem rájuk ügyet. A menyasszonyt kerestem, őt akartam látni, de folyton csak frakkos és fehér nyakkendőös férfialakok és gazdag ékszerekkel pompázó dámák vonultak el előttem, vidám beszélgetésben.

Oh, ki az ott? Ó, a menyasszony, a fekete szakállu ember karján. Berglné mosolyog, férje komoly szeretetreméltósággal mond neki valamit. Ime, egy boldog fiatal pár. Vége, vége. A kocsik közé furódva, közelükbe jutottam. Ránéztem a menyasszonyra, épp abban a pillanatban, amikor uszályát felemelve, a Bergl ur fogatára akart felszállni. Mi mindent fejezhetett ki tekintetem, hogy még a szfinkszszerű hideg leány is megrázkódní és elhalványodni látszott! Önkéntelen mozdulatot tett kezével, mintha valami rémes látomást akart volna eltávolítani lelke elől... De csakhamar összedettem magam és elfordulva tőlem, gyorsan a kocsiba ült. Bergl ur utána. Elrobbogtattak.

Egy darabig még bámultam kocsijuk után. A fejem borzasztóan fájt és heves láz kezdett győződni. Mái sem tudom, hogyan vánszorogtam haza, csak arra emlékszem, hogy erős meghűlésem következtében betegen kellett fekdődnöm néhány héten át. És mialatt én lázas álmokkal viaskodva, önkívületi állapotban és elhagyatva hanykolódtam ágyamon, azalatt Berglék valahol az aszték olasz ég alatt élvezték mézesheiteket. Az élet nagy regényíró, szereti a romantikus ellentéteket. Betegségemből akkor épültem fel, amikor Bergl ur nejevel visszaérkezett nászutjáról és elfoglalta szépen berendezett lakását a Teréz-köruton.

nácsokozott s a türelmetlen honatyák ott zsi-bongtak a szoba tájékán. Mindenki azt a perccel leste, mikor a villamos csengő szava végig nyelvel a folyosón s beszólítja az embereket a nevezetes ülésre. De a csengő sokáig maradt néma. Közben a karzatok is zsufolásig megteltek s lenna völgyben a nagy közönség láttára Bessenyei Ferenc azt a misztikus megjegyzést kockáztatta meg:

— Istenem, hányan kapták ma a *legutolsó jegyet!*

(Ennek pedig az az értelme, hogy az e fajta ülésekre egyáltalán csak képviselői protekcióval lehet jegyet kapni s ha már a képviselő megszerezte a jegyet, rendesen azzal teszi értéke-sébbé, hogy azt mondja: „két perccel később már hiába jött volna barátom, mert ez volt a — *legutolsó jegy!*“.)

A teli karzatok alatt lassankint megnépesedett a völgy is. S egyszerre a baldachin alatt föl-tűnt a *Tallian* Béla alelnök alakja.

Megnyomta a csengőt.

(Az ülés kezdete.)

Az üvegajtókon át zuhogott be a folyosó népe. Sorra vonultak be a miniszterek is. Aztán az alelnök meleg hangon emlékeztet meg gróf *Vay* Ernő és *Perczel* Mór haláláról s átadta a szót a jegyzőnek, aki hosszú jelentést olvasott fel a parlamentben még elintézésre váró ügyek-ről. A felolvasás egy kicsit hosszú volt s még sokkal unalmasabb, mikor az embereket méltó kíváncsiság gyötörte az ülés szenzációja szempontjából.

De hát a jelentés is elmúlt s a völgy morajlása hirtelen elállt. Mélységes csönd támadt.

(Széll Kálmán.)

Mert már fölemelkedett a miniszterelnök. Egy másodpercig átsiklott tekintete a népes völgyön, a tömött karzatokon. Mintha a feléje sugárzó rokonszenvet szivta volna fel: az önzert nyugalmával s az igaz ügyhöz méltó határozottsággal foghatott beszédébe.

S ezt a beszédet, amely nemcsak a parlamentnek szól, hanem az osztatlan magyar nemzetnek, szószertint adjuk tovább. Amint következik:

Széll Kálmán miniszterelnök: Tisztelt képviselő-ház! (Halljuk! Halljuk!) Az utolsó ülésben azon kérelmet voltam bátor a tisztelt Házhoz intézni: legyen kegyes a pünkösdi szünetet akként megállapítani, hogy első ülését a tisztelt Ház a mai napon tartsa. Én azon reményességben és feltevéseben voltam, hogy a mai napon a képviselőháznak előterjesztést tehetnek arra a legsürgősebb és ez időszertint legnagyobb és legfontosabb kérdésére nézve, amelyre a tisztelt Ház figyelmét már több ízben voltam szerencsés kikérni és amely kijelentéseim szerint ezen Ház munkarend-jének legelső feladatát és legsürgősebb teendő-jét képezi. Ez a kérdés az Ausztria és Magyarország között fennforgó gazdasági viszonyok rendezésének ügye. Ezek a gazdasági viszonyok egy törvény által, amelyet ez a Ház megalkotott és amelyhez a törvényhozás többi tényezői hozzájárultak, folyó év végéig van rendezve. Ezen kérdéseknek hosszabb időre való szabályozása és rendezése elődélhatatlan és sürgős és immár többé semmi haladékot nem szenvedhet, (Igaz! Ugy van!) ez volt mindig az én álláspontom — és ma is az. (Élénk helyeslés.) Nem szenvedhet pedig halasztást az ország e részben való jogainak, legvitálisabb gazdasági érdekeinek megzavarása nélkül, sőt az osztrák-magyar monarchia nagy érdekeinek veszélyeztetése nélkül, és nem tör haladékot, mert különben kockára jó összes ügyeknek nyugodt vezetése és intézése. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) És e Ház munkálkodásának nyugodt és sikeres folytatása. (Helyeslés. Ugy van! Ugy van!)

Az én törekvésem és meleg óhajom és a kormány törekvése mindig az volt és ma is az: hogyha lehetséges az 1867: XII. törvények által előírt alkotmányos módon történjék az ügyeknek rendezése, az ország összes jogainak, gazdasági érdekeinek biztosításával, az 1867: XII. törvények 61-ik §-a által megszabott módon és alkotmányos uton itt is, Ausztriában is. Erről a törekvéseimről és reményről, hogy a gazdasági viszonyok előbb-utóbb ezen az uton kölcsönös megnyugvással rendezessenek, le nem teszek ma sem. Sajnos, kénytelen vagyok azt konstatálni, hogy nem sok kilátás van arra, hogy a törvény által előírt módon, alkotmányos uton, vámszüvéség utján rendezhetők legyenek az idő szerint és a legközelebbi időben ezen fontos gazdasági kérdések Ausztria és Magyarország között.

Ilyetén állásában a kérdésnek a magyar kormány álláspontja az volt, amint a t. képviselőház előtt többszörösen kifejtteni szerencsés voltam és amint előterjesztettem azon programbeszédemben, amelyet a t. képviselőházban, midőn e helyet elfoglaltam, kifejtettem, hogy ha nem sikerül az 1867: XII. t.-o. 61-ik §-a alapján rendezni az ügyeket: Magyarország jogainak teljes érintetlenül hagyásával és ki-domborításával, egyoldalú intézkedések útján, az önrendelkezés alapján kívánatos és szükséges ezen ügyeknek helyes és kellő és biztos alapokon leendő rendezése. (Helyeslés.) Ehhez a rendezési módhoz, amelyet a tisztelt képviselőház ismer, amelynek részleteit tehát kifejtteni nem tartom szükségesnek, szükséges Ausztria kormányának azon kölcsönös kijelentése, hogy velünk viszonyossági viszonyba lép. Ezen viszonyossági kérdésnek rendezése, megállapítása tárgyalásokat és az osztrák kormányval való érintkezés feltételez és igényel. Ezek a tárgyalások megtörténtek a legkiterjedtebb, legrészletesebb, legbelsőbb módon. Sajnálattal kell kijelentem, (Halljuk! Halljuk!) hogy ezek a tárgyalások egyetértő megállapodásra ezidőszertint nem vezettek.

Én ismerem azon felelősséget, amely rám és a kormányra hárul, amelynek élén állok és ismerem és tudatában vagyok összes kötelességeimnek az egész vonalon. Ennek tudatában és ennek érzetében (Halljuk! Halljuk!) kell, hogy kijelentsem a t. képviselőház előtt, (Halljuk! Halljuk!) hogy *nincs kizárva az az eshetőség, hogy az a helyzet áll elő, amelyben vagy az osztrák kormányra, vagy a magyar kormányra válság következhetik be.* (Mozgás és nyugtalanság a szélsőbaloldalon.) Ennek következtében a helyzet ily komoly állásában a t. Házhoz két kéresem van. (Halljuk! Halljuk!) Az egyik az, méltóztassék kegyesen elnézni, hogy a kérdés jelen állásában és ezidőszertint és ma érdemleges nyilatkozatot nem tehetek. (Általános helyeslés.) A másik, mit a t. Háztól kérek, az, hogy ezen komoly helyzetre és a politikai helyzet állására való tekintetből legyen kegyes egy szünetelést megengedni üléseire nézve, legyen kegyes beleegyezni abba, hogy a t. Ház a jövő héten üléseket nem tart, hanem felhatalmazza a Ház elnökét, hogy a jövő hetet követő hét legelső napjainak egyikén, legkésőbbben azon hét szerdáján ülést hívjon össze, amikor a képviselőház előtt ezen nagyfontosságú kérdésben és ezen súlyos helyzetben érdemleges nyilatkozatokat és előterjesztéseket tehessek. (Élénk helyeslés.)

(Kossuth Ferenc.)

A Kossuth-pártig az egész félkör egy volt a tüntetésben a magyar kormány mellett. A Kossuth-árnyalatot azonban hidegebb viselkedés szorította a — konferencia. A párt ott már bizonyos állást foglalt, mielőtt a kormányelnök nyilatkozatát ismerté volna s a konferencia határozatából Kossuth Ferenc most fel is szólalt, ilyenképpen:

Kossuth Ferenc: T. Ház! A napirend előtt óhajtottam volna felszólalni, de erre a t. elnök urnak hozzájárulását nem nyernem meg. Kívántam volna bizonyos kérdéseket intézni a t. miniszterelnök urhoz, amely kérdésekre talán felvilágosításokat adhatott volna; ámbar magam is belátom, hogy a helyzet kényes és hogy nagy tartózkodással lehet csak neki most nyilatkoznia. Minthogy azonban a napirend előtt fel nem szólalhattam, a Ház engedelmével fel fogok szólalni most. (Halljuk! Halljuk!)

Pártom, a függetlenségi és 48-as párt nevében sajnálatommal és helytelenítemet nyilatkozatom ki azért, hogy a kormány alkudozni ment Bécsbe. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Erre az alkudozásra nem volt ok, mert önrendelkezési jog alapján határozva az ország, mielőtt alkudozik, nem rendelkezik önállóan. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Abba az osztrákoknak nincsen beleszólása, hogy miként rendelkezik Magyarország önállóan. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) A kérdés kizárólag csak az, hogy megadja-e Ausztria a reciprocitást, igen vagy nem? Ha igen, akkor a paktum áll, ha pedig nem adja meg, akkor ennek más következtetése nem lehet, mint hogy végrehajtás-késé és szigorúan az 1867: XII. t.-o. cikk rendelkezése és följáratossága az önálló vámtérület és nemzeti bank. (Élénk helyeslés. Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

A magyar király ismerté a Badeni-egyezménynek minden egyes pontját, mielőtt ezen egyezmény a különböző pártok elé lett terjesztve. Minden egyes pontjához hozzájárult a korona is. Azt mi, a függetlenségi és 48-as párt nem tűrhetjük el, hogy az osztrák erőszakoskodással megpróbálják sarokba szorítani a magyar királyt. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Nekünk fel kell használni ezt az első alkalmat arra, hogy ezen kísérlet ellen határozottan tiltakozunk. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Az osztrákok nem kötelesek megadni a reciprocitást, ha nekik az nem tetszik. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) De nem követelhetnek más feltételeket, ha közös vámtérület és közös bankot akarnak, mint azokat, amelyek a Bánffy és Badeni részéről tervezett egyezkedésben voltak, mert ezek vétettek be a paktumba, amelynek minden egyes pontját a magyar korona jóváhagyta. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Felhasználom ezt az alkalmat annak kijelentésére is, azért, hogy megakaszszam olyan badar híreknek röpködését, amelyek mindenféle modorban szárnyrakelnek, mintha a paktumnak lennének titkos részei. Ünnepelesen kijelentem itt és hivatkozom a t. miniszter urra, hogy úgy van-e, igen vagy nem, hogy a paktumnak semmiféle titkos része nem volt és ama hírek, amelyek lábrakaptak és amelyek egyike szerint a paktumban 1913-ig történni volna akármily megállapodás, e hírek az alapnak árnyékát is nélkülözik. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Ezek előrebocsátása után vagyok bátor a t. miniszterelnök urhoz egy kérdést intézni, bár előre látom, hogy a miniszterelnök imént elhangzott nyilatkozata után nem fog kérdésünkre válaszolni. (Halljuk! Halljuk!) Nekem mégis kötelességem megkérdeznem, hogy mily biztosítékunk van arra nézve, hogy nem igyekeznek-e uton provizóriumba szorítani Magyarországot. Tudjuk, hogy az eddigi provizóriumok az országnak már milyen nagy kárára voltak és elviselhetetlen volna Magyarországnak gazdasági állapotára az, ha új provizóriumba szorítatnék bele az ország. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélső baloldalon.)

Figyelmeztetem a miniszterelnök urat, hogy erkölcsi lehetetlenség a paktumból kiragadni oly részeket, melyek tetszenek Bécsben és mellőzni olyanokat, amelyek Bécsben nem tetszenek; jogunk van tehát remélni, hogy a korona, amely a paktumot jóváhagyta, keresztül fogja azt vitetni az osztrák ellenállás dacára és ha ez az ellenállás meg nem török, el fogja fogadni a király azt az egyetlen jogi következtetést, mely ebből levonható, hogy Magyarország érvényesítse azt a jogát, amelynek teljes gyakorlatáról a paktumban a mi tiltakozásunk és fenn-tartott ellenkezési jogunk dacára egy időre elállt és állítsa fel az önálló vámtérületet és a nemzeti bankot. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Mikor a paktum végrehajtásáról szólok, bátor vagyok emlékeztetni a t. miniszterelnök urat, hogy a paktumban junktim van a házszabályok revíziója és a kuriai bírások közt. A házszabályok revíziója már létrejött. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Már alkalmazzák is!)

Madarász József: Elég rossz.

Kossuth Ferenc: De a kuria bírásokodás még nincs szentesítve, én tehát joggal kérdem a t. miniszterelnök urat, mikor szándékozik a kuriai bírásokodásról szóló törvényjavaslatot szentesítés végett a király elé terjeszteni.

Folzner Jenő: Különbön nem gílt a házszabály sem. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Kossuth Ferenc: Felhasználom ezt az alkalmat a függetlenségi és 48-as párt nevében, hogy ünnepelesen tiltakozzam az ellen, hogy a paktum bármely módon az országnak kárára megváltoztatassék. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) És kinyilatkoztatom pártom nevében, hogy a párt egész erejével ellent fog állani annak, hogy bármi oly változtatás történjék a paktumon, amely az országnak érdekével össze nem egyeztethető. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Nem hiszem azt, hogy ily változtatásba a t. miniszterelnök ur belemenne, mert ha ez nem így lenne, nem folytatna Bécsben erős küzdelmet; de előre kijelentem, hogy ha akár ő, a kiról ezt nem hiszem, akár az őt követő kormány belemenne abba, hogy Ausztriának új engedmények adassanak... (Zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: Hazaárulás lenne!)

Justh Gyula: Hazaárulás lenne!

Kossuth Ferenc:... az egész függetlenségi pártot szemközt fogná magával találni és e párt egész erejével fog az ellen küzdeni, hogy Magyarország jogait az osztrák erőszak és kapzsiság nevében újra megcsorbítsák. (Élénk helyeslés, éljenzés és taps a szélsőbaloldalon.)

(A koronát nem szabad a vitába vonni!)

Kossuth felszólalása után *Széll* Kálmán miniszterelnök nyomban szót kért. S ha első beszéde a nemes hangjával és világos tisztaságával tett nagy hatást, ez a második nyilatkozat igazán az egész törvényhozást lefegyverezte föltétlen korrektségével s gazdag tartalommal.

Ez a második nyilatkozat itt következik:

Széll Kálmán miniszterelnök: Tisztelt képviselőház! Én azt hiszem, hogy mindenki bizonyoságot fog nekem adni arra, hogy én azokat, amiket mondtam, teljes világgalossággal és szabadsággal adtam előt, (Igaz! Ugy van!) gondolom, semmi körülmények közt homály vagy kétely nem fér azoknak valódi, igazi értelméhez, amit előterjeszteni szerencsés voltam, (Igaz! Ugy van!) és így azokhoz hozzátenni nem akarok, azokból elvenni nem akarok. Azt a mit gondolok, lapidáris módon, de kellő világosság-gal mondom, azokat én interpretációval, vagy ismétlésekkel gyengíteni nem akarom. (Helyeslés.) Csak egy pár észrevételt az ügy érdekében és a helyzet komolyságának sulya alatt a kölcsönös megértés érdekében, — mert ez az én jelszavam és minden ügy igaz, alapos, megnyugtató elintézésének ez az előfeltétele — legyen szabad előadnom. E pár észrevétel válasz azokra, miket Kossuth Ferenc igen tisztelt képviselő ur mondani méltóztatott. (Halljuk! Halljuk!)

Először is azt kell megjegyezmem, hogy én alkudozásról nem szóltam. Én azt mondtam, hogy azon alapon, melyen kilátásba helyeztem és kifejtettem, hogy rendezni kell és célszerű az ország érdeké-

ben és jogainak fenntartásával az Ausztriával fennforgó gazdasági viszonyokat, elengedhetetlen feltevel az egyoldalú intézkedések esetében, hogy a viszonyosság kérdése tisztázassék. (Helyeslés.) Már pedig a viszonyosság kérdésében nem lehet arra az álláspontra helyezkedni, hogy erre vonatkozólag ne történjék érintkezés és tárgyalás. (Igaz! Ugy van!) Én ezt mondtam, ezt fenntartom, és gondolom, t. képviselőtársam, Kossuth Ferenc is meg fogja nekem engedni, hogy ez megengedett dolog, helyes dolog, tovább megyek, szükséges dolog (Helyeslés.), mert a nélkül azon az alapon, sőt semmi alapon rendezkedni nem tudunk, mert még az önálló vámtérület tényleges életbeléptetése esetében is érintkezésnek, tárgyalásnak szüksége forog fenn. (Helyeslés jobbfelől.) Ez az első.

Ami a másikat illeti, amit ki kell jelentenem, az a következő: A tisztelt képviselő ur ismételve beszélt arról, hogy mi a koronának nézete vagy álláspontja. Én, tisztelt képviselőház, hivatkozom arra, hogy mióta ezt a helyet elfoglaltam, én soha egy szóval a koronáról nem beszéltem. (Élénk helyeslés balfelől.) Én soha a koronát diskusszióba be nem vontam és soha a korona felfogására és érületére nem hivatkoztam. (Ugy van! Ugy van! Eljenzés és taps balfelől.) Nem is fogok ezután sem. Egész határozottan kijelentem a t. képviselő ur kérdésére, hogy itt a korona vélekedése szóba nem jöhet; a mit én tettem, mondtam, megkötöttem: azt tettem felelősségem érületében és öntudatában, tettem átérzésben annak a meggyőződésnek, mely tölem elválaszthatatlan. Ezt tettem és ismerem ebbeli kötelezettségeimet; a t. képviselő ur meg lehet győződve, hogy respektálom is őket. De a koronának a diskusszióba való bevonását mellőztassék mellőzni. (Élénk helyeslés.) Az nem tartozik ide soha és semmi körülmények között. (Általános helyeslés.) A mit én tettem, arról szavatok; amit megírtam, arról felelek. Ismerem, mit tettem, ismerem, mit írtam, és a t. képviselő ur nyugodt lehet, hogy eljárásom ennek az ismeretében fog történni ezután is. (Élénk helyeslés.)

Most a tisztelt képviselő urnak és talán másoknak is megnyugtatására még egy megjegyzést kell tennem. A tisztelt képviselő urnak teljesen igaz van — s én, aki heteken keresztül tölem telhető lelkiismeretességgel, nem kimélve sem fizikai, sem értelmi fáradságot, vittem azokat a tárgyalásokat, bizonyoságot tehetek róla — igaz van abban, hogy valamint részéről nem történt titkos ígéret és stipuláció, nem történt titkos ígéret és stipuláció azon urak részéről sem, kik vélem kötésbe mentek. Annak a kötésnek semmi titkos utógondolata, semmi elpalástolt háttere, semmi titkos föltétele nincs. Ami abban írva van, világosan meg van írva; ami abban írva van, az kötés: de mindaz kötés, ami benne van, a maga teljes egészében; ami abban írva nincs, az nem kötés. Annak minden része összefüggő egészet képez. Annak hátterében nincs semmi, abba belemagyarázni sem nem akarok, sem nem engedek semmit. (Általános helyeslés.) Ezt jelentem ki. Annak a kötésnek egész teljessége áll előttem. Annak hátterében, sem egyik, sem másik pontjára nézve semmiféle titkos megállapodás nincs. Annak minden szava, minden tétele oly világos és szabatos, hogy nem is igényel interpretációt. Akik csinálták, jól tudják, mily skrupulózissal állapítottuk meg minden szavát. Mikor már minden gondolat, minden tétel — nemine contradicente — egyhangulag meg volt állapítva, akkor másnap megszövegeztük, háromszor is elolvastuk s ugy irtuk alá és pecsételtük meg. Ami abban benne van, az azon paktumnak egésze; ami abban benne nincs, nem tartozik ahhoz a paktumhoz.

Most egy utolsó megjegyzést kell tennem... (Egy hang a szélsőbaloldalon: A kuriai bíraskodásról!) Igen; semmi elől nem akarok kitérni és a mig itt leszek, a képviselő ur meg lehet győződve, nem fogok kitérni semmi elől sem. A t. képviselő ur sziveskedett figyelmeztetni arra, hogy junktimt forog fenn a házszabályokra és a kuriai bíraskodásra nézve és megütközött azon, hogy a kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslat még szentesítve nincs. Teljesen megnyugtathatom, hogy én a junktimot ismerem, öntudatosan mentem bele, meg is tartom és meg is tartatom. Ezeket voltam bátor elmondani. (Általános élénk helyeslés és tetszés.)

(Egy elmaradt beszéd.)

Mikor a miniszterelnök első beszédét mondotta, sorra jelentkeztek a jegyzőnél: Kossuth Ferenc, Bartha Miklós (a távollévő Ugron helyén) és Rakovszky István. De amint Kossuthnak felelve, Széll Kálmán másodszer is nyilatkozott, Bartha Miklós nyomban intett a jegyzőnek, hogy most már nem akar beszélni. Így Rakovszky került sorra.

Rakovszky István még megkérdezte:

— Talán Bartha képviselő ur kíván előbb beszélni?

De Bartha Miklós azt felelte:

— Most már nincs okom beszélni.

S így már csak Rakovszky István rövid felszólalása volt hátra.

(Rakovszky István.)

A néppárt fiatal tagja látta a miniszterelnök nyilatkozatának erős hatását s az ő szokott temperamentumával a nyilatkozat élet az előző kormány ellen próbát fordított. Ez tetszett az ellenzéknek, ha máskülönbön talán politikussabb lett volna is az ülési ünnepi színt az ilyen kicsinyességgel nem zavarni. Rakovszky beszédét itt közöljük.

Rakovszky István: T. Ház! A miniszterelnök urnak mostani kijelentése után, amely igen előnyösen különbözik az azelőtt ugyanezen helyről hangoztatottaktól, különösen ami a korona bevonását a vitákba illeti, ezennel kijelentem, hogy indítványához hozzájárulok, hogy a gyűlések addig fölfüggesztesenek, amíg a miniszterelnök ur abban a helyzetben lesz, hogy nyilatkozhatssék.

Miután a t. függetlenségi párt részéről egy nyilatkozat tételét, szükségesnek találtuk mi is, hogy azon ellenzék részéről, amely a 67-es alapon áll, szintén egy rövid nyilatkozat tétessék, amely abban áll, hogy mi mindenben álljuk a paktumot, mert a paktum kötésbe öntudatosan és megfontoltan befofolyunk, és ami abban a paktumban van, azt ugy mi meg akarjuk tartani, mint biztosan elvárjuk, hogy a t. miniszterelnök ur is meg fogja tartani.

A t. miniszterelnök ur kiterjeszkedett épp ugy, mint Kossuth Ferenc t. képviselőtársam annak kijelentésére, hogy titkos megállapodások a paktum kötésénél nem voltak. Én is Molnár János t. pártelnökkel együtt a párt megbízásából részt vettem minden ülésen és így kinyilatkozathatom, hogy titkos megállapodások nem léteznek, ilyenekre indítványok sem egyik, sem másik részről nem történtek. (Igaz! Ugy van! balfelől.)

Megfoghatatlan, hogy ezen paktum megvalósítása, megtestesítése nehézségekbe ütközik. Nagyon csatlakoznak azok, kik azt hiszik, hogy ezáltal a kiegyezésnek ügyét, az 1867: XII. törvényeikk körül tömörült pártok álláspontját megkönnyítik. Ezáltal csak azt érhetik el, hogy ezen kiegyezésnek barátai nem fognak szaporodni, hanem megcsökkenni, amit mint a kiegyezés őszinte hívei mélyen sajnálunk. (Igaz! Ugy van! balfelől.) Hogy mi ezt a paktumot tartjuk, ez részben abban is találya indító okát, hogy a miniszterelnök székben oly férfi ül, ki azt a szerencsétlenül isehli klauzulát kiküszöbölte és annak helyébe az 1867: XII. t. c. igazi, helyes intencióit helyettesítette és visszatért Deák Ferenc intencióihoz. (Élénk helyeslés balfelől.) Reményem, hogy nemcsak a 67-es kiegyezés körében, hanem a közéleti terén is Deák Ferenc eszméit fogja megvalósítani (Élénk helyeslés balfelől), mert hogy a kiegyezés barátai csökkentek, ennek oka abban is van, hogy 1875 óta mindinkább távoztunk mind a közéletben, mind a kiegyezés dolgában Deák Ferenc tiszta, becsületés, jogot és törvényt tisztelő fölfogásától és intencióitól. (Igaz! Ugy van! balfelől.) Mindezek alapján kijelentem, hogy a miniszterelnök ur indítványát elfogadom. (Élénk helyeslés balfelől.)

(A szavazás.)

Az elnök megkérdezte:

— Kíván-e még valaki beszélni?

De már senki sem jelentkezett. S így egyszerű szavazással kellett csak meg eldönteni, hogy elfogadják-e a Ház a miniszterelnök indítványát a szünet dolgában? Látnivaló volt, hogy elfogadják. A legszélsőbb baloldalon azonban akadatok néhányan, akik követelték a szavazást.

Az elnök tehát föltette a kérdést.

S ekkor kitént, hogy a miniszterelnök indítványát minden párt elfogadják, még az Ugronpárt is — csak a Kossuth-párt egy része szavazott ellene. A jó Isten tudja, hogy miért. Annyi bizonyos, hogy az utca (mely máskülönbön inkább huz Kossuthékhöz) ma az ülés után tüntetve éljonzott a miniszterelnöknek.

De ez so fontos. Ellenben ismét elkövetkeznek a bécsi napok s csak tíz-tizenként nap multán fogjuk megtudni, hogy vajjon nagy tüntetések lesznek-e Széll Kálmán mellett, vagy még nagyobbak...

Széll itthon.

A miniszterelnök, mint már föntebb jelezük, nem siet Bécsbe, hanem néhány napot itthon szándékozik tölteni. Ennek az oka az, hogy itthon érintkezésbe akar lépni a politikai egyéniségekkel a végből, hogy a parlamenti pártok hangulata felől alaposan tájékozódjék. Minden részletre kiterjedő információt akar szerezni a politikai körök felfogásáról, hogy ő felsége előtt teljesen hű és kimérintő jelentést tehessen mindenről. szükséges

lévén az, hogy a korona, mielőtt a döntő szót kimondja, a minucziáig pontos képét nyerve a a helyzetnek minden irányban.

A képviselőházban ma elhangzott felszólalások szolgálatják ehhez a tájékozódáshoz az első adatot. Kossuth Ferencnek mai felszólalásában tett abból a kijelentéséből, amely tiltakozik a paktumnak olyan változtatása ellen, amely az országnak érdekében össze nem egyeztethető, azt a benyomást lehetett meríteni, hogy a függetlenségi párt ragaszkodik a pártközi egyezmény lényegéhez s mindenesetre visszautasítana minden olyan módosítást, amely az országnak a kiegyezési megállapodásokban biztosított jogait és érdekeit csorbitaná, de nem kapaszkodnék bele a paktum betűjébe, nem tekintene paktumszegésnek olyan eltéréseket, amelyek a lényegyet nem érintik, hanem pusztán formalitásokra vonatkoznak s az ország megrövidítésével nem járnának.

Ez a felfogás a parlamenti többség körében. Viszont az ellenzéken meg vannak győződve róla, hogy Széll Kálmán egy lépést sem hajlandó tenni hátrafelé és bele nem megy semmi szín alatt bármiméni olyan módosításba, amely pártközi egyezmény bármely lényeges részének csorbitását, az eddigi kiegyezési megállapodásokban biztosított bármely előny feláldozását jelenthetné. Inkább otthagyja állását, de az ország kárára semmi kettőzést nem tesz.

A kibontakozás lehetősége tehát ugy látszik attól függ, hogy sikerül-e az összes magyar pártok közt olyan kompromisszumot létrehozni, amely az ország érdekeinek és jogainak teljes épségben tartásával, olyan dispoziókat tartalmazna, amelyeknek elfogadására osztrák kormány — akár a Thun-kormány, akár más — vállalkozik. Ha ez nem sikerül, akkor Széll Kálmán távozása elkerülhetetlennek látszik.

Kompromisszumhírek.

Bécs, június 2.

Politikai körökben feltűnést keltett a Vaterland ma esti kiadásának egy közleménye, amely így szól:

Ha értesüléseink helyesek, két kompromisszum-terv merült föl és Széll Kálmán még egy harmadikat fog hozni. Kétséget sem szenved, hogy megvan a békes kibontakozás útja, amelyen a konfliktust minden rázkódtatás nélkül sikerülni fog megoldani. A kiegyenlítés ismét a császár és király bántalmos kitarításának, bölcsességének és elrelátásának köszönhető.

Nem tudjuk, hogy a bécsi lap honnan vette értesülését, de az kétségtelen, hogy a Vaterland igen jó összeköttetésben van az osztrák politika mostani vezetők köreivel. Egyet azonban egész határozottsággal állíthatunk és ez az, hogy minden rázkódtatás nélkül csak egyképpen lehet a konfliktust megoldani: ha a magyar álláspontot az osztrákok minden lényeges részében elfogadják.

A király előtt.

Bécs, június 2.

A király ma délelőtt gróf Goluchowski küldeményisztert és gróf Thun osztrák miniszterelnököt külön kihallgatásba fogadta.

Egy helybeli köznyomatos laptudósító jelenti, hogy gróf Charyt, Stájerország helytartóját ő felsége audienciára hívta Bécsbe és hogy bizonyos körökben ezt összefüggésbe hozzák a válsággal.

A válság és a függetlenségi párt.

Budapest, június 2.

A függetlenségi és 48-as párt Kossuth Ferenc előnkölete alatt ma délelőtt ülést tartott, melyben a politikai helyzetet foglalkozott. Az ülés folyamán Justh Gyula, dr. Tóth János, Barta Ödön és Thaly Kálmán szólaltak föl. A felszólalók mind hangsúlyozták, hogy a párt szigoruan ragaszkodik a paktumhoz és ha akár a mostani, akár más kormány a paktum tartalmát és lényegét az ország kárára megváltoztatná, akkor a függetlenségi és 48-as párt a leghevesebb támadásokat intéznék ellene. Ez irányban Justh Gyula határozati javaslatot terjesztett elő, amelyet a párt egyhangulag elfogadott. A határozati javaslat így szól:

Mint hogy azt a kormányt, amely a közgazdasági kérdésekben Ausztriával szemben az

engedmények terén tovább akarna menni, mint a hogy az a paktumban stipulálva lett, *hazaárulónak tekintem*, annál fogva indítványozom, mondja ki a párt, hogy minden rendelkezésre álló eszközzel azon lesz, hogy az ily kormányt már *alkalusa első pillanatában lehetetlenné tegye*.

Végül szóba került a kuriai bíráskodás szentesítésének késlekedése. Mindezeket összefoglalva, a párt egyhangulag megállapodott abban, hogy Kossuth Ferenc a párt nevében a képviselőházban szólaljon föl. Ez az ülés során meg is történt.

A banktanács és a kiegyezés.

Bécs, június 2.

Az *Osztrák-Magyar Bank* igazgatótanácsa szerdára közgyűlést hívott egybe, amelynek napirendjén lesz a kiegyezés és a bank-kérdés.

Bécsi lapokból.

A *Neues Wiener Abendblatt* mai számában a következőket írja a helyzetről:

Hogy a magyar miniszterek oly gyorsan visszatértek Bécsbe, ez arra enged következtetni, hogy a tárgyalások tovább fognak szövédni. Egyelőre nem zavarhat bennünket ebben a feltevésben az, hogy mindkét oldalon állítják, hogy nem tárgyalnak. Lehetséges, hogy új tárgyalásokra egyelőre pozitív indítvány nincsen, de a mi hazánkban gyakran egy nap alatt egész kötet világtörténelem játszódik le és így nincsen kizárva, hogy holnapig vagy holnaputánig felmerül egy indítvány, amelynek megvitatásába belemennek a kormányok. A mai bulletin úgy hangzik, hogy egyelőre nincs javulás és hogy a helyzet nagyon komoly maradt.

Szintén a *N. W. Abendblatt*nak ezeket jelentik Budapestről:

Széllel tegnap este *Horánszky, Tisza* és sok más képviselő előtt kijelentette, hogy a helyzet komoly, és hogy az osztrák kormány nem tett oly indítványt, amelyet Széll elfogadhatna. Reméli, hogy 12-ig teljesen tiszta lesz a helyzet. Szilárd elhatározása, hogy álláspontjától el nem tér és a paktumot hűségesen betartja. Az osztrák kormány új közvetítő indítványáról mit sem tud.

BELFÖLD.

A bizottságok megalakulása. A képviselőház bizottságai a mai ülés után következőleg alakultak meg:

Igazságügyi bizottság: elnök: *Szilágyi Dezso*, jegyző: *Mohay Sándor*.
Közoktatási bizottság: elnök: gróf *Csáky Albin*, jegyző: *Kammerer Ernő*.
Kérvényi bizottság: elnök *Radocza János*, jegyző: *Molnár Béla*.
Közigazgatási bizottság: elnök: gróf *Andrássy Tivadar*, jegyző: *Rosenberg Gyula*.
Közeledési bizottság: elnök: *Lukács Béla*, jegyző: gróf *Bethlen Balázs*.
Zárszámadási bizottság: elnök: *Fest Lajos*, jegyző: *Benke Gyula*.
Számvizsgáló bizottság: elnök: *Beles János*, jegyző: *Frideczky Timót*.
Védő bizottság: elnök: báró *Podmaniczky Frigyes*, jegyző: *Münnich Aurél*.
Földmívelési bizottság: elnök: *Bedő Albert*, jegyző: *Szilgyi Pongrác*.
Mentelmi bizottság: elnök: *Chorin Ferenc*, jegyző: *Kabos Ferenc*.
Pénzügyi bizottság: elnök: *Falk Miksa*, jegyző: *Neményi Ambrus*.
Közigazgatási bizottság: elnök: *Horánszky Nándor*, jegyző: *Belitska Béni*.

Ezeknek a bizottsági választásoknak három érdekes momentumuma volt. Az első az, hogy az igazságügyi bizottság *Szilágyi Dezso*t választotta meg elnökévé. Hogy ez a választás olyan díszes és jelentőséget adott ennek a fontos feladatokra hivatott bizottságnak, azt nem szükséges különösebben kiemelni. A másik érdekes és hasonlóképpen örvendetes momentum a *mentelmi bizottság* választása volt, amely hosszas interregnum után ismét *Chorin Ferenc*et, a régi, kitűnő elnököt állította a bizottság élére. A harmadik érdekesség a *közigazgatási bizottságban* játszódott le. Ennek a bizottságnak egynemely tagja gróf *Tisza István* elnökjelöltségét erősöskolta és nagy vehemenciával igazgató gróf *Tisza* érdekében, s a hivatalos jelölt, *Horánszky Nándor* ellen. A titkos szavazáson azután gróf *Tisza* István kapott két szavazatot, gróf *Apponyi Albert* és gróf *Bathányi Lajos* egyet-egyét, az összes többi szavazatok *Horánszky Nándorra* estek.

A nemes-ósal választás igazolása ügyében *Órley Kálmán* vizsgáló biztos ma fejezte be a vizsgálatot, amelyet a hetedik bíráló-bizottság annak idején a kérvényezők részéről kifogásolt három s a védelem részéről kifogásolt nyolc szavazat jogosultságának, valamint annak a megállapítására rendelt

el, hogy a második szavazatszedő küldöttségnek az az eljárása, hogy a zárolóra alatt az első küldöttség helyiségébe vonult át s működését ott folytatta, a vármegyében szokásos gyakorlaton alapszik-e? Az utóbbi kérdés egyéb kérdéses mellékkörülményeivel együtt a védelemre kedvező igazolást kapott. Sikerült továbbá a védelemnek a kifogásolt három szavazatnak jogos és szabályszerű voltát is igazolni s egyzersmind bebizonyítani, hogy *Németh Mihály K.* (= katonai) helyett, aki a választás idejében Budapesten tartózkodott, *Németh Mihály L.* (= lakatos) nagymenyeri lakos szavazott *Molnár Ákosra*, noha nem volt szavazati joga. Megállapította ezenkívül a vizsgálat azt is, hogy a védelem részéről kifogásolt szavazók közül négy az illető községekben teljesen ismeretlen. A vizsgáló biztos összesen 32 tanút hallgatott ki s közülük csak néhányat mellőzte az eskü kivételét, akiknek vallomása lényegtelen volt és sem a kérvényezők képviselője, sem pedig a védő megesketésüket nem kívánta.

Az osztályok megalakulása. A képviselőház mai ülése előtt megalakultak az osztályok és pedig a következőképpen: az I. osztály elnöke: *Tisza Kálmán*, jegyzője: *Perzel Béni*, a II. osztály elnöke: *Szilágyi Dezso*, jegyzője: *Purgly Sándor*, a III. osztály elnöke: gróf *Zichy Jenő*, jegyzője: *Szilgyi Pongrác*, a IV. osztály elnöke: *Berzeviczy Albert*, jegyzője: *Lévai Lajos*, az V. osztály elnöke: báró *Dániel Ernő*, jegyzője: *Szöts Pál*, a VI. osztály elnöke: *Szentpály Jenő*, jegyzője: *Frideczky Timót*, a VII. osztály elnöke: *Falk Miksa*, jegyzője: *Bezerédj István*, a VIII. osztály elnöke: báró *Podmaniczky Frigyes*, jegyzője: *Vojnics Sándor*, a IX. osztály elnöke: gróf *Csáky Albin*, jegyzője: *Köszeghy Sándor*.

A nagymihályi mandátum. A nagymihályi választókerületben, amelynek mandátuma gróf *Vay Ernő* halálával gazdátlanná vált, a szabadelvűpárt tudvalevőleg gróf *Andrássy Gézá*t kérte fel a jelöltségre. A kerület egy része *Viczmány Ödön* butkai birtokost kiáltozta ki jelöltül. *Viczmány* ur most nyílt levelet tesz közzé, amelyben kijelenti, hogy ő az elsők közt volt, akik gróf *Andrássyt* felkérték és barátait, akik őt akarják kandidálni, arra buzdítja, hogy gróf *Andrássy* egyhangú megválasztását segítsék elő. Gróf *Andrássy Géza* kijelentette, hogy a jelöltséget elfogadja és a jövő héten programbeszédet mond. A kerület választói ezt nagy lelkesedéssel vették tudomásul, s teljesen bizonyos most már, hogy a kitűnő és népszerű főur egyhangú választás útján kapja meg a nagymihályi mandátumot.

KÜLFÖLD.

A leszámolás kezdete.

Budapest, június 2.

Ballot-Beaupré előadó és **Manau** főügyész beszédeinek hatása alatt egész sereg hír kél szárnyra s járja be a világot részint mint tény, részint pedig csak mint pusztá kívánság, találgatás: **Du Paty de Clam** letartóztatása, **Dreyfus** hazahozatala, **Picquart** szabadonbocsátása, **Zola** hazajövele, **Mercier** volt hadügyminiszter felelősségre vonása. Ez a legutóbbi tény megvalósítása lenne annak az ígretnek, amelyet **Dupuy** miniszterelnök formulázott, mikor a felelősségek megállapításáról beszélt. Eddigél csupán annyi a tény, hogy **Du Paty de Clam**ot csakugyan letartóztatták. De ez az egy tény százakkal fölér. Ha **Du Paty de Clam** igazat mondott akkor, mikor azt erősítette, hogy ő főlebbvalóinak a kívánságára tette mindazt, amit cselekedett, akkor ebben a **Dreyfus**-ügyből eredő hatodik pörben olyan leleplezések várhatók, amelyekről égnék meredhet az egész vezérkarnak és az összes eddigi hadügyminisztereknek minden hajszála. A mint a revíziós eljárás befejeződik — a semmitőszék holnap fogja kihirdetni döntését — megkezdődhetik a **Paty**-pör, s ehhez képest a mostani tárgyalás, amely a vezérkart erkölcsileg tönkresilányította, szelid enyelgésnek fog tetszeni. Egyelőre ama bizonyos váditanács, amely annak idején **Du Paty**t, **Esterházy**t és **Pays Margit**ot megmentette **Bertulus** vizsgálóbírónak a kezéből, **Picquart** szabadonbocsátása ügyében azt határozta, hogy — határozathozatalát bizonytalan időre elnapolja. Ezeket az urakat ugyancsak meglephette ma egykori pártfogoltjuknak a letartóztatása.

Mai távirataink a következőket jelentik:

(**Du Paty de Clam** letartóztatása.)

Du Paty de Clam-ot tegnap este nyolcadfél órakor letartóztatták.

A letartóztatást sokáig titkolták és a lapok csak reggel felé tudták meg, úgy, hogy kénytelenek voltak második kiadást rendezni. A közönséget más többször előkészítették **Du Paty de Clam** letartóztatására s ez az oka annak, hogy ez az eset nem keltekkor szenzációt, mint **Henry** ezredesé.

Tegnap délután a *garde républicaine* egy századosa kétszer ment el **Du Paty de Clam** lakására, de az ezredes nem találta otthon. **Du Paty** felesége azt mondta a századosnak, hogy az ezredes este hét órakor jön haza ebédelni. A százados megköszönte a fölvilágosítást, meghajtotta magát és távozott.

Este hét órakor harmadszor megjelent **Du Paty** lakására s akkor otthon találta az ezredes. A százados így szólt hozzá:

— Ezredes ur, parancsot kaptam, hogy önt letartóztassam.

Du Paty néhány pillanatra szótlanul szögezte szemét a századosra, aztán azt kérdezte tőle:

— Miért?

— Nem adhatok önnek bővebb fölvilágosítást, felelte a százados, én csak azt az utasítást kaptam, hogy önt a fogházba szállítsam.

Du Paty rövid habozás után így szólt:

— Ha önnek ez az utasítása, akkor követni fogom önt.

Du Paty e szavak után még csak azt kérte, hogy más ruhát ölthessen s hogy feleségétől elbucszhassék.

A százados megengedte neki s néhány perc múlva újra megjelent az ezredes és ezekkel a szavakkal bocsátotta magát a százados rendelkezésére: — Mehetünk, százados ur!

E szavak után lementek a lépcsőn és a kapu előtt várakozó bérkocsiba ültek, amely elvitte őket a *Cherche-Midi* fogházhoz. A százados itt bevitte **Du Paty**t a foházigazgatóhoz, aki rövid jegyzőkönyvet vett föl vele és ugyanabba a cellába kísérte, amelyben **Dreyfus** és **Picquart** ül.

Du Paty letartóztatását **Krantz** hadügyminiszter rendelte el és pedig kétségtelenül ama súlyos vádak következtében, amelyeket **Cuignet** őrnagy a semmitőszék büntetőtanácsa előtt, továbbá **Ballot-Beaupré**, **Manau** és **Mornard** a semmitőszék egyesült tanácsa előtt emeltek ellene.

Du Paty de Clam tegnap a következő levelet írta a hadügyminiszternek:

Miniszter ur!

A sajtó egy része már majdnem két év óta hitvány vádakkal illet engem. Egy **Cuignet** nevű őrnagy összeszedte az ellenem szórt gyalázásokat, és borzasztó vádakat tett ellenem, amelyeket csak a *Figaroban* való közlésük után tudtam meg. **Cuignet** előadására alapították **Ballot-Beaupré**, **Manau** és **Mornard** a vádjaikat. Az ön előjöttél engedelmet kértem arra, hogy rágalmozóimat üldözhessem és azt a kegyet kértem tőlük, hogy bíróság elé állítsam őket. Amit tőlük kegyként kértem, azt ontfől jogként követeltem. Igazságot követelek magamnak.

Du Paty de Clam.

Du Paty már régebben levelet írt **Mercier** volt hadügyminiszternek s arra kérte, hogy ügyében járjon közbe, de **Mercier** még csak nem is válaszolt erre a levelére.

Azt mondják, hogy **Krantz** hadügyminiszter már **Du Paty** levelének vétele előtt határozta el az ezredes letartóztatását.

Az *Echo de Paris* értesülése szerint **Du Paty de Clam** a tegnapi délután lakásán töltötte és leveleket írt. Azt mondta feleségének, hogy otthon akarja bevárni a hadügyminiszter választát.

Néhány újság azt is írja, hogy **Du Paty** öngyilkossági kísérletet is követett el, de ezt a hírt még eddig nem erősítették meg.

Du Paty nyulánk, szálás ember, beesett arccal, sötét nézéssel, felszemen monoklit visel, negyvenöt osztódós, anyagi helyzete fényes. **Henry** öngyilkossága után, **Zurlinden** kívánságára, diszponibilitásba tették.

Paris, június 2.

A *Libre Parole* élesen megtámadja a kormányt és különösen a hadügyminisztert. Azt mondja, hogy a kormány csak azért tartóztatta le **Du Paty**t, hogy bosszút vegyen azért az ovációért, amelyben a lakosság *Mauchand* részesítette.

A *Figaro* a tegnapi letartóztatáshoz azt jegyzi meg, hogy **Du Paty** már most megkapta bíráit, azután elmondja életpályáját, különösen attól a pillanattól fogva, amikor *Zola* *J'accuse* cikkében **Du Paty**t mondta a **Dreyfus-ügy** ördögi szerzőjének, egészen addig, amíg a fegyvertársa, **Cuignet** őrnagy őt a sem-

mitőszék előtt Henry büntársának és hamisító segédének nem mondotta.

Páris, június 2.

A hadügyminisztériumban erősen titkolják Du Paty de Clam ezredes letartóztatását és a letartóztatás okát. E pillanathoz még azt sem tudhatni, hogy a törvény melyik szakasza alapján emelnek vádat Paty de Clam ellen.

Menard ügyvéd, Paty de Clam védője, a Patrie mai számában ekképpen nyilatkozik az ezredes letartóztatásáról:

— Csak éjszaka tudtam meg, hogy Du Paty de Clamot elfogták. Egy újságíró jött hozzám, hogy kérdezősködjék a letartóztatás okai felől, de semmit sem mondhattam neki, mert magam is tőle értesültem a történetéről. Már reggel hét órakor a Cherche-Midi fogházba siettem, de nem beszélhettem védenccemmel, mert ahhoz a katonai kormányzóknak engedelmé kell. Zurlinden tábornokot nem tudtam megtalálni, mert kilovagolt a Bois de Boulogneba. Elmegyek hozzá még egyszer. Fogalmam sincs arról, hogy mivel vádolják Du Paty de Clamot. De azt megírhatja, — mondá az ügyvéd az újságíróknak — hogy Du Paty de Clam egy év óta minden hadügyminiszterrel, amint sorra következtek, kérte, hogy állítsák őt haditörvényszék elé, mert tisztázni akarta magát a gyanúsításoktól. Istenemre, cifra pör lesz ez! Senkit és semmit sem fogok kimélni. Kérlelhetlenül fellárom az igazságot. Le fogom rántani a leplet az üzelmekről. Biztosítom önt, hogy csunya pör fog ebből kerekedni.

Páris, június 2.

A Havas-ügynökség jelenti: Du Paty de Clam-ot hamisítás és hamisítvány használata miatt tartóztatták le. Letartóztatását tegnap délután határozta el Krantz hadügyminiszter Dupuy miniszterelnökkel egyetértőleg.

Még nem tudják, hogy Du Paty de Clam-ot vizsgáló bizottság vagy haditörvényszék elé állítják-e. A letartóztatás korántsem volt következménye annak a levélnek, amelyet Du Paty de Clam a hadügyminiszternek írt, mert ez a levél tegnap este még nem volt a minisztériumban. Mercier tábornok letartóztatásának a híre teljesen valószínű. Helytelen az a híresztelés is, hogy Páris katonai kormányzója Picquart ideiglenes szabandobcsátásának kérdésével foglalkozott.

Brüsszel, június 2.

Du Paty de Clam még régebben temérdek kompromittáló levelet adott át apósának, gróf Urselnek, aki Brüsszelben lakik. Ezek a levelek Boisdeffre, Gonse, Mercier és Pellieux tábornokoktól valók. Gróf Ursel ma Párisba utazott, hogy a leveleket átadja Menard ügyvédnek, Paty de Clam védőjének.

Walsin-Esterházy ma ideérkezett. (nat.)

(A kompromittált katonatisztek.)

Több lap megemlékezik arról a tegnap este közpárti híresztelésről, hogy más tiszték, nevezetesen Mercier ellen is eljárni készülnek. Ezeket a híreket azonban semmi sem erősíti meg.

A Havas-ügynökség főntartással közli az Echo de Parisnak azt a jelentését, hogy Zurlinden beleegyezett Gallifet tábornoknak abba a kivánságába, hogy Picquart ezredesét ideiglenesen szabadon bocsássa.

A Figaro a következőket írja: Eljutottunk a likvidáció kezdetéhez, Du Paty letartóztatása egyúttal Picquart megváltását jelenti. Nem tudjuk magunknak elképzelni, hogy mind a ketten börtönben maradjanak olyan ügy miatt, amelyet egyikük teremtett, másikuk pedig szétrombolt.

(A semmitőszék tanácskozása.)

Páris, június 2.

A semmitőszék a Dreyfus-ügyben legkorábban holnap hozza meg a határozatot. A semmitőszék ma zárt ajtók mellett megkezdte a tanácskozást, mely, különösen tekintettel a határozat megokolására, hosszabb időt fog igénybe venni.

Páris, június 2.

A semmitőszék egész délután tanácskozott. Hír szerint eddig csak 8 bíró adta elő véleményét. Ily körülmények közt a tanácskozás holnap este sem érne véget és az ítéletet hétfő előtt nem hozzák meg. A tanácskozás első sorban arról folyik, vajjon a semmitőszék az ítélet megsemmisítését Dreyfusnak új haditörvényszék elé utasítása nélkül mondja-e ki.

Páris, június 2.

A semmitőszék ítéletét egész Franciaországban ki fogják hirdetni.

Zola holnapután ideérkezik.

Páris, június 2.

A semmitőszék holnap késő este fogja kihirdetni az ítéletet. (nat.)

Páris, június 2.

A semmitőszék ma délből ült össze, hogy meg hozza ítéletét. A tanácskozás késő estig elhúzódott. Még bizonytalan, hogy mikor hirdetik ki az ítéletet. (nat.)

(A leszámolás.)

A Siécle értesülése szerint a minisztertanács már tegnap foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy mily következményei lehetnek a semmitőszék ítéletének. A képviselőházban a már elhalasztott Dreyfus interpellációhoz most hétfőn kétszázötven új járulnak, ami igen alapos, összefüggő vitára szolgálhatna okul. A kormány természetesen azonnal belemege a vitába; lehetséges azonban, hogy a kormány már előbb szigorú intézkedéseket fogjanatoss a leginkább kompromittált tiszték ellen, mely intézkedéseknek végrehajtásával a kormány csak addig vár, amíg a semmitőszék ítéletének szövegét megkapja.

(Az Ördögsgízget felé.)

Holnapután állítólag hadihajó indul Dreyfusért Cayennebe. A hajó július közepén érkezhethet Brestbe. Az új hadbíróvá valószínűleg augusztus elején ül össze. Előbb azonban mindenesetre elintézik Du Paty de Clam ügyét, amelyhez a semmitőszék vizsgálata szolgáltatja a teljes anyagot.

New York, június 2.

A New York Herald jelentése szerint St. Pierrebe (Martinique) a Lafayette gőzösön 14 főből álló katonai őrség érkezett Franciaországból, mely a Ville de Tanger gőzösön azonnal tovább ment Cayennebe. Az őrség megérkezése nagy izgatottságot keltett.

(Zola.)

Több újság azt a hírt közli, hogy Zola Emil holnap Párisba érkezik.

HIREK.

Budapest, június 2.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Május 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hír. Molnár Viktor miniszteri tanácsos ma Győrbe érkezett, hogy a győrvidéki tanító-egyesület holnapi diszgyűlésén Wlassics Gyula közoktatásügyi minisztert képviselje.

— A hercegprímás elutazása. Vaszary Kólos biboros hercegprímás ma reggel nyolc órakor utikával: dr. Köll Medárdal Balaton-Füredre utazott. A hercegprímás augusztus 17-ikéig marad Balaton-Füreden, amikor azután visszatér Budapestre és augusztus 18-ikán, a király születésnapján pontifikálási fog a Mátyás-templomban tartandó ünnepélyes misén. Augusztus 20-ikán a hercegprímás fogja vezetni a Szent István-napi körmenetet.

— A királyné diszruhája. Erzsébet királynéknak a Nemzeti Múzeum régiségtárában elhelyezett milleniumi magyar diszruháját ma tekintette meg először a nagy közönség. A régiségtárat ma rendkívül sokan látogatták, különösen előkelő hölgyek. A diszruhát a régiségért nyitási napjain: kedden, pénteken és minden harmadik vasárnapon bárki díjtalanul megtekintheti.

— A Ranolder intézet vizsgabiztosa. Vaszary Kólos biboros hercegprímás dr. Walter Gyula kanonok, főgyógyászmegeyi tanfelügyelő ajánlatára, a Ranolder-intézetben megtartandó képzítő vizsgálatokhoz egyházi elnöknek Schiffer Ferenc poszonyi kanonokot nevezte ki.

— Ajándék a múzeumnak. A Nemzeti Múzeum levéltára legújabbán becses ajándékkal gyarapodott. Tarányi Ferenc zalamegeyi nagybirtokos ugyanis tízenyolc levelet helyezett el örök letét gyanánt a múzeum levéltárában, amely leveleket Deák Ferenc 1848. és 1861. között intézte sőgorához, Tarányi (Osterhuber) Józsefhez. A levelekben sok vonatkozás van az akkori politikai helyzetre.

— Klaus Groth halála. Rövid távirat jelenti Klaus Grothnak, az új-német (plattdeutsch) irodalom megeremőtőjének halálát. Groth 1819-ben született Heideben. Egyetemi tanár volt már, amikor megírta Queckborn című verskötetét, amely hírnevét megalapította. Ettől fogva keresett író lett, s az illusztrált német lapok olvasói nagyon szerették novelláit.

— Fáklyásmenet Széll Kálmánnak. A Hír-csarnok a lapok egyértelmű jelentésével szemben arról értesül, hogy az egyetemi ifjuság nem halasztja el a Széll Kálmán miniszterelnök tisztelőre szánt fáklyásmenetet és holnap ez ügyben az Egyetemi Kör rendkívüli választmányi ülést tart.

Méltányolni tudjuk az ifjuság lelkes meggyőződését, de mégis nagyon jól tenné, ha a tervezett fáklyásmenetről egészen lemondana. Az egyetemi ifjuságtól, miveltségénél, intelligenciájánál fogva, joggal elvárhatjuk, hogy tudatában van az ily terv tüntető jellegének és azért bizonyára megszívleli a miniszterelnök tanácsát, aki kijelentette, hogy az ifjuság tüntető fellépése csak még jobban elmérgesítené a viszonyokat.

— Az orvosdoktori szigorlat reformja. Az orvosdoktori szigorlati rend reformja tárgyában — mint értesülünk — tegnap tanácskozást folytatott az orvosi fakultás tanári kara, amelyen dr. Tóth Lajos osztálytanácsos, az egyetemi ügyek osztályfőnöke is részt vett. A szigorlati rend revíziója határozottan előnyös lesz az orvostanhallgatókra, a kötelező egy évi kórházi gyakorlat kimondása pedig kellemes hatással lesz a nagyközönségre is. Ugy értesülünk, hogy Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter a szigorlati rendet már a jövő egyetemi évtől, azaz szeptember havától kezdve életbe óhajtja léptetni.

— Egy alexredes balesete. Karger Józsefet, a Nagy-Kikindán állomásozó huszár-osztály parancsnokot tegnap délből súlyos baleset érte. Gyakorlat után egy erdei árkon akart átugrani, a ló azonban rosszul ugrott, az árokba zuhant s lovasát maga alá temette. Az alexredes súlyos sérülést szenvedett; három bordája eltört s a tüdője is megsérült. Előbb a rendőrkapitányságon, utóbb lakásban vették ápolás alá. A szerencsétlenül járt alexredes iránt, akinek a sérülései nem életveszélyesek, városszerző nagy a részvét.

— A pesti szerb hitközség adminisztrátora. Bogdanovics Lucian budai szerb püspök a mult héten elhunyt Kosztics Simon pesti szerb plébános helyébe Dimitrievics Vladimir eddigi segédlelkészt nevezte ki adminisztrátorrá. Dimitrievics alig van harminc éves s a budai püspök csak a mult évben szentelte föl pappá. A plébános-választást még ebben a hónapban fogják megtartani s a pesti szerb körök Dimitrievics Vladimirt szándékoznak megválasztani.

— Putnoky Domokos temetése. Putnoky Domokos földbirtokost, a tegnapi előtti halalos pisztoly-párbaj áldozatát — mint Kolozsvárról jelentik — ma délelőtt temették el óriási részvét mellett. A gyász-háznál tartott szertartás után a koporsót a vasúthoz szállították, miközben a nagy tolongás miatt a közlekedés megakadt. A Mező-Erkedre szállított halottat holnap helyezik örök nyugalomra a családi sírboltba.

— Strauss János betegsége. Bécsből táviratoznak, hogy Strauss János, a hírneves zeneszerző a minap bronchitisben megbetegedett. Környezete a leg gondosabban ápolja s bizik benne, hogy erős szervezettel kiállja a veszedelmes betegséget.

Bécsből jelenti egy éjszakai táviratunk: Strauss már szombaton rosszul érte magát s akkor azt hitte a környezete, hogy csak jelentéktelen meghülés a baja, de később láz és köhögés súlyosbította betegségét és Nothnagel tanár makacs hurutot konstatait. A kezelő orvos attól fél, hogy tüdőgyulladás komplikálhatja a bajt, mert az agg mester annyira elgyöngült, hogy végzetessé fordulhat az állapota.

— 4816 kézsorítvány. A legutóbbi audienca alkalmával Mac Kinley, az Egyesült Államok elnöke szép rekordot csinált a kézsorítványok terén. Hét negyedóra alatt összesen 4816 látoatóval szorított barátságosan kezét. Egyebekben pedig ő volt az egyetlen, aki végig bírta ezt a mulatságot. Miniszterei közül kettő a második ezernél göresőt kapott, s a többi se tudta három-ezernél többre vinni.

Nehéz elnöknek lenni...

— Az osztrák munkások lapja. A Deutsche Zeitung, a bécsi német nemzeti antisemita munkások újságja, amely napokig nem adott magáról életjelet, ma délből megjelent. A lap élén a kiadó igazolja magát azért, hogy az újság olyan sokáig pihent. Azzal mentegetődik, hogy a munkások hallatlan követeléseket támasztanak a Deutsche Zeitunggal szemben s ezért valószínűleg végképpen meg fog szűnni a jelen újság.

— Halálozás. Benedikovics Károly kőbányai plébános holtteste a plébánia épület nagytermében felállított ideiglenes ravatalon van kiterítve. Ma éjjel átszállítják a kőbányai templomba és ott helyezik díszes ravatalra. A beszentelés reggel kilenc órakor lesz nagy papi segédlettel, mely után a holttestet a kőbányai új temetőbe örök nyugalomra helyezik.

Kamánházi Valér rendőrtisztviselő hosszú betegsége után ma reggel Nyitrán meghalt. A megboldogult, aki a bünygyi nyilvántartásnak volt buzgó szorgalmas tisztviselője, felesége és két árva fia iratja. Hanel János május 31-én, 50 éves korában Rozsnyón meghalt.

— **Parlamentári tudósítás.** Petropolisban, amely város Brazília térképét ékesíti, a minapában valami országgyűlés volt. Forrásunk szűkszavú kissé, inkább csak tényekre szorítkozik, amint hogy ebben a dologban voltaképpen is az a fontos, ami történt, nem pedig a milió. Ugy oszont tudniillik, hogy dr. Torres miniszterelnök ur többé-kevésbé visszaélt a hatalommal s parlamentári bizottságot kellett választani, amely eldöntötte a *többét vagy kevésbét*. A választás azonban nem ment egészen simán. Sa Carp ur, szintén képviselő, fölkapta az urnát, kuglizni kezdett vele az asztalon. Am megunt a viccelést egy másik honatya, aki Bello névre hallgat s falhoz verte az urnát. A tisztelt ház komolyan fogta föl a tréfát s a különböző politikai elemek álláspontja egyszerre nyilvánvaló lett. Portajál barátunk az első fejéhez verte a köztársaság bronzszobrát. Ő vágta az elnökhöz a szobrot s mégis Bezamet képviselő ur kapott ki. A kuglizó Sa Carp tudniillik nyilván tövédesben lévén a személyeket illetőleg, ugy elverte Bezamet kollégát, hogy lepedőben szállították haza kedves családja körébe. Minthogy az elnök ezenközben olyasmit engedett meg magának, ami megrovás számba is mehetne egy kis objektivitással, Bello, Portajál és történetünknek egy még ismeretlen hőse, bizonyos Farras nevű gentleman, rárohantak az öreg urra s meggyomrozták egy kicsinyt. Egy szintén alapsan megagyabugyált képviselő ezenközben revolveréhez folyamodott s egy jól irányzott lövéssel tanította meg emberségre Sa Carp urat. Mondanunk sem kell, hogy Sa Carp menten beleharapott volna a fűbe a lövés után, ha a parlament Petropolisban a szabad természetben üléseznek. Így azonban végignyult a padon s kilehelte lelét. Elváratai azonban hamarosan lesztek a huz körméről a revolverest s ugy elverték, hogy a katonának előbb föl kellett mosni őt a padlóról — s csak azután vihették be a tömlőbe. Az ülés azután is csendes mederben patakzott tovább.

— **Jelenet az egyetemi könyvtárban.** Egy ur, akin meglátszik, hogy nem rendes látogatója a könyvtárnak, a szolgálóhoz fordul:
— Kérek egy nagy könyvet.
— Micsoda nagy könyvet?
— Hát egy nagy könyvet!
— Tessék cédulát kőrní, aztán arra írja rá a könyv címét, én meg majd kikeresem...
Az ur türelmetlenül felel:
— Nekem mindegy, akármi a címe, csak nagy könyv legyen.
— Furcsa! Hát mit akar veled?
— Kérem, rá akarok ülni!

— **Házasság.** Papp Árpád miniszteri osztálytanácsos szombaton június 3-ikán délután 4 óraker tartja esküvőjét a Kálvin-téri református templomban Komáromy Gizellával, Komáromy Mihály ügyvéd leányával.

Stern Ede posta- és távirótitár Gyöngyösön eljegyezte Vadász Gizella kisasszonyt Ó-Bessenyőről. Weisz Dezső Nagy-Vázaonyból eljegyezte Rosenberger Berta kisasszonyt Felső-Hahótól.

Scherer Antal János eljegyezte Budapesten Székely Margit kisasszonyt.

Dr. Blajer Márk orvos e hó 11-én délelőtt 11 óraker köt házasságot Aradon Szécsényi Blanka kisasszonytal.

Schmeringer István budapesti pékmester eljegyezte Pincz Gizella kisasszonyt, Pincz Mátyas leányát Budapesten.

— **Revizio-falragasok.** A francia köztársaság elnökének üzenetét és az új kormányoknak programnyilatkozatait Franciaország minden községében falragasokon adják tudtára a népeknek. De a francia kamara tradíciói közé tartozik, hogy fontos ügyekben mondott kiváló beszédek is részesít ebben a megismerésében. Legutóbb Cavaignac volt hadügyminiszter ama beszédének a kiragaszát szavazta meg a kamara, amelyben Cavaignac a Henry-féle hamisítások alapján Dreyfus bűnösségét proklamálta. Most a semmitiszók itéletelozatala után azt fogják indítványozni a kamarában, hogy Franciaország minden községében falragasokon publikálja *Ballot-Beaupré* elnök-előadónak a semmitiszók egyessült tanácsai előtt elmondott beszédének a végső passzusait, amelyekben a revizio elrendelését indítványozza, továbbá a revizio elrendelésre vonatkozó itélet szövegét. Ezzel egyben jóvá akarják tenni azt a másik *afficheget*, amelylyel a Henry-féle hamisítványokat publikálták.

— **Verekedő milliommok:** Deckstein londoni milliomm régi haragosa Tom Readinnak, az amerikai Króznak. Ahol csak lehetett, az angol bányakirály rengeteg pénzaldozatok árán is bosszuságot szerzett

az amerikai nábobnak. Most történetesen összekérültek Johannesburgban és szemtől-szemben állottak egymással, akik eddigelé csak kábel-telegrammok útján a tőzsdeiken hadakoztak. A két milliomm ököl-el intézte el börténiferenciáit. A bányakirály — mint Londonból táviratozzák — alapsan eldöntötte az amerikai, akit összevázozva találtak az utcán. A milliommok legközelebb a johannesburgi törvényszék előtt fognak találkozni.

— **Felfüggesztett város.** Makóról jelentik, hogy nagy esemény foglalkoztatja a város közönségét. Nagy visszaéléseknek jöttek nyomára, amelyeknek következményei beláthatatlanok. Az egész ügy egy fegyelmi vizsgálatból pattant ki, amelyet pár héttel ezelőtt nagyobb mennyiségű faanyagok szállítása körül elkövetett visszaélések miatt Széll György polgármester, Doránszky Károly főmérnök és Sonkovics János számvevő ellen Meskó Sándor dr. alispán vezette. A fegyelmi eljárás befejezése után Meskó alispán a főmérnököt 30, a számvevőt 25 forint pénzbüntetésre, a polgármestert pedig dorgálásra ítélte. Ezt az itéletet azonban megfellebbezték s most, mikor a három főtisztviselő ügye felelkezés alatt áll, pattant ki az újabb szenzáció, amelynek tárgyalására tegnapelőttre rendkívüli közgyűlést hívtak össze.

A vád, amely a közgyűlés napjág csak homályban tapogatózott, az volt, hogy a városi téglagyári számadások, amelyekért a felelősség első sorban a polgármestert, főmérnököt és a számvevőt terheli, nincsenek rendben; visszaélések történtek, amelyek nagyobb összeg erejéig megkárosították a város közönségét. A vád a vizsgálat során igaznak bizonyult Kiderült, hogy Széll György polgármester, Doránszky Károly főmérnök és Sonkovics János számvevő egy vállalkozónak egy és ugyanazon szállítmányáért a jelentékeny összeget tevő árat kétszer utalták ki. Ebben a fázisban volt az ügy, mikor a város szerdai rendkívüli közgyűlésében foglalkoztak vele. A közgyűlésen nagy botrányok történtek, melyek között első sorban áll Széll György polgármesternek egy unikum-számba monó nyilatkozata. Mikor a polgármestert felelősségre vonták a visszaélésekért, gunyos cinizmussal azzal védekezett, hogy a város tisztviselői valamennyien oly botrányos és erköletelen életet éltek, hogy ő neki lehetetlen volt rendet csinálnia, annál kevésbé tarthatta féken erköletelen életű tisztviselőit. A viharos lefolyású közgyűlés megbotránkozva utasította vissza ezt a védekezést és Széll György polgármestert, Doránszky Károly főmérnököt és Sonkovics János számvevőt állásától felfüggesztette s elrendelte ellenük a fegyelmi vizsgálatot. A vizsgálat során aztán újabb és újabb visszaéléseknek jöttek a nyomára. Ma délig megállapították, hogy ugy a pénztár, mint a fogyasztási adók kezelésénél bünyös mulasztások és visszaélések követték el: az árvaszéknek, amelynek Széll György az elnöke, egyes hagyatéki ügyekben a legsúlyosabb természetű rendtelenségek és meg nem engedett üzelmek vannak napirenden, a kiadókban pedig sikkasztások történtek. A vizsgálat eddigi eredménye következtében hagyatéki ügyekben elkövetett visszaélések vádja alatt Kulinier Sándor és Csala Ferenc árvaszéki ünököt állásuktól felfüggesztették. Domsity János közigazgatási kiadó ellen pedig bűnyegysikkasztások miatt megindították a fenyítő eljárást. Egyben a belügyminisztertel újra miniszteri biztos kiküldését kérték; ez azonban mind e mai napig nem érkezett meg, ami nagyban fokozza a nyugtalanságot. A városban a legnagyobb izgatottságot keltette a tömeges felfüggesztés, mert immár csaknem az egész tisztviselői kar fegyelmi eljárás alatt áll. Különösen nagy a fölháborodás Széll György polgármester ellen, aki annakelőtte Szegeden és Hódmező-Vásárhelyen ügyvédskedett, régebben pedig antisemita programmal képviselő volt.

— **Léggömbös képes levelező-lap.** A tájképes levelező-lap ugy egyszerűen elküldve másnak végre is unalmas és sablon már. Valami újat! — mondta Georg Frossard, szenvedélyes képes levelező-lap gyűjtő, oda kötött egy levelező-lapot, amelyre a Schwarzenberg emlékszóbor van rányomtatva, egy léggömbhöz. Vasárnap délután két óraker boesátotta fel a gömböt Bécsben és már hétfőn visszakapta a levelező-lapot. Ő tudniillik ezt írta rá:

Arra kérem a tisztelt megtalálót, hogy e levelező-lapot vigye el a legközelebbi postahivataltba, illetőleg dobja be a legközelebbi postaszekrénybe, miután a megtalálás idejét és helyét rá följegyezte. — Üdv!

A visszakapott levelező-lapra ezt írta a megtalálót:

Megtalálót: Anton Wolfsbauer, Pottendorf, Wienerstrasse 19. Megtaláltam május 28-án félhárom óraker Pottendorf mellett. — Üdv!

— **Gyászünnep Pécsen.** Tizenötödikén lesz felszázados évfordulója annak, hogy az osztrákok a magyar szabadságharc alkalmával Pécsot megbombázták. A bombázásnak sok emberélet és épület áldozatul lett. Ennek a napnak az emlékére a még élő pécsi honvédek gyászünnepet rendeznek. Az ünnepen résztvesznek Kardos Kálmán és Aidinger János országgyűlési képviselők is.

— **Vonat a váróteremben.** Vlissingenben (Németalföld) különös vasuti szerencsétlenség történt az éjjel. A pneumatikus fék eltérése következtében ugyanis a postavonat berobogott a pályaudvar várótermébe, miután szétrombolta a falakat és ajtókat. Két kalauz életét vesztette, két gépész súlyosan és egy utas könnyen megsebesült. A váróterem szerencsére üres volt a késő éjjeli órában.

— **Marchand ünneplése.** Páris diadalmármorban uszik: talál egy becsületes és bátor katonatisztet s e felett való örömeben azt se tudja, mihez fogjon. Marchandnak, a „fasodai hősnék” ünneplése egyre zajosabb és lelkesebb. Ma délelőtt a Cercle Militaireben ünneplték Marchand-t, ahol Zurlinden tábornok mondott beszédet. Sajnálkozással emlékezett meg Gallienek, Madagaszkár pacifikátorának távollétéről és magasztalta érdemeit. Azután Marchand-t üdvözölte bátorságáért, hazafiságaért és emberségeért. Ezeknek a tulajdonságainak köszönhető, hogy Marchand Franciaország nevének új fényt szerzett. Zurlinden tábornok Marchand tisztjei és altisztjei egészségére ürítette poharát, valamennyit külön megnevezve.

— E vitéz férfiak egészségére iszom, — ugymond, — akiknek neve mindörökké be lesz írva Franciaország anyakönyvébe.

Az estély után a miniszterek a jelen voltak lelkes tüntetése mellett elmentek. A rendőrség lassan kiürítette az opera-tért. Helyenkint a közönség újra akart tüntetni, de a rendőrség könnyű szerrel meghiusított minden tüntést. Komolyabb incidens nem történt. Az estélyen Marchand Zurlinden tábornokhoz intézte szavait és biztosította róla, hogy expedíciója érdeménél nagyobb jutalmat képtt.

— A Felső-Niluson való campagne alatt — ugymond — nem voltak veszteségeink. Senkit sem bántottunk és egyetlen lövést sem tettünk, hanemhabló nomádokra. Annak a vidéknek a lakossága ezért megszabadított látja a franciákban és szereti Franciaországot, amelynek nevéét áldani fogják abban a nagy birodalomban.

Marchand végül dicsérte a francia tiszték kitünő tulajdonságait és azt mondta, hogy a hadsereg a haza oltalmazója lesz. Nincs is más ellensége, mint azok, akik nem tudják, vagy nem akarják megérteni.

A Cercle Militairebe Lockroy és Krantz miniszterek is eljöttek és az összecsoódult tömeg ezzel a kiáltással fogadta őket:

— Éljen a hadsereg! Éljen a haditengerészet!
A tüntetésre Marchand odakiáltotta a tömegnek:
— Tartsatok össze! .. Éljen Franciaország!
Éljen a köztársaság!

Egy royalista csoportot, amely zászlókat vitt, szétoszlatozt a rendőrség. Déróulde egy hozzá intézett kérdésre állítólag kijelentette, hogy Marchand-t harmadik személy útján fogja üdvözölni, mert nem akarja őt személyes találkozással kompromitálni.

— Az elefánt és a szunyog. Rövid távirat jött Pétervárról, ez van benne:

A brémai szenátus megtagadta Oroszországnak azt a követelését, hogy elégtételt adjon, amiért elfogatta azt a tisztviselőt, aki Szolikov orosz papot önkényesen börtönbe vetette. A cár kormánya ennél fogva visszahívta brémai képviselőjét. Így jelenti ezt az orosz hivatalos lap.

Remélhetőleg nem lesz belőle háború.

— **A dunántúli jégkorcsoltak segélyezése.** A dunántúli országgyűlési képviselők állandó jégkorcsolt-bizottsága ma délelőtt tartotta meg a végső lezámoló ülését, Lits Gyula országgyűlési képviselő elnökletével. A bizottság a bemutatott lezámolást elfogadta s a fennmaradó 50 forintot, az esetleg még beérkező adományokkal együtt, a Dunántúli Közművelődési Egyesületnek adja. Begyűlt összesen 15.646 forint s ezt a járási szolgabírók útján szét is osztották. A bizottság ezzel a működését végképp befejezte s az ügyre vonatkozó összes iratait letette a képviselőház irattárába. A bizottság végül köszönetet mondott a segélyezés körül fáradozott Lits Gyula elnöknek, dr. Major Ferenc és Kalocsay Alán orsz. képviselőknék, mint a bizottság jegyzőinek, végre a Magyar Földhivatalintézetnek, mint amely a begyűlt pénzeket díjtalanul kezelte.

— **Halál foghuzás közben.** Az orvosi körökben ma élénken vitáztak annak a szerencsétlen aszszonynak esetét, aki tegnapi, miután fogát kihuzatta, hirtelen meghalt. Csak egy vélemény van, hogy e haláleset semmifele összefüggésben nem volt a fogorvos jelentéktelen operációjával, már azért sem, mert mint kitünt, a fogorvos nem is alatta el a páciensét.

— **Diákkongresszus Kolozsvárott.** Kolozsvárról telegrafálják: A kolozsvári diákkongresszusra kiküldött legnagyobbrésze már megérkezett. Tegnap délután főiskolai vivő és tornaverseny volt, melyen szép számú közönség volt jelen és a bemutatott gyakorlatokat és mérkőzéseket nagy tetszéssel fogadta. A vivásban az első díjat Garzó Béla nyerte, ki a turini kongresszus alkalmával tartott nemzetközi főiskolai versenyen is az első díjat kapta. Verseny után a kongresszus tagjai előértekezletre gyűltek össze, melyen megválasztották a kongresszus elnökének Lenkey Gézát, a budapesti bölcsész segélyező egyesület és Gergely György, a kolozsvári egyetemi kör elnökét és kijelölték a kongresszus többi képviselőit. Az előértekezlet folyamán több budapesti egyesületet a vidéki küldöttek hevesen megtámadták, különösen a budapesti egyetemi kört, amely a kongresszuson nem képviseltette magát. A kongresszus érdemleges tárgyalásait csak holnap (3-ikán) kezdi, mert a kongresszus tagjai ma Maros-Ujvárra mentek a sóbányák megtekintésére.

— **Harmino márka.** Ez a kis összeg, úgy látszik, a stereotyp büntetése azoknak a német színházi kritikuskoknak, akik nem tartják kellő mértékben szemük előtt a tárgyilagosságot és a művészeknek privát tulajdonságait teszik neveltségessé. Ime két eset: „Kukorékoló szüz.”

Ez a két szó harmino márkájába került az *Ulmer Tagesblatt* kritikusanak. Már régebben történt ugyanis, hogy egy *Ulman* föllépő hangverseny-énekesnő annak az újságnak a kritikusa az énekesnőről írott kritikájában „kukorékoló szüznek” nevezte. Az énekesnő ezért panaszt tett a bíróság mind a két fórumon harmino márka pénzbürségre és a költségek megfizetésére ítélte a kukorékoló kritikust.

„A tanarak.”

A minap *Berlinben* esett meg, hogy egy kritikust, aki bírálatában egy drámaírónak tanári karakterét tette neveltségessé, harmino márka büntetésére ítélték el. A dolog így történt: *Ruseler* György oldenburgi tanár *Die Stedingen* című darabját adták a berlini Belle-Alliance színházban és a *Vossische Zeitung* neves színházi kritikus, *Servaes* Ferenc (aki különben ez idő szerint Budaposten tartózkodik) lapjában erősen megtámadta a drámát, a melyről azt írta, hogy „rávall szerzőjére, a pápaszemes, paraszti tanár-típusra.” A német *Lehrer-Schriftstellerbund* azonosította magát a megtámadott iróval, a kit az egyesület nyilvános becsületértés miatt bepanaszolt. *Servaes* Ferencet, a mint már mondtuk, büntösnek találták és harmino márka büntetésre ítélték el.

Németországban most már egész külön jelentősége van annak, hogy ha egy kritikáról azt mondják, hogy „testvérek között megér harmino márkát.”

— **Turista kirándulás.** A Magyar Turista-Egyesület budapesti osztagja vasárnap, a báró Eötvös Loránd-menedékhez felavatásának évfordulójára alkalmából kirándulást rendez a Dobogó-köre. A kirándulók reggel 6 óra 15 perckor indulnak a nyugati pályaudvarból Dömösre, ahonnan gyalog a Hoffmann és Málve-kunyhók érintésével a Dobogó-köre mennek. Hazatérés Bányhegyen át, ugyancsak Dömös felől. — A Magyar Turista-Egyesület legközelebbi társasestjét június 6-án, kedden este nyolc órakor tartja a „Márvány menyasszony”-ban.

— **Bécsi panama.** Kinos helyzetbe hozta a bécsi városnéző antiszemita többségét dr. *Frischauer* Ottó leleplezése. *Frischauer* néhány nap előtt, amikor a *Deutsches Volksblatt* ellen indított sajtópörét tárgyalta, ott a bíróság azt a szenzációs kijelentést tette, hogy dr. *Kienböck* ügyvédi irodájában egy proviziós-levélet szerkesztettek, amelynek értelmében a bécsi gáztársulat 600.000 forintot ígért proviziós fejében a községtanács antisemita többségének, ha a város és a gáztársulat meg tudnak egyezni. A legagilisabb úgynök volt ez ügyben egy *Freund* József bécsi ágens, aki *Dittrich* páternek, a bécsi antisemita párt egyik legbefolyásosabb tagjának közreműködésével biztosította a gáztársulatot, hogy a községtanács sikerrel vezeti az egyszerű már megszakadt tárgyalásokat. *Dittrich* e fáradságáért 100.000, *Freund* 75.000 forintot kapott volna; „az ügy érdekében dolgozó és érdekelt többi személyek” is jelentékeny összeghez jutottak volna, de a megegyezés egyéb okok miatt nem jött létre. Érdekes része e proviziós botránynak, hogy előkelő szerepe van benne *Berl* D. bécsi szenterkedőnek is, aki ily manipulációival Budapesten is ismertté tette nevét.

— **Aradi szocialisták.** Aradon pár hónappal ezelőtt *Schrodt* Lajos szocialista agitátor, az ottani Munkás Betegsegélyező Egyesület pénztári tisztviselőjét sikkasztásért letartóztatták. Ebben az ügyben a már befejezett vizsgálat kiderítette, hogy az aradi szocialista pártvezetőség tagjai büntetésül *Schrodt*nak. A munkás betegpénztár ugyanis teljesen a szocialis-

ták kezében volt s ezek mintegy 600 forint fűrdő-pénzt párttagtációra s szocialista lap kiadására fordítottak. *Liptai* Iván, *Pollák* Frigyes, *Mikulik* Károly pártvezetőségi tagokat már fel is szőlította a hatóság, hogy az illetéktelenül felhasznált pénzt záros határidő alatt fizessék be a betegsegélyező pénztárba, mert különben az aradi pártvezetőség mind a 14 tagja ellen a *Schrodt*ttal való bűnrészesség miatt vádat foglagnak emelni.

— **Vasárnap szünet.** Közös megegyezés folytán az összes szönyeg- és ágynemű-kereskedők üzletüket június 4-től augusztus 20-áig bezárólag vasárnap egész napon át zárva tartják.

— **Botránypör.** Berlinből táviratozzák, hogy *Charlottenburgban* botránypör készül. Az ügyészség elfogatta *Gelsen* Joachimot, aki arról nevezetes széles Németországon, hogy a hetvenes években *Reichsglocke* című újságot adott ki, amelyben a politikai élet minden szereplő egyéniségét megszarolta. Amikor aztán vád alá fogták a *Bismarck-Delbrück-Bleichröder* affér miatt, *Gelsen* Angolországba menekült a büntetés elől. 1896-ban visszatért s azóta folytatta zsarolásait. Beszélik, hogy a pör szenzációsan ígérkezik.

— **A Gésa-gimnázium.** *Heltai* Jenő és *Makai* Emil legjobb operettje, amelynek zenéjét *Stojanovits* Jenő írta, szombaton, a hó 3-án, esti 1/29 órakor huszonötödikször kerül színpadra Ós-Budavárában, a szörző személyes vezetése alatt. A bájos négy Madcaps leány is részt vesz ebben az előadásban, egy eredeti japán táncbetéttel.

(x) **Itélet a Dreyfus-ügyben.** A francia semmitőszéknek a Dreyfus-ügyben hozandó itéletéről a *Telefon Hírmondó* az itélet kimondása után egy félórával már pontos tudósítást fog felolvasatni. A felolvasást háromszoros riadójel fogja megelőzni.

Véres ribillió.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, június 2.

Egy apró gyermek ártatlan csintalanúsága miatt ma este hajba kapott egy Dobozy-utcai ház egész népe és csak akkor lett mélyes csend a nagy zenebona után, amikor az egyik lakót revolvertől találva a kórházba vitték, ahol néhány perc alatt meghalt.

Ez a legújabb külvárosi tragédiának rövid kivonata, itt következnek a drámai gyorsasággal lezajlott részletek:

Este hét órára járt az idő s a Dobozy-utca 15. számú háza az ő rendez mindennapiaságában küzeledett abhoz az időponthoz, amikor lakói egész napi robotjukban kifáradva, nyugalomra szoktak térni. A legtöbb lakásban éppen vacsoráztak, vagy sietve fejeztek be valami munkát, itt-ott az ajtók előtt hűsöltek az emberek. A beszélgetésbe, zsiabongásba hirtelen gyermekivalkodás hasított bele. A hangos sírásra figyelmessé lettek a lakók, s a szürkülőben csakhamar megtudták, hogy egyik asszony *Eckstein* Mórné verte meg *Benitzki* Józsefnének a kis lányát. A gyermek anyja is értesült a dologról, csakhamar szembe került a két asszony.

— Miért verte meg a gyermekemet?

— Mert rosszködött.

— Akkor sincs jussa hozzá, nem maga neveli! Itt vagyok én, mért nem szolt nekem?

Egymást érte a szó, a feleselés mind hangsúlyosabb lett, a gyerek még egyre jajgatott s a két verékedő asszony körül hadonászva, békitve, vagy még jobban ingerelve a feleket, hullámozgott a férfiak, asszonyok. A nagy zajongásra ott termett a házmeister is és tekintélyével rendet akart csinálni, de akkorra már olyan nagy volt a kevaradás, hogy nem igen hallgattak rá. Dulakodva lökdösték egymást az emberek.

Ebben a mozgalomban ott a homályos udvaron hogy, hogy nem, egyszer csak össze került a házmeister az egyik lakóval, *Küfflinger* Izrael mázolóval. A vizsgálat fogja kideríteni, min kaptak össze annyira, hogy egyiküknek az életével kellett megfizetnie a mai napot, tény az, hogy a viszálykodás hevében *Küfflinger* arcul ütötte *Patolát*.

A házmeister vérben forgó szemmel vadul neki akart rontani a mázolóknak, de akkora már közbevetették magukat többben.

Ekkor *Patola* hirtelen elhatározással a lakásába rohant s a következő pillanatban már-már újra kiűnt termett.

— Megállj kutya! -- kiáltott fel rekedten, amikor megpillantotta *Küfflinger* s nyomban aztán gyors egymásutánban három dördülés hangzott el. *Küfflinger* a földre roskadt, a revolverlövések találtak.

Izsonyu lett a rémület. Amikor az emberek magukhoz tértek, egy-ketten a véres sebesültek siettek a segítségére, a legnagyobb részük azonban az iránt a rettenetes haragu ember ellen fordult, akiről kis időre megfeledkeztek. Fenyegetőzve rohantak utána:

— Hol az a gazember?

— Rendőrrét! Rendőrrét!

— Agyon kell ütni!

Ilyen kiáltások hangzottak ki a zürzavaros izgalomból. A házmeister akkora már bevette magát a lakásába és remegve hallgatta az ellenozduló indulatot. Bizonyos, hogy széttépik a lakói és az utcáról betódult emberek, ha egy-két perc alatt rendőrök nem érkeznek, akik megvédelmezzék a tomboló düh ellen. Az V. kerületi rendőrkapitánysághoz kísérték.

Áldozatát, *Küfflinger*et, a mentők vitték be ugyanakkor a Rókus-kórházba. Ha néhány perccel később érkeznek, nekik ott semmi dolguk sem lett volna, mert az a szerencsétlen meglőtt ember a kórházban meghalt.

Éljen a művészet!

— Ujsághírek a jövőből. —

A budai szinkörben tegnap viharosan megtapsoltak egy színésznőt, aki egy krigli sört egy hajtszóra kiivott.

I.

Óváció egy prima-donnának. — A *** színház közönsége viharos óvációiban részesítette *Pöndör* Rózi kisasszonyt, a kiváló drámai művésznőt. A kisasszony ugyanis a *Kaméliás* hölgy tegnapi előadása alkalmával azt a virágcsokrot, amelyet tisztelői neki átnyújtottak, egyszerűen elnyelte. Dörgő taps közepette azután színes papírszalagocskákat húzott ki ajkai közül, majd miután a taps orkászervé vált, a villamos lámpákat is megette, s befejezésül egy cilinderről lért csapatot. Itt az ideje, hogy ez a nagyra hivatott talentum a Nemzeti Színház kötelékébe jusson, ahol tehetségeit jobban érvényesítheti.

II.

Kocsiból kifogott lovak. — Szép dicsőség jutott ma osztályrészül *Zsenge* Manónak, az utólréhetetlen tenoristának. A *Lohengrin*-előadás közben nyílt színen három üveg jófajta pécsi Engol-asszút hajtott föl, s a palackokat is elnyelte. Majd szárnyas sisakját teleöntötte pezsgóval s azt is kiitta. A tetszés tetőpontján behozták az est szenzációját, a kád vizet, amelyet *Zsenge* egy hajtszóra kiivott. Előadás után kézenállva távozott a színházból, s lelkesült éljenriadal közben ugrott egy halálugrással kocsijába, amelyből a tömeg kifogta lovait. Ugyan mikor akad meg már az Opera vezetőségének szeme ezen a melőlött lángészben?

III.

Művészet a vidéken. — Csik-Zömötörről írja tudósítónk a következő páratlan művészeti eseményt. A *Gésák* ottani előadásán *Mimóza* személyesítője, *Zöld* Irma kisasszony hatalmas tapsokat kapott. A népszerű művésznő ugyanis az *Aranyhalacska*-dalt úgy énekelte végig, hogy minden strófa után egy potyák húzott ki piros ajkai közül. Képzeltet, hányszor ismételték meg vele a poétikus dalt. Végül az összes potyákat kosárba téve öt bukfenccel távozott a színpadról.

Éljen a művészet!

— c. —

Nyilttér.

(Az e rovat alatt közöltetteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

Biztosítás árfolyamvesztés ellen kisorsolás esetén.
Bpesti villamos városi vasút részvény.
Huzás folyó évi június 10-én.

Esetleges veszteség kb. frt 30.—
Biztosítási díj darabonként 30 kr.
FUCHS H. váltóháza
Budapest, IV. ker., Keeskenéti-utca 1. szám.

Császár fürdő
BUDAPESTEN.

Dr. Adler Oszkár
szülész és nőorvos
a TAUFFER-féle klinikáról történt kikapása után rendeléseit (déltől 2-4)
Erzsébet-körút 22. szám alatt folytatja.

FÓVÁROS.

(*) A pénzügyi és gazdasági bizottság ma délelőtti ülést tartott *Matuska* Alajos alpolgármester elnöklése mellett. A főváros szolgáltatásban lévő munkásoknak betegség esetén való segélyezése ügyében azt határozta a fővárosi törvényhatóság, hogy felhívja a betegsegélyező pénztárakat ajánlattételre. A

beérkezett ajánlatok közül legelőnyösebb a budapesti kerületi betegsegélyező pénztára s így a bizottság ezt fogadta el. A VIII. kerületi Baross-utca a Kálvin-fér és körül lévő szakaszának abból az alkalomból való burkolására, hogy ott a villamos vasut második sánnpárját is lefektetik, a bizottság megszavazott 43.000 forintot, ez összegre nézve kimutatta a pénzübeli fedezetet. A pesti Vigadó-épület helyiségeinek az árverési föltételeit, a Vigadó-épületre felügyelő bizottság javaslata szerint, elfogadták. Költőségfedezeti ügyek elintézése után, az ülés véget ért.

(*) **A katonai ügyosztály áthelyezése.** A katonai és illetékesi ügyosztály ez idő szerint a sorok-sári-utca 35. számú bérelt helyiségben van elhelyezve s ez már szűk és alkalmatlanná vált. A közgyűlés elhatározta, hogy az ügyosztályt áthelyezi a Károly-kaszárnyába. Ehhez a belügyminiszter hozzájárult.

(*) **A fővárosi közéleti bizottság** ma délután *Bécsavölgyi* Gyula alpolgármester elnöklésével ülést tartott, amely első sorban a közutak, utcák és terek burkolásáról szóló szabályrendeletet tárgyalta. A tárgyalások során *Zipernovszky* Károly idézett föl hosszabb vitát azzal a megjegyzéssel, hogy az összes ház- és telektulajdonosokat egyformán és egyenlő összegben érő burkolási járulékok igazságtalannak tartja. A bizottság *Vosits* Károly és *Gerlóczy* Károly felszólalásai után az eredetileg javasolt előterjesztést tette a magáévá s jelentéktlenebb módosításokkal a szabályrendelet-tervezet husz pontját elfogadta. A hátralévő pontokat legközelebb folytatják.

(*) **Jelölés.** A VII. kerületi fővárosi bizottsági tagok ma este tartott értekezletén a fővárosnál üresedésben levő első osztályú tanácsjegyzői állásra gróf *Festlich* Gézát jelölték.

(*) **A vásárcsarnokok költsége.** Az illetékes bizottság most terjesztette be a jelentését a székesfőváros tanácsához, a vásárcsarnokok építéséről és az építés költségeinek a leszámolásáról. A jelentés vázlatosan ismerteti a vásárcsarnokok építkezésének a történetét is. A kerületi vásárcsarnokok tényleges költsége a következő volt: a Hold-utcai csarnok került: 854 642 forintba, a Hunyadi-téri: 473 347 forintba, az István-téri: 497 386 forintba, a Rákóczy-téri 617 785 forintba. A központi vásárcsarnok tényleges költsége 1 802 878 forint volt. Az összes megtakarítás az előiránnyal szemben 330 150 forintra rug.

(*) **Adókövetés.** A fővárosi adókövető-bizottságok június 3-án a következő helyrajzi számokra vonatkozó III. osztályú keresetadó-javaslatokat fogják tárgyalni: az I. ker. krisztinavárosi 7178—770. számig; a II. ker. vizvárosi 2718—2759. számig; a IV. ker. 251—272. számig; az V. ker. a 904—914. számig; a VI. ker. az első bizottság a 3672—3687. számig; a második bizottság 2952—2983/b. számig; a VII. kerületben az első bizottság a 4806—4809. számig; a második bizottság a 2837—2838—4221/b. számig; a IX. kerületben 8871—8886. számig.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **A Toledad** Audran operettje, amely *Küry* Klára hirdeten közbejött gyöngykedése miatt csak egy előadás érhetett meg, holnap ismét színré kerül a Népszínházban *Hegyi* Arankával a címszerepben, aki öt nap alatt tanulta be a szerepet. A többi szerepet *Csatai* Zsófi, *Blaha* Sárika, *Szelepcsényi* Linka, *Vidor*, *Szirmai*, *Raskó*, *Kovács* Mihály, *Ujvári*, *Kenedics* és *Téry* játszzák.

** **Vizsga.** Rákosi Szidi színészkolaja e hó 4-ikén, vasárnap délután fél három órakor tartja második vizsgálati előadását a *Magyar Színházban*. Ez alkalommal a színészkola drámai művészköi mutatkozniak be *Sudermann* A *beszített* című négyfelvonásos színművében. A főbb szerepeket *Mészáros* Margit, *Matkovich* Antónia, *Nizsényi*, *Fischer* Milonka, *Beöthy* Zsiga, *Gabányi*, *Megyeri*, *Jegesi*, *Domolcs*, *Zsolotoványi* és *Mészáros* játszzák. Ez előadásra jegyek már ma válthatók a *Magyar Színház* Szövetség-necai elővételi pénztáránál, a szokásos mérsékelt helyárakon.

** **Verdi és Mascagni.** *Verdi*, a nagy patriárka tudvalevőleg ellensége az új-olasz zenei iránynak, amelynek legkiválóbb képviselője mindannak dacára, ami történt és ami nem történt, mégis csak a *Cavalleria rusticana* komponistája. És most mégis megértőttént a nagy csoda: *Verdi* üdvözlő levelekkel és telegrammokkal halmozza el *Mascagnit*, pedig köztudomásu, hogy a nagy öreg ellensége minden bókoló bizalmatlan. Meg is találhatni a magyarázatát ennek a hirtelen fordulatnak. *Mascagni*, aki mint zeneszerző határozottan hanyatlott, — mint zenész tagadhatatlanul örísít haladt. *Pesaróban* él és a vezetése alatt áll *Liceo musicale Rossiniben* olyan hangversenyeket rendez, amelyek az olasz zenei világ legelőkelőbb eseményei. „A legtekélyesebb remekművek, a legtekélyesebb előadásban! — ez az ő jelszava. A második hangverseny *Beethoven: Pastoráléján* kívül *Verdi* legutóbbi egyházi kompozícióját is előadták, amelyeket a közönség újjongása közepette háromszor kellett megismételni. A műértő közönségek ez az elismerése roppantul jól esett az agg mesternek, aki egy hosszú levélben rögtön gratulált is *Mascagninak*, kitüntően vezetett intézetének virágzásához.“ *Udvariasság* udvariasságokat provokál és most napról-napra tele vannak az olasz lapok üdvözlő levelekkel és telegrammokkal, amelyekben *Verdi* és

Mascagni egymásnak bókólnak. Így békült ki *Verdi* az új zeneirányval.

** **Műsorváltozás a Magyar Színházban.** A B. A. L. E. K. holnapra, szombatra hirtetett huszonötödik előadásra, a darab egyik főszereplőjét, *Szilágyi* Vilmost ért családi gyász miatt elmarad s helyette a *Gésák* kerül színré.

** **A budapesti mecénás és a bécsi szubrett.** *Bécsben* mostanság sokat mulatnak az alább elmondandó histórián, amelyen *Budapestben* sokat fognak bosszankodni. Hogy miért, azt elbeszélésünk végén fogjuk morálként elmondani. Ime a történet:

I. A mecénás.

Egy budapesti mecénás nemrégiben meglátogatta *Bécsben* bizalmas barátját, egyik előkelő napilapnak a szerkesztőjét.

— Kedves barátom — mondta a szerkesztőnek, — *Budapestben* házamban hangverseny adok, szükségem volna egy komikusra és egy szubrettre. Nyerd meg őket....

— Mennyi honoráriumot szántál rá?

— Mindegyiknek 400 forintnyi tiszteletdíjat, azonfölül 50 forintot utazási költségre. Ha ez nem volna elég, szívesen teszek még hozzá.

— Meglesz.

— Köszönöm. Boldog vagyok. Örök hálára köteleztél. — Így szót a budapesti mecénás.

II. A komikus.

— Parancsoljon, szerkesztő ur, — szolt udvariasan a komikus és a *Café Scheid*tben a szerkesztő asztalához telepedett.

— *Budapestre* kellene lemennem egy estére. Mik az ön igényei?

— Tetszése szerint...

— 400 forint tiszteletdíj és 50 forint utazási költség. Meg van elégedve?

— Köszönöm.

III. A szubrett.

A szerkesztő elmegy a szubrett lakására. A szobaleány kinyitja az ajtót.

A szerkesztő: Adja át névjegyet.

A szobaleány (eltűnik és néhány perc múlva visszatér): A kisasszony nincs itthon.

A szerkesztő: Ne beszéljen, most előttem egyebet mondtott egy hölgynek. *Vendégszerepléséről* van szó!

A szobaleány (eltűnik).

A hölgy (a kit előbb beeresztettek, a szubrett jó barátja kilép): A kisasszony nem fogadhatja. Miről van szó?

A szerkesztő: Arról, hogy a kisasszony a jövő hét valamelyik estéjén egy budapesti szalonban énekeljen.

A szubrett (a szobából kikiált): Igen, de 200 forintot alul nem énekelek.

A szerkesztő (a küszöb előtt): Pompás. Megvan az alku.

A szubrett (még mindig a szobából): De utazási költséget is akarok.

A szerkesztő (még mindig a küszöb előtt): Tessék, itt van.

A szubrett (megjelenik): Nyájas arecal és meglepve): Jaj, maga az! Lépjön be, ne haragudjék!

Az estély megvolt és a komikus meg a szubrett visszautaztak *Bécsbe*. Itt tudta meg az énekesnő, hogy csak az udvariassága az oka, hogy nem kapott 200 forinttal többet. Ezen a histórián mulatnak most *Bécsben*, mi budapestiek meg bosszankodunk.

MORÁL.

Bécsben:

Az udvariasság olyanerény, amelynek elmulasztása hébőhába 200 forintba kerülhet.

Budapestben:

Disznóság, hogyha egy budapesti mecénásmulatni akar, *Bécsből* hozat művészeket.

Ime, még ilyen kérdésekben is a *Lajtha* víző folyik osztrák és magyar fölfogás közt.

** **A Városligeti Színkörben** holnap, szombaton ismét *A nagyamama*, *Csiky* népszerű vígjátéka kerül színré a multkor kitűnő szereposztással. Vasárnap délután *Dankó* Pista népszínművét, *A halász szeretőjét*, este pedig *Brachvogel* drámáját, a *Narciszt* adják, a címszerepben *Feld* Zsigmond igazgatóval.

** **Az operaház előadása otthon.** A m. kir. Operaházban holnap (szombaton) este *Complia* és *Paquita* című balletet kerülnek színré. A *Telefon* *Hirmondó* az előadás közvetíteni fogja s így az előzőtök otthon is végig hallgathatják. Opera után 11 óráig cigányzene lesz hallható a kagylókon.

MŰVÉSZET.

□ **Vidéki tárlatok Németországban.** A porosz kormány a napokban felhívást intézett a *Berliner Künstler-Verein*hez, hogy a vidéken, de különösen keleti Poroszországban rendezzen képkiallításokat. A felhívásban azt hangoztatja a kormány, hogy az

ilyen vidéki tárlatoknak nemcsak a művészetek terjesztése a célja, hanem különösen a németiség terjedését lehet velük előmozdítani.

□ **A szecesszionisták, Vilmos császár és Menzel.** A szecesszionisták az ő ellenségeik sorában tisztelik a legtöbb koronás főt. A koronás fők ugyanis nagyon meg vannak elégedve azokkal az udvari piktorokkal, akik a felső és legfelsőbb arcvonásokat impozáns allűrökkel főtik s akik a magasrangú hölgyek arcvonásait az ugynevezett idealizáló módon mutatják be a nyomorult alattvalóknak. A szecesszionisták hasznavehetetlenek a magasabb udvari festészet céljaira, őket tehát lesújtó szó éri a cézári ajkakra, amit azonban a szecesszionisták nem tartanak említésre méltó szerencsétlenségnek.

Vilmos császár tört pálcát legujabban a modern művészek fölött. A berlini *Nemzeti Képtár* meglátogatása alkalmával *Vilmos* császár határozottan állást foglalt a modern művészet ellen, még pedig oly hangsúlylyal, hogy most valószínűleg lemond a képtár igazgatója, *Tschudi*.

Tschudi a modern irány előharcosai közé tartozik, akinek kiváló érdeme, hogy az azelőtt alacsony színvonalú berlini nemzeti képtárat silány művek kiselejtezésével és új művek beszerzésével elsőrangú műintézeté tette. Seholy sem lehet a modern művészetet úgy tanulmányozni, mint ott. *Tschudi* angol, skót és francia képeket vásárolt, amivel *Werner* professzor és híveinek kemény kritikáját vonta magára. Így a császár nyilatkozatának személyes éle van.

Érdekessé vált ezzel az esettel *Tschudinak* a művészeti akadémiában a császár nevenapján tartott beszéde. *Menzelnek* a fokote Sas-renddel történt kitüntetéséről emlékezve meg így szolt:

A művészet jobban fejlődik egy műserező fejedelem iniciatívájából, mint akár a nagyközönség, akár a kormány révén, amely a nehézségek közizagatási szervezetre támaszkodik. Reméljük, hogy a legméltóbbat választotta ki a császár, hogy benne a művészetet megtisztelje és műkin-cseink gyarapításában is mindig meg fogja találni azokat a férfiakat, akik hivatva lesznek, hogy magasan szárnyaló terveit művészi alakban megtestesítsék.

Míg *Vilmos* császár hadat üzent a modern művészetnek, az alatt az öreg *Menzel* szépen kibékült a szecesszionistákkal. Elmondta egy *Liebermann*hoz intézett levélben, hogy félreértésen alapul az egész összevezés s ő örömmel látná újra a képet a szecesszionisták kiállításán.

Egy napon békét kötöttek s hadizenetet kaptak a szecesszionisták. Senki sem tagadhatja, hogy tehát mégis van valamelyes hatalmuk.

□ **Egy plakátpályázat eredménye.** Gróf *Károlyi* Mihály nemrég pályázatot hirdetett egy *Parád-fürdő* reklamizására alkalmas plakátra. A pályázat tegnap járt le és pedig a beküldött rajzok számát illetőleg fényes eredménnyel. A pályázati feltételekben ki volt kötve, hogy a plakátnak minden ízében modernnek, „szecesszionistának” kell lennie. Ennek a kikötésnek az eredménye az lett, hogy a beküldött hatvanegy plakátumnak leg többje annyira hajszojja a modernséget, hogy izellen zagyaléknál egyebet nem mutat. De akad szép számmal kiváltásos tervezés is, sőt néhány kiválóbb mű azt bizonyítja, hogy művészeink alaposan rátermettek a művészi iparnak ez ágára is.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ **A Magyar Történelmi Társulat** ma gróf *Teleki* Géza elnöklete alatt választmányi ülést tartott, amelyen dr. *Illésy* János felolvasást tartott *Sámóky* János történelméről, aki a XVI. század egyik termékeny írója volt és akit I. Ferdinánd császár udvari történelmírójának tett meg. A felolvasást *Lánczy* Gyula előterjesztése követte, hogy a jövő évi párisi nemzetközi történelmi kongresszusra Magyarország is küldjön küldötteket és alakítsanak bizottságot a témák megbeszélésére és kidolgozására, azután fordítsák le a megírt dolgozatokat francia nyelvre. A javaslatot magáévá tette a társulat. A választmány azután a társulat jegyzőjének megválasztotta *Barabás* Samut.

□ **Falleron** utódja a francia Akadémiában valószínűleg *Georges de Porto Riche* lesz. Eddig csak ő jelentkezett a *Paileron* halálával megürült helyre. *Porto Riche*nek több verskötete jelent meg, s darabjait állandóan nagy sikerrel adják a legelőkelőbb párisi színházak.

SPORT.

*, **Hírek a Derbyről.** Az utolsó Derby-fogadások így állnak: 1/2 „reá” *Pardon*, 4 *Timár*, 4 *Bonvivant*, 6 *Adoma*, 8 *Szabász*, 10 *Per Butlers*, 12 *Horlobogy* 14 *Rio Tinto*, 40 a többi. — Az utolsó galoppok közül, melyek ma reggel voltak a *Freudenau*ban, két ló sikerült kitűnően, a *Pardon* és a *Timár*. *Pardon*, mint a *Sportéletnek* *Bécsből* jelentik, feltartva verte az utolsó triálban istállójárását. *Timár* kitűnő galoppja

következtében második favorit lett, olyan nagy összegekkel fogadtak rá. Egyáltalában nem sikerült a galoppja Hortobágnak, amely *Doget* nem tudta verni 1600 méteren. *Adoma Ciddel* szaladt 2000 méterre s ezzel teljesen egyformán bizonyult. A mai konstellációkból valószínű, hogy a *Derby Pardon*, *Timár* és *Per Butters* között fog eldőlni.

Namounát leverték. Mától kezdve nyugodtan várjuk a hamburgi Derbyt és azokat a százezreket, amelyek valamelyik magyar ló győzelmével hozzánk vándorolnak. Lovaink egyetlen nagy ellenfele, *Namouna*, mint egy táviratunk jelenti, súlyos vereséget szenvedett ma a berlini Unionban s így most már bizonyos, hogy a legyőzhetetlennek hitt kanca korántsem képvisel olyan klasszist, hogy a mi lovaink java ne verné. Legyőzője *Gastfreund*, a graditzi ménes lóva, amelynek győzelme, miután *Namouna* a nyerő oldalra való fordulásánál már ostort kapott, egészen könnyű volt. Harmadik *Missouri* lett, ezenkívül még három ló futott.

A Derby meeting. A Derby előtt van még holnap is egy versenynap, egészen jelentéktelen és minden érdeke nélkül való, afféle pacemakerje a holnaputáni szenzációnak. A legnagyobb verseny az 5000 koronás államdíj, melyért a jobb lovak közül *Weddingeve*, *Cromwell*, *Bussell*, *Remete*, *Sándor*, *Pharao*, *Angely* és *Cid* indulnak. Ennek a versenynek még érdekes lehet a finishe, s aligha csalódunk, ha azt hisszük, hogy *Weddingeve*, *Cromwell* és *Sándor* lesznek a frontban, melyek *Cid*től és *Angely*től jelentékeny teherrelnyit kapnak. A többi verseny csupa kis díj, ezekre nézve csak az alábbi típekre utalunk:

- I. Beauharnais — Pimass.
- II. Párta III. — Dráva.
- III. Cromwell — Sándor — Weddingeve.
- IV. Lauderdale — Ladro.
- V. Hamlet — Clairette.
- VI. Golden Look — Mégis.
- VII. Orchef — Longchamps.

A Telefon Hírmondó a bécsi lóversenyekről. A holnapi (szombati) bécsi lóversenyek eredményeiről a *Telefon Hírmondó* tudósítójának telefonjelentései alapján — már a délutáni órákban részletes referátát olvastat fel.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Munkácsy Mihály pöre.** Mikor még Munkácsy egészséges volt s utóljára Budapesten járt, meglátott a Kossuth Lajos-utca egyik kirkatában egy olajfestményt. A munka kicsiben azt a festményt ábrázolta, amely a mestert világhírűvé tette: a *Krisztus Pilátus előtt* című remekművet. Ennek a kópiaját becseáltotta áruba *Linhart* Vilmos festő. Munkácsy ügyvédje, dr. *Krasznay* Ferenc által rögtön lefoglaltatta az engedély nélkül készült másolatot és szerzői jog bitorlása miatt pört indított ellene. *Linhart* azzal védekezett, hogy a másolatot nem ő, hanem *Horváth* Andor festő készítette és nem eladásra, csupán kirkat-dísznek volt szánva. A törvényszék tanukat hallgatott ki ez ügyben, akik azonban nem derítették fel teljesen a kérdést. A Kuria azonban a tanuk vallomásából megállapítottan látta a szerzői jog bitorlásának a tényét, mert *Linhart* csakugyan eladásra kínálta a másolatot. A törvényszék erre *Jámbor* bíró előadása alapján 50 forint pénzbüntetésre és a másolat elkobzására ítélte *Linhart*ot. Kártérítést nem ítélt meg a törvényszék, mert Munkácsyék nem részletezték a kártérítési összeg nagyságát.

§§ **Megtréfált férj.** Körülbelül két hónapja történt, hogy T. F., egy fővárosi klub vendéglője Bécsből keltezte a következő levelet kapta:

Tiszelt Uram! Az én feleségem ön miatt elhagyta a hitét és a régi szeretőjét. Én miattam hitetlen lett önhez, s most engem csak meg egy nálam is tehetségesebb úrral. Ezt kötelességemnek tartottam önnek tudtára adni, s hogy ne higgye, hogy nem merem aláírni a nevetem, ime:

M. J. iglói vendéglős.

Még egyszer: M. J. iglói vendéglős.

Két héttel a levél megérkezése után M. J. iglói vendéglős idézést kapott a büntető járásbíróhoz. Halvány sejtelve sem volt, hogy milyen ügyben idézik meg, s azért megkérte a fővárosban lakó sógorát, tudakolja meg, hogy mi dolga van vele a járásbírósnak. Amikor M. J. a sógora információja alapján értesült az idézés okáról, egészen elhült. Soha életében se hallotta sem T. E. fővárosi vendéglősnek, sem a feleségének a hírét. De mindhiába. A levélben kétszer is szerepelt az ő neve, s így nem maradt hátra egyéb, mint a mai tárgyalásra iglólól leutazni Budapestre. A *Szűcs* Géza járásbíró szobájában lefolyt zárt tárgyaláson M. J. újból hangoztatta, hogy ő a pörben szereplő személyek közül egy árva lelket se ismer, hogy ő sohase volt Bécsben, a levelet nem írta, s hogy valaki visszaél az ő nevével. Ügyvédje, dr. *Nagel* Ferenc arra kérte a feljelentőket, vonják vissza a panaszukat. Ez meg is történt. Most már a felekre van bízva a denunciació kiküldetése. Azok különben, akik az inkriminált levelet látták, azt mondják, hogy az irás női kézre vall.

§§ **Kauciószédelges.** *Szilágyi* (Schwarz) Gyulát a törvényszék csak néhány hete ítélte el két rendbeli sikkasztás vétsége miatt 25 forint nézvénta-

tésre, s ime, a hirdetési táblán ma újból szerepelt *Szilágyi* Gyula neve egy másik kaucióssikkasztással kapcsolatban. A kauciók felvételére nagyon alkalmasnak bizonyult a *Magyar Társadalom* című hetilap, amelyet *Szilágyi* azon a nem szokatlan módon alapított, hogy kauciók alkalmazottak filléreit költötte a maga céljaira. Szabó Antal is ezek közé az áldozatok közé tartozott. Óvadóknak odaadta a takarékkönyveket és 80 forint készpénzt. A takarékkönyvet elsikkasztani nem lehet, így tehát *Szilágyi* csupán a 20 forintot költötte el. Az első ízben megtartott végtárgyaláson a törvényszék kétheti fogházra ítélte *Szilágyit*, aki új tanukat jelentve be, perujtással élt. A kir. ítélőtábla el is rendelte a perujtást, s mára volt kitűzve az újabb végtárgyalás. *Szilágyi* azonban nem jelent meg a tárgyaláson, s így *Fekete* elnök elrendelte, hogy a vádlottat a legközelebbi tárgyalásra a rendőrség vezesse elő.

TÁVIRATOK

Pétervár, június 2. Diplomáciai körökben beszéltek, hogy gróf *Montebello* francia nagykövetet legközelebb visszahívják.

Botrány az alsó-ausztriai tartománygyűlésen.

Bécs, június 2. Az alsó-ausztriai tartománygyűlésen ma nagy botrány volt. *Ofner* liberális képviselő azzal vádolta az antisemita *Steinert*t, hogy a tartományi kórházakban felekezeti szempontokból ítéli meg a betegeket és hogy zsidó betegektől megtagadja a fölvetelt. Ezekre a szavakra óriás zaj támadt, a keresztény-szocialista képviselők fölugrottak helyükéről s azt kiáltották:

— *Üssök a zsidókat, dobjuk ki a zsidókat!* A tartományi marsal kénytelen volt az ülést negyedóra fölfüggeszteni.

Szűnet után a tartományi marsall újra megnyitván az ülést kijelenti, hogy a nagy zaj miatt nem hallotta *Ofner* azt a nyilatkozatát, amely miatt némely képviselők panaszt tettek. A jegyzőkönyv átnézése után azonban meg fogja tenni a kellő intézkedéseket. Még néhány antisemita beszélt, hevesen kikelvén a zsidók ellen, azután a tartománygyűlés elfogadta a bécsi kórházalaprak a hagyatékokból való támogatásáról szóló törvényt és megkezdte a tartományi költségvetés tárgyalását.

A hágai konferencia.

Hága, június 2. A *Vaterland* című újság értesülése szerint az első bizottsághoz beérkezett az az orosz javaslat, amely a további fegyverkezés korlátozását olyképp akarja elérni, hogy minden állam a szárazföldi és tengeri hadak effektív létszámát csak addig fokozhassa, a mig az az államok valamelyike által már elért maximummal egyenlővé lesz.

Ugyanezen az ülésen Anglia kijelentette, hogy a *dum-dum* lövedékek további alkalmazásáról lemondani nem hajlandó.

Konstantinápoly, június 2. Hir szerint az orosz kormány a Jildiz-palotában panaszt tett a miatt, hogy a békekonzferenciára kiküldött török megbízottaknak nincs programszerű utasításuk, a mi a konferencia munkáját megnehezíti.

A spanyol trónbeszéd.

Madrid, június 2. A cortes ma nyílt meg a régens-királyné trónbeszédével, melyben a királyné megemlékezett azokról a *féjdalmas sorscsapásokról*, melyek az országot sújtották és azt mondta, hogy ebből tanulságokat kell levonni. A nyugodt erőgyűjtés többet ér, mint a panaszkodás. A parlamenti nehézségek és az ebből keletkezett kormányváltás következtében a békeszerződést az alkotmány 54. § értelmében a királyné ratifikálta.

A trónbeszéd bejelenté bizonyos szigetterületeknek *Németország* részére való átengedését és azt mondta, hogy az előbbi kormány abban a nézetben volt, hogy nem tanácsos Spanyolországnak megtartani a *Marianákat* a *Falan-szigeteket* és a még megmaradt *harianakal*. Ezért a német császárral egyezményt írtak alá, amely szerint ezeket a területeket átengedik. Az erre vonatkozó törvényjavaslatot haladéktalanul a corte elé terjesztik. A trónbeszéd konstataálja, hogy Spanyolország az összes hatalmakkal barátságos viszonyt tart fenn és hangsúlyozza, hogy Spanyolország különös halálal tartozik a pápának, aki erkölcsi tekintélyével támogatja.

Az elítélt olasz képviselők.

Róma, június 2. (Képviselőház.) A napirenden a választásokat igazoló bizottságnak indítványa van, melyben a politikai vétégek miatt elítélt *Turati*, de *Andreis* és *Chiesi* képviselők mandátumának megsemmisítését kéri. *Vendemini* (szélsőbaloldal) indítványozza, hogy ez indítvány tárgyalását nyolc napra halasztssák el az amnesztia melletti manifestációként. A szélsőbaloldal erre névszerinti szavazást kér. (Zaj a jobboldalon és a centrumban.) *Vendemini* indítványát névszerinti szavazáson 195 szavazattal 42 elle-

nében elvetették. *Turati* választását névszerinti szavazáson 210 szavazattal 35 ellenében megsemmisítették. Ezután *Borio* Garibaldi halálának évfordulója alkalmából emlékbeszédet mond.

Az elnök a képviselőház nevében azt a kívánságot fejezi ki, hogy *Garibaldi* ünnepelt emléke buzditás legyen mindazoknak a polgári erényeknek a kifejtésében, amelyeknek a teljesítésében *Garibaldi* hasonlíthatatlan példát adott. (Hosszantartó élénk tetszés.)

A pestis.

Trieszt, június 2. A tengerészeti hatóság a kereskedelemügyi miniszternek mult hó 2-án kelt rendelete alapján az *Alexandriából* érkező szállítmányokra az átkelés beszámításával *hét napig megfigyeltet*, ha pedig a hajón zarandokok is vannak vagy ha a hajó munkások szállítására való, *tíz napig megfigyeltet rendelt el*. A velencei egészségügyi egyezménynek összes rendelkezései érvényben maradnak.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, június 2. Az 1864. évi államsorsjegyek mai huzásánál a következő sorsszámokat húzták ki: 51 86 157 229 356 390 575 669 898 935 1021 1355 1739 1884 1924 2003 2021 2086 2136 2166 2264 2295 2455 2486 2677 2679 2707 2792 2749 2753 2872 2889 2911 3060 3075 3179 3204 3349 3365 3381 3403 3485 3594 3619 3862. A 150,000 forintos fönyeremény 2872 sor. 12. száma esett, 20,000 frtot nyert 3594 sor 47 sz., 10,000 frtot 2021 sor. 57 sz., 5000 frtot nyertek 1739 sor. 100 sz., 1884 sor 84 sz., 2000 frtot nyertek 1021 sor. 1 sz. és 1924 sor 25 sz., 1000 frtot nyertek 390 sor. 50 sz., 575 sor 96 sz. és 2455 sor 47 sz.

Frankfurt, június 2. Árfolyamok májusra. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti forgalom.* Osztrák hitelrészvény 224.50. Osztrák-magyar államvasut. —. Déli vasut 28.90. Osztrák arany 95.45. Olasz járadék —. Laura-kohó 275.30. Harpeni 207.80. Discont 199.—. Alpési —. Bécsi bankgyűjesület —. Szilárd.

Berlin, június 2. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti forgalom.* Négyeszázelek magyar aranyjárdék —. Magyar koronajárdék 97.—. Osztrák hitelrészvény 224.75. Osztrák-magyar államvasut 152.75. Déli vasut 28.90. Északnyugati vasut —. Elbavügyi vasut 217.—. Orosz bankjegy készpénz —. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy —. (Ultimo.) Lombard —.

New York, június 2. *Liszt* helyben 2.85. *Buza* júliusra 81.%, szeptemberre 81.%, decemberre 82.%, *Tengeri* júniusra 39.4%.

Chicago, június 2. *Buza* júliusra 76.%, *Tengeri* júniusra 33.%,

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Magdolna. Ismeretlennek lenni jó, ismerősnek — kevésbé. A messzeség kellemes, a közelség kellemetlen. Leleplezi a gyarlóságokat, durván letépi az emberről a szép mezt, ami a távolság ködén keresztül sok szírványzsinokból szövődött össze... Ha közelről jól megnézi, kislül, hogy az egész finom öltöny voltaképpen szürke muszkavászonzubbony, a munka dressze és egészen közönséges. És az ember is az, csak bele kell világítani kissé a lámpással. Asszonyok tudnának beszélni erről, akiknek éppen csak addig ideál az ideál, mig mellettük nem é, no meg férfiak, akik a nővel sülték föl ilyenformán. Szóval: a tő messziről fényes ezüst tükör, de ha rámegey a laddal, piszkos iszapot löccsint ki az arcába az evező... Messze sohase ábrándul ki az ember abból, amit (vagy akit) szeret — s közel gyakran. Ezzel azt akarom mondani, hogy ön gazdag, amíg messze van... (Th.)

Sch. E. Reichenberg. Politikai lapba nem való, de szaklapok mindenesetre örömmel kapnának rajta. Szives figyelmét különben köszönjük. Üdvözlét.

E. J. A vizsgát csak a közoktatásügyi miniszter engedelmével teheti le. A görög nyelvet pótló tantárgyat: 1. a magyar írók bővebb tanulmányozása, kapcsolatban a görög klasszikusok fordításban való ismertetésével; 2. a szabakézi és geometriai rajz. A különbözeti tárgyak azok, melyeket a gimnázium felső osztályában előadnak, a kereskedelmi akadémiákban pedig nem. Az érettségi vizsgálatokért a rendes tanulók 6 frt, a magántanulók 12 frt díjat fizetnek. — Sorsjegyei nem nyertek.

Ujságygyűjtő. 1. Kortörténeti adatok gyűjtése mindig hasznos dolog. Ilyen az újságygyűjtés is. 2. Olyan kötetet nem jelent meg. 3. *Kalocsa Róza* Illegkönyve. Ára 5 forint. Megrendelheti a *Budapesti Napló* kiadóhivatalánál.

N. K. Bánffy-Hunyád. 1. Tudakozódtunk az ön kérdései dolgában s egész határozottan irhatjuk, hogy magyar bányatársulat sem Angliában, sem Franciaországban, sem Ausztriában sincs. 2. A londoni magyar egyesület elnöke, *Felbermann* Lajos. Címe: London, Chancery-Lane 55—56. 3. A párisi magyar egyesület címe: Páris, 19. Rue St. Louis en l'Isle. 4. Londonba is, Párisba is ajánlott levél 25 krajcár portó alá esik.

KÜLÖNFELEK.

Falun.

Falun vagyok; s az óriási
Nagy események száma: — hogy
Im délelőtt, a napnyugatra
Néző házsornak árnya fogy.

S im délután: a napkeletre
Néző házsornak árnya nő, —
S történi azalatt csodásan,
Hogy egyre mulik az idő.

Kisteleki Ede.

Tudományos apróságok.

Gyors telegrafálás. — A Spree alagut. — Színes fényképezés. — Szétszedhető vashidak.

A gyors telegrafálás útján, amelynek feltalálói Pollák és Virág mérnökök, olyan óriási gyorsasággal ürténi a táviratok továbbítása, amilyet eddig föl sem lehetett tételezni. A készülék, amely könnyű kezelhetősége mellett olcsó is, perforált szalagon veszi fel a jeleket és egy a telefon és fényképezés alap-elemeit felhasználó készüléken adja le. A küldendő táviratokat írógép-féle készülékkel előbb leírjuk, de ez a gép a papíron nem betűket ír le, hanem a betűknek megfelelő lyukakat vág ki, még pedig a Morse-féle gép jeleinek megfelelően vonást (lyuk fent) és pontot (lyuk lent). A vezetékkel összekötött fém-hengerre kerül a perforált papírszalag, amely felett két kefével alkalmaznak a két lyuksornak megfelelően. A szalag mozgásakor a kefék hol érintkeznek a koronggal, hol nem, s minthogy az érintkezéskor áram megy a vezetékbe, tehát a perforált szalag jeleinek megfelelő áram indult ki a jeladó állomásból és ment a jelvevő állomáshoz, ahol egy tűkörrel felszerelt telefont alkalmaznak. Az áram a telefon lap-ját rezgésbe hozza, ezek a rezgések egy domboru tűkör elfordulását idézik elő, amely tűkörre egy kis izzólámpából fény esik, s ezt a fényt a tűkör egy lencsén át a fényérzékeny papírosra veti. Természetes, hogy a tűkör a lyukaknak megfelelő áramhoz képest fent vagy lent, vagy egyáltalában nem fog elmozdulni és így a jeladó állomás jeleihez megfelelő fényjelek lesznek a papírosra is, s azok onnan leolvashatók — a fényképek rögzítésének megfelelő művelet után. A távirat gyorsasága csupán attól függ, hogy a szalagot milyen gyorsan húzzuk tovább, s az eddigi kísérletek és eredmények szerint 100.000 szót lehetett óránként táviratozni, s így egy 16 oldalos újságot 25 perc alatt lehet leadni, míg a mostan használatban lévő Morse táviróval 120 óra alatt továbbíthatók csak.

A most elkészült Spree alatti alagut, mely Berlin, Stralau és Treptow városrészeit köti össze,

egyike volt a legnehezebb technikai munkálatoknak. Bár ennek az alagutnak távolról sinosenek olyan méretei, mint például a londoni Themse alattinak, amely 2 kilométer hosszú és 8 méter átmérőjű, minthogy ennek hossza csak 500 méter, amelyből a Spree alatt 200 méter van s szélessége csak 4 méter, mégis nehezebb volt előállítása, mert részben ivben megy. Különben itt még a széleken is oly nagy volt a felnyomuló víz nyomása, hogy vagy igen erős nyomású kamrákban kellett dolgozni — amit kevés munkás tudója bír ki — vagy a rendes, ugynevezett bányamódszert előrehaladástól kellett eltérni. S éppen ezért kétféleképpen készítették. Egyrésze ugyt készült, hogy a föld kiásásakor csak olyan légnymást használtak, amely elegendő volt a víz benyomulásának megakadályozására, míg egy vékony vaslapokból készült gyűrűt összerősítettek. Most már ezt a gyűrűt csak cementburkolással kellett erősíteni. A másik részben, hol a víznyomás még erősebb volt, a hidak alapozásánál szokásos caisson módszert használták, tudniillik egy kocka alakú tért körülzártak először, s csak azután távolították el belőle a földet. Az alagut a Spree vízszíne alatt 10—11 méternyre van s bennünket különösen a tervezett Duna alagut miatt érdekel.

Színes fényképeket, — mint ilyeneket egyszerű nem tudunk előállítani. A legökéletesebb módja a készítésnek Lumier francia vegyész találmánya. Ő ugyanis a negatívról (a lemezről) színező, amely csak egy fényű színű napugarakat bocsát át — sárga, kék és vörös színű másolatokat készít igen vékony átlátszó papírra. Ez a háromszínű másolat egymásra téve és ragasztva a képet eredeti színeiben mutatja.

A katonaság igyekszik a technika vívmányait kihasználni és igen hasznosnak bizonyult Franciaországban a szétszedhető vashid, amelyet könnyű szerrel lehet szállítani és amellyel a legszelesebb folyókat is áthidalhatják, a nélkül, hogy ki volnának téve annak, hogy az ellenség hátuk mögött a hidat felgyújtja. A legutolsó gyakorlatok alkalmával 340 kilométeren vitték magukkal oly hid alkatrészeket, amelyekkel negyedfélóra alatt egy 400 méteres folyón át fektettek hidat.

P. E.

— Az arculütött Napoleon. Madame Duroc az a hűres asszony, a ki I. Napoleont a Tuileries-ák tróntermében nagy sokaság jelenlétében arculütötte. A dolog így történt: Egy nagy fogadósten I. Napoleon trónjáról lelépve, a közelben álló Duroc tábornagnak, a ki csak nem rég vett feleségül egy spanyol hölgyet, így szólt:

— Valóban, a feleséged nagyon szép asszony. És azzal megcsipte az ura mellett álló asszony-nak az állát. A castíliai hölgy legyezőjével üsztön-

szérileg hirtelen areul ütötte a császárt. I. Napoleon tréfára vette a dolgot és mosolyogva mondta a tábornagnak:

— Gratulálok, Duroc. Látszik, hogy a feleséged spanyol hölgy.

Ezt a históriát pedig Jules Claretie beszéli el Rosa Bonheurról írt cikkében. A művész nő szemé-lyesen ismerte Madame Duroc-ot.

— A kavicsnyelő. Peterborough angol város kórházában különös beteget kezeltek nemrégiben. Egy harminckétesztendő férfi, akinek elég változatos az élettörténete. Mint tisztviselő esztendő fia a vidéken egy vándorló kóklert látott, aki sok mindenféle büvészkedés során köveket és porrá zúzott üveget is nyelt a közönség mulattatására. Ez a művészet a tisztviselő esztendő legénykora nagy hatást tett, és odahaza próbálgatni kezdte a kavicsnyelést. Első próbára lenyelt tizenkét kisebb kavicsot és ettől semmi baja nem lett. Ettől a siker-től felbátorítva a legközelebbi alkalommal már husz kavicsot nyelt le. Az 1895-iki esztendőben katoná lett és részt vett az egyiptomi és szudáni háborúban. Tel-el-Kebrimél meg is sebesült a kezében. Hetedfél esztendeig katonáskodott s ezalatt gyakran mulattatta a bajtársait és a katonatisztekkel azzal, hogy kavicsokat nyelt előttük. Miután a katonáskodással végzett, a tudományát értékesítette s nyáron át a Barnum-féle menaszériához szegődött, télen ellenben a maga szakállára produkálta magát a vidéken. A menaszériák gazdái annyira el voltak ragadtatva tőle, hogy el akarták vinni Amerikába, de erre nem állott rá. Angolország, Skócia és Velsz városában lépett fel és eleinte porrá zúzott üveget is nyelt el, de ezzel annyira elrontotta a fogát, hogy abbahagyta. De kavicsokat tovább is nyelt és a saját állítása szerint soha semmi baja nem volt tőle, pedig volt rá eset, hogy egyetlen előadás alatt egyszer tizedfél font kavicsot nyelt el. Február tizedikén lépett fel utóljára és pedig három előadást tartott azon a napon. Akkor azonban a lenyelt kavicsok makacsokdadt és a mesterüknek kórházba kellett mennie. Azt mondotta, hogy azon a kellemetlen napon tizenhárom tuca kavicsot nyelt le és ez az állítása körülbelül igaznak is bizonyult, mert apránként kilencvenegy kavicsot szedtek ki belőle az orvosok. A legnagyobb kavics másfél hüvelyk hosszú, egy hüvelyk széles és fél hüvelyk vastag volt. A kavicsok egyébként mind gömbölyded alakúak voltak, úgy választotta ki őket mindig nagy gondal a kavicsnyelő. Erős lázban súlyos beteg feküdt a kórházban, s mikor végre magához tért valahogyan s elbocsátották, a lelkére kötötték, hogy ha kedves az élete, soha többé kavicsokat ne egyék és nagyon vigyázzon magára.

REGÉNY.

MARIETTE.

(16) — REGÉNY. —

Írta: MARTOS FERENC.

Az emberek nagyon megszokhatták itt a revolver durrogását, mert ez a lövés ugyan nem keltett semmi feltűnést... És kezemet ökölbe szorítva, keserű váddal nézek ki a mosolygó verőfénybe, mely olyan kegyetlenül könnyedén siklik tovább egy áldozat fölött. Szeretnék elröpülni innen, zord, sötét, hideg tájakra. Ez a bűbájós tavasz rémületet önt lelkembe, valami óriási szomorúság árnyéka lappang a távolban... Miatyánk Isten, szabadíts meg a gonosztól!

Május 30.

... Még most is reszketnek idegeim a mai nap eseményeitől. Rossz sejtéseim mind valóra váltak és most már gyűlöletesen, kétségbeesve tekintek erre az örökösén kék mennyboltra, mely olyan ostobán, olyan egyformán mosolyog mindig, mint egy bábu arca... Gyönyörű álom volt az éjszaka. Angyalok repültek le hozzám s egy rózsaszirmon, melybe fehér galambok voltak fogva, elvittek a boldog szerelmem országába. Nagy tengereken túl van ez az ország és még javában utaztam, amikor szóváltás riasztott fel az álmomból. Apuska hangja volt az egyik, a másik egy idegené. Noha nem vagyok kíváncsi természetű, sietve ugrottam ki ágyacskámból s a kuleslyukon át bepillantottam apuska szobájába... Ereimben megfagyott a vér. Apám az íróasztalánál ült, de még sohasem láttam olyan sápadtnak, olyan kétségbeesettnek. Vonásai szét voltak dülva, mint olyan emberé,

ki az éjszakát álom helyett izgalmas munkában töltötte, haza ziláltan csüggött homlokába. Rikácsolva rekedt hangon mondta, mintha magának beszélne:

— Vége, vége mindennek... És ki az oka?

A pamlagon kényelmesen elnyújtózkodva, feküdt Borkman. Száraz, eszontos arca még farkóbbnak látszott, mint máshol, vérrrel behálózott, apró szeme gunyosan villogott:

— Hja, kedves barátom... ez a játék. Tegnap kétszáz ezer frank nyereség... ma háromszáz ezer adósság. És huszonnégy óra alatt meg kell fizetni. Okvetlenül... becsületbeli dolog.

— Mit tegyek? — mormogott apám, merőn bámulva a levegőbe, lecsüggesztett karral.

— Jó tanácsos öbajt, barátom?

— Kölcsönöznie kell a pénzt.

A bankár areán különös rángás látszott.

Sajnálom, de a legjobb akarattal sem tehetem. Az idén a baccarat is rosszul hozott, az ezüstbányák sem nyújtották a rendes osztalékot. A longchamps mezőkön éppen olyan kudarcem volt az idén, mint a rouge et noir mezőin... lehetetlen, barátom, lehetetlen.

Szegény, jó apuskám halálsápadt volt, s homlokán gyöngyözött a veriték.

— Hiába, — szólt halkán, — bárhonnán, elő kell hogy teremtesd. Az őn biztatására ültem a játéksztalhoz a nyereséggel. Már volt kétszáz ezer frank nyereségem... és most vége, mindennek vége. On volt a rossz szellemem. Hát most jóvá kell tennie hibáját. Kölcsönözze a pénzt és még vagy tízezer frankot. Ennyi kell, hogy újra összeszedjem magamat. Ezzel a tízezer frankkal ismét urá lehetek. Visszanyerhetek mindent... visszafizetek mindent... kell, hogy kölcsönözze, akárhogy!

A bankár eszöndesen mosolygott:

— Lehetetlen, barátom, lehetetlen.

Apuska hirtelen felállt. Kezét végigsimogatta homlokán. Aztán lassan odament a ban-

kárhoz, megfogta a kezét, letérdelt előtte és úgy hadarta:

— Értsd meg, kell a pénz, okvetlenül kell... Ha nem kapom meg, tönkre vagyok téve, el vagyok veszve. S nem csak én, egész családom. Kérlek, nézd — még sohase térdeltem senki előtt — térdem állva kérek, könyörülj rajtam... másképp el vagyok veszve.

Kezemet szívemre szorítottam, félve, hogy dobogása áthallatszik a férfiák szobájába. Akkor lángolt a szegysztől. Utálatos és megrendítő látvány volt ez.

A bankár hidegen vállalt vont. Aztán hosszú hallgatás után, mely örökkévalóságnak tetszett, szólt:

— Egyetlen módot tudok...

— Mi az? — kiáltott apám.

A bankár felállt:

— Kérem, csak hidegvér. Fűdolog a hidegvér, a nyugalom. Végre is, üzletről van szó és nagyon sajnálnám, ha a mi régi barátságos viszonyunkat ez a dolog megzavarná...

— Beszélj, mi ez a mód?

— Csak eszöndesen. Ugy tudom, hogy mademoiselle kedves leánya a szomszéd szobában tartózkodik és nem szeretném, ha meghallaná, amit beszélünk.

Különösen villogott e szavaknál a szeme.

Apuska megdöbbenve nézett rá.

— A leányom... mi köze néki e dologhoz?

— Semmi és minden, ahogy veszsük. Éppen róla akarok beszélni. Ő nagyon szép leány. Feltűnően szép...

— Nos?

— Nos hát, Nizzában laknak dugszagdug nábobok... vasutkirályok, bérzefejedelmek... Ismerek egyet, aki, midőn meglátta a mademoiselle-t, így kiáltott fel: Ezért a leányért szivesen adnék egy félmilliót! Igen, ezt mondta, szörül szóra... érti? Egy félmilliót!...

(Polytátása következik.)

Castelar és Boulanger. A boulangizmus virágzása idejében Castelar egyszer Párisba érkezett. Megkérdezték, óhaj-e megismerkedni Boulanger tábornokkal.

- Én? minek? Ismerem! — felelte.
- Találkozt már vele?
- Sohasem.

Aztán gunyos mosolylyal mondta:

— Nem ismerem és mégis ismerem: ő amolyan spanyol generális.

A halak itélőképessége. Hogy emlékeztethessük, vagy itélőképességük van-e a halaknak, ezt is tanulmányozták már egynémely tudósok. Most R. Semons számol be megfigyeléseiről, amelyeket egy tengeri utja alkalmával tett. Egy napon belevetette a tengerbe rákból álló fogásának a maradékát s látta, hogy a nagyobb darabok után jó negyed méteres halak kapkodnak, amelyek a hajó alól kerültek elő. Ugynevezett paizsos halak, amelyeknek az a sajátáguk, hogy a fejükön és a nyakszirtjükön lévő kapcsoló korongok segítségével oda tapadnak a nagyobb halakhoz, vagy a hajókhoz és vitélik magukat. Semons horogra szurt fel egy darab rákhúst és sikerült is így egy ilyen halat megfognia. De csak egyet aznap, mert a többiek hozzá sem nyultak sem a horgon lévő rákdarabhoz, sem a többihez. Egyiküknek az eltűnése figyelmessé tette őket a veszedelemre. És minden nap csak egyetlen halat sikerült fognia Semonsnak.

Páris vénöl. A legújabb statisztikai adatok szerint Párisban a nyolcvan évesnél idősebb emberek száma 6386. Azoknak száma, akik nyolcvanöt — nyolcvankilenc év között járnak 2787. Kilencven évesnél idősebb 640 van, kilencvenöt évesnél idősebb 148. Száz évesnél korosabb ember 32 él Párisban.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A Magyar Cukorgyárosok Országos Egyesülete tegnap tartotta a tagok élénk részvételével Hatvany-Deutch Sándor elnöke alatt negyedik rendes közgyűlését. A közgyűlés megnyitása után a titkár előolvasta az egyesület 1898. évi működéséről szóló jelentést, mely a tavaly Brüsszelben megtartott cukorprémium-értekezletről is nyilatkozik és úgy vélekedik, hogy ez értekezlet eredménytelenségét nincs okunk sajnálni. Az élénk helyesléssel fogadott jelentés tudomásulvétele után a közgyűlés a múlt évi számadásokra (8569 forint bevétel és 8040 forint kiadás) a felmentvényt megadta, az ideai költségvetést pedig 9253 ftt bevétellel és 6200 ftt kiadással megállapította, mire az élnek az ülést rövid közönszavakkal berekesztette.

A közgyűlés előtt igazgatóválasztmányi ülése volt az egyesületnek, melyen Deutch Gyula vezérigazgató alelnök vezetése alatt szóba jött az indiai cukoripar ügye, a cukorkorreláció tekintetében Fiumében tapasztalt visszacsúszások, a cukorgyárak üzemszerűségei a magyar királyi államvasutakkal, a cukoriparág tenyésztes meghonosítására és fejlesztésére irányuló törekvések stb.

Délután volt az egyesület kebelében szervezett műszaki és gazdasági szakosztály alakuló közgyűlése ifj. Pattenhofer Konrad elnöke alatt, melyen megállapították a szakosztály ügyrendjét és megválasztották a választmányt, melynek tagjai lettek: Csemák Hugó, Csanád Frigyes Lovag, Dreyschock Sándor, Martens Caesar, Schablin S. és Zóhes József.

Az Országos Iparigazgatóság végrehajtó bizottsága Matkovits Sándor elnöke által ílést tartott, amelyen Gelleri Mór igazgató a közgyűlés óta előfordult folyó ügyekről tett jelentést. Bemutatta az igazgató ifj. Leitersdorfer Lipótnak, az egyesület bírósági szakosztály elnökének írásos javaslatát, melyben olyan irányú akció megindítását javasolja, hogy a szállításokban cenzúra a magyar kisipar megfelelő részesedése biztosítható. A bizottság az igazgatót bizta meg azzal, hogy az ügyet tanulmányozza és a kellő információk beszerzése után az esetleges akció megindítására tegyen javaslatot. Az egyesület papír- és ipari szakosztályai foglalkoztak az ipárnak adandó állami kedvezményekről szóló törvény megújításának előkészítésével s elhatározta, hogy ez ügyben június 6-ra külön ílést hív egybe. Előzőleg az egyesület kérdéseket küldött szét az érdekelt gyártó, kereskedőkhöz, akikről nagyszámú válasz érkezett be. Ezeknek a válaszoknak lényegét az egyesület hivatalos lapja a Magyar Ipar legközelebbi számban ismertetni fogja.

A mintapince reformja. A földmivelségi minisztériumban ma délután értekezlet volt a vidéki pinceüzemeket letesítés s a mintapince újraszervezése érdekében. Az értekezleten a földmivelségi miniszter elnököt és az ország minden borvidékének termelői képviselői voltak benne.

A földmivelségi miniszter utalt megnyitóbeszédében a szőlőművelés nehéz viszonyaira, ami kívánatos teszi a bortermelői társulatok, az e célból egy pályázatot írt ki, a pinceüzemeket elvonás s az azok megalkotásának követendő útjairól népies nyelven ismertető munka megírására. Egyik szakközvetítő külföldre küldte ki az ottani pinceüzemek és szőlőüzemeket tanulmányozása vegett s annak jelentését az értekezlet tagjainak megküldötte. Gondoskodni fog a miniszter megfelelő alapszabályminta kidolgozásáról s a közönség tájékoztatásáról. Az

országos központi mintapincét a miniszter újraszervezte, fenntartandóknak véli arra a célra, hogy a borkivitel révén a magyar borok jó hírét a külföldön visszaállítsa. Gondoskodni kíván az okoskerü borkereskedés terjesztéséről tanfolyamok útján az okoskerü pinceüzemek kiképzéséről. Végül tévesnek jelözte azt a feltevést, mintha a pince-üzemeket letesítés ellentétben állana a reális borkereskedés érdekében.

Azután Lónyay Ferenc előadó felolvasta az erdélyi pince-üzemeket, továbbá gróf Zselenszky Róbertnek és id. báró Zeyk Józsefnek írásban benyújtott javaslatát. Az ezután megindult általános vitában Agoston József, gróf Keglevich István, gróf Károlyi Sándor, Tisza László, Miklós Ödön, Hammersberg Jenő, Koppely Géza, Bernáth Béla, Forster Géza, báró Jósika Gábor és Baross Károly vettek részt. A felszólalók valamennyien kívánatosnak tartják, a mintapince fenntartásának és átállításának szükségességét, gróf Keglevich István kivételével, ki a mintapincére különösebb súlyt nem fektet, valamennyi többi felszólaló hangsúlyozta, hivatásának tekintetén a magyar borok részére a külföldi piacok visszahódításának előkészítését.

Fél 6 órakor Nemesküri Kiss Pál államtitkár foglalta el az elnöki széket, aki az általános vitát 7 órakor berekesztvén, az értekezlet elé terjesztett kérdőpontok részletes tárgyalását holnapra halasztotta.

A Nagyszurányi Cukorgyár és Finomított Részvénnytársaság igazgatósága a budapesti központi főhivatalnokait, Königthal I. és Gröz Nándor intézőket cégjegyzési jogszűréssel ruházta fel.

Szesszárok. A kontingens nyersszesz ára Budapestben 16.25 forint pénzben, 16.50 forint áruban. Bécsben az irányzat szilárdabb. A nyersszesz ára 17.20 forint pénzben, 17.40 forint áruban.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár egyezménye 1899. május 30-án. Készlet 343 darab. Érkezett 1012 darab. Összesen: 1355 darab. Eladott 765 darab. Maradt 590 darab. — Napi árak: 120—180 kgr. sulyban 44—49 — krajaicig, 220—280 kgr. sulyban 47—48 — krajaicig, 320—380 kgr. sulyban 46—48 krig. Óreg nehéz páronként 400—560 kilos 44—45 krajaicig. Malacok 38—40 krajaicig különként. A vásár hangulata élénk volt.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, június 2.

Csendes hangulat mellett 20.000 métermázsa búzát adtak el, amelynek a fele idegen áru volt. Az árak változatlanok maradtak. Egyéb gabonaműekben a forgalom gyenge volt és az árak nem változtak.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 150 mm. 80 k. 9 frt 70 kr., 100 mm. 80 k. 9 frt 75 kr., 100 mm. 79 k. 9 frt 65 kr., 115 mm. 79 k. 9 frt 40 kr., 100 mm. 79 k. 9 frt 65 kr., 300 mm. 79 k. 9 frt 45 kr., 100 mm. 78 k. 9 frt 50 kr., 100 mm. 78 k. 9 frt 55 kr., 900 mm. 78 k. 9 frt 45 kr., 100 mm. 78 k. 9 frt 50 kr., 100 mm. 77.8 k. 9 frt 35 kr., 1500 mm. 77 k. 9 frt 50 kr.

Fejérmegyei: 200 mm. 78 k. 9 frt 60 kr., 100 mm. 78 k. 9 frt 50 kr., 1800 mm. 76.5 k. 9 frt 50 kr., 550 mm. 76.4 k. 9 frt 45 kr., 900 mm. 76.2 k. 9 frt 45 kr.

Pestvidéki: 100 mm. 80 k. 9 frt 52½ kr., 100 mm. 79 k. 9 frt 55 kr., 100 mm. 79 k. 9 frt 45 kr., 100 mm. 79 k. 9 frt 45 kr., 300 mm. 78.8 k. 9 frt 50 kr., 100 mm. 78 k. 9 frt 45 kr., 300 mm. 78 k. 9 frt 37 kr., 250 mm. 76.5 k. 9 frt 30 kr.

Felsőmagyarországi: 100 mm. 80 k. 9 frt 52½ kr., 200 mm. 76.5 k. 9 frt 15 kr., 100 mm. 76 k. 9 frt 10 kr.

Tolnai: 1000 mm. 76.6 k. 9 frt 15 kr., 100 mm. 76 k. 9 frt 30 kr., 200 mm. 74 k. 9 frt 15 kr.

Aradi: 150 mm. 76 k. 9 frt 15 kr. Raktáráru: 700 mm. 76.5 k. 9 frt 22½ kr. Szerbiai: 620 mm. 77 k. 5 frt 70 kr., 1850 mm. 75 k. 7 frt 40 kr.

Romániai: 2000 mm. 76.5 k. 7 frt 50 kr., 1800 mm. 76 k. 7 frt 35 kr., 100 mm. 76.5 k. 7 frt, 100 mm. 75 k. 7 frt, 700 mm. 75 k. 6 frt 75 frt, 300 mm. 76 k. 7 frt 35 kr.

Mind 3 hónapra.

Rozs: 700 mm. 7 frt 22½ kr., 100 mm. 6 frt 95 kr.

Árpa: 200 mm. 6 frt 36 kr., 300 mm. 6 frt 15 kr.

Készpénzfizetés mellett.

A készpénz hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 100 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Buza (6)	75 k.	8.90—8.65	70 k.	8.95—9.05	75 k.	9.05—9.15
78 k.	9.15—9.21	70 k.	9.25—9.30	75 k.	9.45—9.56	
Tiszavidéki	75 k.	9.05—9.09	70 k.	9.15—9.25	75 k.	9.30—9.35
78 k.	9.35—9.45	70 k.	9.60—9.69	75 k.	9.90—9.75	
pestvidéki	75 k.	8.95—8.98	70 k.	9.05—9.10	75 k.	9.18—9.22
78 k.	9.25—9.28	70 k.	9.40—9.50	75 k.	9.65—9.68	
fejérmegyei	75 k.	8.95—9.00	70 k.	9.05—9.15	75 k.	9.20—9.30
78 k.	9.30—9.40	70 k.	9.40—9.50	75 k.	9.65—9.68	
bécsai	75 k.	9.05—9.11	70 k.	9.10—9.20	75 k.	9.35—9.38
78 k.	9.40—9.45	70 k.	9.50—9.60	75 k.	9.80—9.85	
román	75 k.	9.00—9.05	70 k.	9.10—9.20	75 k.	9.30—9.35
78 k.	9.40—9.45	70 k.	9.50—9.60	75 k.	9.80—9.85	
szérb	75 k.	9.00—9.05	70 k.	9.10—9.20	75 k.	9.30—9.35
78 k.	9.40—9.45	70 k.	9.50—9.60	75 k.	9.80—9.85	
bolgár	75 k.	9.00—9.05	70 k.	9.10—9.20	75 k.	9.30—9.35
78 k.	9.40—9.45	70 k.	9.50—9.60	75 k.	9.80—9.85	
Rozs (6)	100 k.	7.00—7.10	100 k.	7.10—7.20	100 k.	7.30—7.50
Árpa (6)	100 k.	6.00—6.10	100 k.	6.10—6.20	100 k.	6.30—6.50
Zab (6)	100 k.	5.00—5.10	100 k.	5.10—5.20	100 k.	5.30—5.50
Tengeri (6)	100 k.	4.00—4.10	100 k.	4.10—4.20	100 k.	4.30—4.50
Repece (6)	100 k.	3.00—3.10	100 k.	3.10—3.20	100 k.	3.30—3.50
Köles (6)	100 k.	2.00—2.10	100 k.	2.10—2.20	100 k.	2.30—2.50

A határvidékkel folytatás a következő kötetek története.

Buza októberre	8.70—8.75—8.67—8.70—8.72
Rozs októberre	6.82—6.77—6.80
Zab októberre	5.48—5.49
Tengeri májusra 1900.	4.63—4.62
Tengeri júniusra	—
Tengeri júliusra	4.53—4.54
Repece augusztusra	12.57½

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza júniusra	8.85 pénz	8.90 áru
Buza októberre	8.71	8.73
Rozs októberre	6.80	6.82
Zab októberre	5.45	5.47
Tengeri júniusra	4.42	4.44
Tengeri júliusra	4.52	4.54
Repece augusztusra	12.50	12.60

Délután fél 6 órakor zárul:

Buza októberre	8.70—8.71
Rozs októberre	6.78—6.80
Tengeri májusra 1900	4.62—4.64
Tengeri júliusra	4.51—4.52
Zab októberre	5.47—5.49
Repece augusztusra	12.55—12.65

A budapesti értéktözsde.

A kiegyezés kérdésében a magyar kormány szilárd magatartása azt engedti következtetni, hogy mihelyt Ausztriában az új kormányképes ember meglesz, ezen kritikus ügy végre megoldáshoz fog jutni.

A tőzsde szívesen hódolt ezen optimisztikus felfogásnak, a mi élénk vételkedvben és az irányzat megszilárdulásában nyert kifejezést. Később ugyan, midőn a vevők gyéren jöttek, a kurzusok engedtek valamit, de a déli tőzsde folyamán Berlinnek osztrák hitelrészvény sűrűbben fedeztek és ezzel a szilárdság újabb támaszt nyert.

Legélénkebb üzlet osztrák hitelrészvényben volt 1 és fél forintnyit emelkedés mellett, magyar hitel 1 forinttal, jelzálogbank fél forinttal javult, míg a Rimamurányi részv. társ. a bécsi eladásokra 1 és fél forinttal, villamos vasut a kedvezőtlen havi kimutatásra 4 forinttal olcsóbbodott. A közúti vasut május havi nagy bevételi többlete hatás nélkül volt e papír-árfolyamára.

Az előtőzsde kellemes.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 387.25—387.90. Osztrák hitelrészvény 357.30—358.10. Osztrák-magyar államvasúti részvény 356.90—357.60. Jelzálogbank-részvény 246.50—246.75. Városi villamos részvény 213.50—215.—. Rimamurányi vasmű-részvény 309.50—310.50 forinton.

A déli tőzsde változatlan.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 387.20—388.—. Osztrák hitelrészvény 357.70—358.80. Osztrák-magyar államvasúti részvény 356.75—357.25. Jelzálogbank-részvény 246.50—246.75. Ipar- és kereskedelmi bank részvény 101.50—101.90. Közúti vasúti részvény 380.75—381.— forinton.

Az utótőzsde az irányzat csekély üzlet mellett tartott maradt.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 358.60—359.60. Magyar hitelrészvény 388.25—388.50. Osztrák-magyar államvasut 356.80—357.— forinton.

Délutáni zárulat:

Osztrák hitelrészvény 359.40 forinton.

Leszámlító árfolyamok:

Magyar általános hitelbank	388.—
Osztrák hitelintézet	357.—
Magyar aranyáradék	119.—
Magyar koronáraradék	97.—
Magyar ipar- és kereskedelmi bank	101.—
Magyar jelzálog hitelbank	243.—
Magyar leszámlító bank	259.—
Rimamurányi vasmű	309.—
Budapesti közúti vasp. részj.	351.—
Déli vasut	75.—
Osztr.-magy. államvasut	358.—
Első magyar iparbank	175.—
Pesti magyar keresk. bank	1429.—
Egy. Budap. f. v. takarékpénztár	1184.—
Magyar orsz. közp. takarékpénztár	773.—
Ponciferi pesti bizt. r.-t.	100.—
István téglagyár	68.—
Kassa-somodi közönbánya részv.	25.—
Magyar aszfalt részvénytársaság	220.—
Salgótarjáni közönbánya r. társaság	330.—
Schick-féle vasműve részv.-t.	204.—
Weitzer-féle wagnonyár	213.—
Budapesti villamosági r. t.	120.—
Magyar cukoripar	1078.—
Magyar villamosági r.-t.	150.—
Bpesti városi villamos vasut	211.—

A hivatalos záratok a következők voltak:

Allamadósság.

Magyar államadósság	119.50	123.—	Magyar nyereség-ny. kölcsön (50 f t)	100.—	101.—
Közúti vasúti kölcsön (50 f t)	56.50	57.46	Magyar reálkölcsön (50 f t)	100.30	101.50
Allamvasúti aranykölcsön (50 f t)	120.75	121.75	Horr.-szlat. reálkölcsön (50 f t)	100.50	101.—
Allamvasúti adósság (50 f t)	101.—	102.—	Magyar földterherkölcsön (50 f t)	56.50	56.86
Vas. aranykölcsön (50 f t)	57.—	58.—	Horr.-szlat. földterherkölcsön (50 f t)	96.75	97.75
Magyar nyereség-ny. kölcsön (100 f t)	100.—	101.—	Tiszai törvény 4%	136.20	139.20
Egyes. papíráradékok (50 f t)	100.0	101.—	Koronáraradék 4%	100.26	100.75
Egyes. aranyáradékok (50 f t)	100.50	101.—	1860-as sorozat 4%	111.60	113.60
Magyar államadósság (100 f t)	100.50	101.—	1860-as sorozat (100 f t) 5%	107.—	108.—
Magyar államadósság (100 f t)	119.50	121.—	1860-as sorozat 4%	139.50	143.50

c) Idegen Államadosság.

Table with 2 columns: Item description and price. Includes 'Bolgár vasuti kölcsön 6%' and 'Eszék 100 frankos sorsjegye 5%'.

Más kölcsönök.

Table with 2 columns: Item description and price. Includes 'Budapesti fővárosi kölcsön 4%' and 'Temes-berényi közlekedési kölcsön 5%'.

Záloglevelek és kölcsönkötvények.

Budapesti intézetek kibocsátása.

Large table listing various bank and institutional securities with columns for item name and price. Includes 'Belvárosi takarékp. zálog. 4%' and 'Egysz. 100. takar. rkp. zálog. 4%'.

Elsőbbségi kötvények.

Table listing priority bonds with columns for item name and price. Includes 'Folyamlatosított és pénzbiztosított 4%' and 'Magyar-galliai L. közb. 5%'.

Bankok részvényei.

Table listing bank shares with columns for bank name and price. Includes 'Kereskedelmi rész. v. ny. társaság 100%' and 'Magyar takar. rkp. zálogbank 600'.

Gőzmalomok.

Table listing steam mill shares with columns for mill name and price. Includes 'Hengermalom 580' and 'Molnárak és sültök 321'.

Takarékpénztárak részvényei.

Table listing savings bank shares with columns for bank name and price. Includes 'Egysz. fővárosi 1185' and 'Magyar általános 297'.

Biztosító társaságok részvényei.

Table listing insurance company shares with columns for company name and price. Includes 'Fondator 100' and 'Lloyd vízbiztosít. 80'.

Bányák és téglagyárak részvényei.

Table listing mine and brick factory shares with columns for company name and price. Includes 'Kőbánya gőztég. Kőszob. és tegl. (Drasch) 207'.

Vasművek és gépgyárak részvényei.

Table listing iron works and machine factory shares with columns for company name and price. Includes 'Nicholson 107' and 'Schick 216'.

Könyvnyomdák részvényei.

Table listing printing house shares with columns for company name and price. Includes 'Pallas 190' and 'Pesti könyvnyomda 1420'.

Külföldi vállalatok részvényei.

Table listing foreign company shares with columns for company name and price. Includes 'Királyi szövőda 46' and 'Póigári szövőda 87'.

Közlekedési vállalatok részvényei.

Table listing transportation company shares with columns for company name and price. Includes 'Csepel-árkádipályai 70' and 'Kassa-oderbergi 151'.

Sorsjegyek.

Table listing lottery tickets with columns for ticket name and price. Includes 'Magyar vöröskeres. 10.25' and 'Ungvány osztr. f. b. 12.25'.

Féznemek.

Table listing gold and silver items with columns for item name and price. Includes 'Német bankjegye 58.90' and 'Olasz líra 47.53'.

Külföldi váltók (Átira).

Table listing foreign exchange rates with columns for location and price. Includes 'Amsterdam 69.40' and 'London 120.59'.

Határidőre kötött értékpapírok.

Table listing term securities with columns for item name and price. Includes 'Aranyjárdék 119.50' and 'Koronajárdék 27.13'.

A budapesti terményüzede.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag; lucerna 40.—46.— forint, Vörös tiszai, alföldi és felvidéki 28.—30.— forint.

Vörös Erdélyi. — Vörös bánágsági. — Vörös forint. Középszemű 32.—34.—. Nagyszemű 36.—40.—. Disznózsír: budapesti 48.50—49.50 forint, vidéki — frt. Táblaszalonna: légszenyítőt vidéki — városi 4 darabos 44.—45.— forint, 3 darabos 46.50—47.50 forint, füstölt 49.50—50.50 forint. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség — forint, 120 darabos 9.75—10.— forint, 100 darabos 10.75—11.25 forint, 85 darabos 13.50—13.75 forint azonnali szállásra. Szerbiai szokás szerinti minőség 8.25—8.50 forint, 100 darabos 9.50—9.75 forint, 85 darabos 13.—13.25 forint. Szilva: szlavóniai 14.—14.50 forint, szerbiai 13.25—13.50 forint azonnali való szállásra.

A bécsi gabonatözsde.

Bécs, június 2. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)
Jegyzések: Buza május—júniusra 9.24—9.22. Buza őszre 8.85. Rozs őszre 7.05. Zab július—aug-ra 4.78 frton.

A bécsi értéktözsde.

Az előtözsde a kiegyezési tárgyalások folytatása következtében barátságosabb a hangulat. A déli tözsde csendes, később emelkedő hangulat. A zárlat tartott.

Bécs, június 2. (Magyar értékek zárlata.) 4% aranyjárdék 119.55. Tiszai és szegedi kölcson sorsjegye 138.25. Magyar vasuti kölcson ezüstben 101.—. Magyar keleti vasuti állami kötvény 120.10. Magyar lezárt 100.00. Magyar koronajárdék 97.05. 4% arany Magyar föltötherm. kötvény 95.20. Magyar hitelbank részvény 388.50. Magyar nyeremény kölcson sorsjegye 100.50. Kassa-oderbergi vasuti részvény 186.50. Magyar kereskedelmi bank 14.15.

Bécs, június 2. (Osztrák értékek zárlata.) 4% papírajárdék 100.70. 4% osztrák aranyjárdék 119.85. 1860-iki sorsjegye 139.—. Osztrák hitelsorsjegye 200.25. Angol-osztrák bank 152.50. Bécsi bankgyűlés 276.50. Osztrák-magyar bank 615.—. Déli vasút 52.—. Dunagőzhajózási részvény 420.—. Dohányrészvény 145.25. Császári és királyi arany 5.70.—. Német bankváltók 59.92. 4% osztrák járdék 100.25. Osztrák koronajárdék 100.55. 1864-iki sorsjegye —. Osztrák hitelintézet részvény 359.58. Unionbank 317.—. Osztrák Linderbank 241.50. Osztrák-magyar államvasút 356.75. Elbavölgyi vasút 262.50. Alpesi bányarészvény 238.50. 20 frankos arany 9.55.—. Londoni váltóár 120.50. Bécsi Tramway 497.—. Az irányzat nyugodt.

Bécs, június 2. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak Osztrák hitelrészvény 359.37 Magyar hitelrészvény 388.50. Angol-Osztrák bank 152.75 Union bank 316.50, Linderbank 241.75, bankgyűlés 276.50, osztrák-magyar államvasút részvény 356.87, eszakiungyárti vasút részv. 249.—, elbavölgyi vasút 262.50, dunagőzhajózási részv. —, alpesi bányarészvény 238.60, májusi járdék 100.70, osztrák koronajárdék —, magyar aranyj. —, magyar koronajárdék 97.05 német birodalmi márka májusra 58.96 júniusra —, török sorsjegyek 65.90, rimamurányi vasúti 309.50 déli vasút —, dohányrészvény 145.25, Napoleon d'or 9.55. Lombard 53.—.

Külföldi értéktözsdek.

Berlin, június 2. (Tőzsdei tudósítás.) A tőzsde a legtöbb értékpapírban csöndesen indult. Csak a keresettebb bányarészvények emelkedtek, továbbá élénkebb kereslet mellett az első tőzsdére, vége felé bankrészvényeket magasabb árfolyamok mellett élénken vásároltak, állítólag arra a hírre, hogy egy nagyobb bankcsoport belép a santaugi szindikátusba. Járédeklap csöndes, spanyolok eleinte szilárdak, később ingadozók. Vasutak jól tartották magukat, déli vasút gyöngyök, amerikaiak bagyadtak, később csöndesek és várakozók. Magánlétszámításai kamatból 3/4%.

Berlin, június 2. (Zárlat.) 4% aranyjárdék —. 4% osztrák aranyjárdék 101.70. Elbavölgyi vasút —. Magyar koronajárdék 97.—. Osztrák-magyar államvasút 152.75. Kassa-oderbergi vasút —. Bécsi váltóár 169.45. Magyar vasuti beruházási kölcson 102.90. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 178.90. Általános villamosági Edison 198.30. Gelsenkircheni 208.25. Laurakohó 275.50. 4% osztrák járdék 99.80. 4% magyar aranyjárdék 100.30. Osztrák hitelrészvény 224.25. Déli vasút 28.90. Károlyi Lajos vasút —. Orosz bankjegye 217.—. 4% új orosz kölcson 100.40. Török dohányrészvény —. Olasz járdék 95.40. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 179.—. Harpeni 207.25. Az irányzat szilárd.

Hamburg, június 2. (Zárlat.) 4% osztrák járdék 100.10. 1860. sorsjegye 147.50. Déli vasút 29.—. 4% osztrák aranyjárdék 101.20. Osztrák hitelrészvény 224.80. Osztrák-magyar államvasút 152.50. Olasz járdék 95.20. 4% magyar aranyjárdék 100.20. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, június 2. (Zárlat.) 4% aranyjárdék —. 4% osztrák aranyjárdék 101.60. Magyar koronajárdék 97.—. Osztrák-magyar bank 152.40. Déli vasút 28.80. Elbavölgyi vasút —. Londoni váltóár 204.37. Bécsi bankgyűlés 276.50. Villamos részvény 161.—. 3% osztrák magyar aranykölcson 85.40. 4% osztrák járdék 100.—. 4% magyar aranyjárdék —. Osztrák hitelrészvény 224.20. Osztrák-magyar államvasút 152.70. Eszakiungy. vasút —. Bécsi váltóár 169.70. Párisi váltóár 811.33. Unionbank —. Alpesi bányarészvény 239.—. Az irányzat szilárd.

Páris, június 2. (Zárlat.) 3% francia járdék 102.40. Olasz járdék 95.50. Osztrák-magyar államvasút —. Francia törleszt. járdék —. 4% magyar aranyjárdék 102.50. Török dohányrészvény 219.—. Osztrák Linderbank —. 3/4% francia járdék 102.40. Osztrák földhitelintézet részvény —. Déli vasút —. 4% osztrák aranyjárdék —. Ottomán bank 895.—. Párisi bankrészvény 1132. Alpesi bánya részvény —. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok jelentése.

Június 2. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm fölötti súlyban) 43 1/2—44— krajczár. Öreg közep (páronként 300—400

kilogramm terjedő súlyban) 44—45 krajczár. Fiala nehéz (páronként 320 kilogramm fölötti súlyban) 47 1/2—48 krajczár. Fiala közep (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 47 1/2—48 1/2 krajczár. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 260 kilogramm fölötti súlyban) — krajczár. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) — krajczár. — Könyv (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — krajczár. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm fölötti súlyban) — krajczár. — Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — krajczár. — Könyv (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — krajczár. — IV. Romániai eredeti (Stachel). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — krajczár. — Könyv (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajczár. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm fölötti súlyban) 46—47 krajczár. — Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 45—46 krajczár. Könyv (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 44—46 krajczár.

Sertés létszám: 1899. május 31. napján volt készlet 48.105 darab, 1899. június 1. napján felhajtott 1484 darab, 1899. évi június 1. napján elszállított 445 darab, 1899. június 2. napjára maradt készletben 48.144 darab.

Napirend.

Naptár. Szombat június 3. — Római katolikus: Klótild kir. — Protestáns: Klótild. — Görög-ország (június 22.) Bazilisz. — Zsidó: Szivan 25. Sabbath, Schenach-Le. — A nap két reggel 3 óra 50 perccel. — Nyugszik este 7 óra 34 perccel. — A hold két órával 12 óra 47 perccel. — Nyugszik délután 2 óra 37 perccel.

A miniszterek nem fogadják. Rekvizit Czigly Jánosról a tervezési plébánia-tömlőben, délután 10 órakor. A magyar tanács kaszinójának ténemulatsága a Margitszigeti alsó vendéglő dísztermében.

Kerkpáros jüvisz este 9 órakor a Mátyás-földön. A budapesti polgári lövészegylet jótékony táncestje a budai lövöldben.

Nemzeti Múzeum: Régiség-tára, nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig. Többi társi 1 korona belépődij mellett megtekinthető.

Tavaszi nemzetközi tárlat a múcsarnokban. Nyitva délelőtt 9 órától délután 6 óráig. Belépődij 50 krajczár. Nemzeti Szalon tavaszi tárlata. (Ferenclék-tere 0. szám) nyitva délelőtt 9-11 este 9-ig. Belépődij 20 krajczár.

Az új országos központosított megtekinthető délelőtt 10-1-ig. Belépődij 20 krajczár. Deák múzeumban a keresési-uti temetőben, nyitva délelőtt 9 órától délután 6 óráig.

Iparművészeti múzeum zárva. Technológiai iparmúzeum zárva. Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9-1-ig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye nyitva délelőtt 9-1 óráig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9-12-ig. Délután 3-8-ig.

Muzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9-1-ig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3-8-ig. A Hódolási díszteremben. Eisenhut Ferenc őrnagy képe, látható Városliget, Andrássy-út végén, reggel 9 órától este 5 óráig. Belépődij 50 krajczár, gyermekjegy 20 krajczár.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Állandó kiállítás. Kereskedelmi történeti múzeum és keleti mintatár az Iparcsarnokban délelőtt 9-12-ig és délután 3-6-ig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott délelőtt 9-11 délután 2 óráig. Magyar házi-ipar központi bazár, Kerespesi-út 22. I. emelet délelőtt 9-11 déli 1 óráig és délután 3-tól este 7 óráig. Tudakozó iroda és nyilvános szakszónnyvár, Kerespesi-út 20. szám alatt, délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3-6-ig. Vasár- és ünnepnapokon délelőtt 9 órától 12-ig. Állatkert nyitva egész nap.

Időjelzés.

A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. — Budapest, június 2.

A magas légneműs ma is Közép-Európát borítja, míg a minimum egyfelől északkeleten, másfelől északnyugaton van.

Az idő európaszerte tulymódon derült és száraz; a hőmérséklet eloszlása nem változott lényegesen.

Hazánkban szárványosan többnyire apró zivataros esők voltak; nagyobb esőt csupán Csáktornya és Pécs jelent. Apatin, Temerin és Szentes zivatar megfigyelő állomások tegnap délutánról zivartart és jégesőt jelentenek, mely a gabonákban és szőlőkben kárt tett.

A hőmérséklet valamelyest emelkedett. Küldés: Tulymódomon száraz és meleg idő várható helyi zivatarokkal.

Vizárlás.

Table with 3 columns: Location, Date, and Value. Lists various locations like Inn, Dunai, Bécs, Pozsony, Komárom, Budapest, Pécs, Monács, Gombos, Tjvidek, Pancova, Orsova, Magyarfalva, Zsolna, Trnava, Szered, Kőszeg, Sárvár, Győr, Patacs, Zákány, Baros, Ezerd, M.-Szerdah., Száva, Sziszek, Mitrovica, Duna, Szarván, Krázná, Latorca, Laborca, Ung, Tisza, M.-Sziget, Tekchaza, V.-Nádas, Tokaj, Tisza-Füred, Szolnok, Csengerád, Szeged, Török-Bécs, Tittel, H.-Német, Margits, B.-Ujfalu, Körös, Csacsa, N.-Vásár, Bolygy, Tenke, Gurahona, Borosjénő, Békés, Gyoma, Gy.-Fehérvár, Branyicska, Soborsin, Arad, Mákó, Temes, Kiszót, Bencsár, Beszterce.

Minden szöveges beiktatása post...
betűkből 2 kr. Címmelet ellátott hír...
tásokért külön 30 kr. kincstári...
bélyegdíj jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad fel...
világosítást a kiadóhivatal: József...
körút 18. szám.

Levelbeli tudakozásokra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozásának a hirdetés számát a kiadóhivattal mindig közölni kell.

APRÓ HIRDETÉSEK
és
ELŐFIZETÉSEK
felvételnek a
BUDAPESTI NAPLÓ
részére

a kiadóhivatalban
József-körút 18.,
valamint a következő dohányt...
töredékekben:

- Breuer nővérek, Teréz-körút...
Nemesek-féle újszde Pe...
Welfenfeld Jakob, Király...
Benda Józsefné, Andrásy...
Deutsch Miksáné, Andrásy...
Schwartz hirdetői iroda...
Sopronyi V., dohány-nagy...
Nem értettek, Irj!

Sikk babának
Régi helyen sürgős levele
van Lucifortól.

Soha.
Édes drága soraid végtelen...
Hétfőn kimerítő levél...
Közelbi értesítés nyert...
Közlebbi értesítés nyert...
Házaspár házmesteri teendők...
Gyermektelen
Bazinvasas-fürdőben...
Tükörnek,
Esketési
Ügyvivőség
Fiatall szigorú orvos...
Jó és szépírásu

Makacs
viszketeg - söröm - bőrk...
kiütésekben, izzadásban...
Erényi-féle „Ichiol-Saly...
Köhögésnél,
A „Budapesti
arjenzörlap”ban nem j...
Elegáns
acetylen pavillon,
díszterasz, finom kert...
fűrdőhely,
várpark stb. részére. Nagy...
Közlebbi értesítés nyert...
Közlebbi értesítés nyert...
Házaspár házmesteri teendők...
Gyermektelen
Bazinvasas-fürdőben...
Tükörnek,
Esketési
Ügyvivőség
Fiatall szigorú orvos...
Jó és szépírásu

Köhögésnél,
rokedtségül vegyen 30...
kr-ért Réth- féle pemete...
fülcukorkát.

A „Budapesti
arjenzörlap”ban nem j...
Erényi-féle „Ichiol-Saly...
Köhögésnél,
A „Budapesti
arjenzörlap”ban nem j...
Elegáns
acetylen pavillon,
díszterasz, finom kert...
fűrdőhely,
várpark stb. részére. Nagy...
Közlebbi értesítés nyert...
Közlebbi értesítés nyert...
Házaspár házmesteri teendők...
Gyermektelen
Bazinvasas-fürdőben...
Tükörnek,
Esketési
Ügyvivőség
Fiatall szigorú orvos...
Jó és szépírásu

Elegáns
acetylen pavillon,
díszterasz, finom kert...
fűrdőhely,
várpark stb. részére. Nagy...
Közlebbi értesítés nyert...
Közlebbi értesítés nyert...
Házaspár házmesteri teendők...
Gyermektelen
Bazinvasas-fürdőben...
Tükörnek,
Esketési
Ügyvivőség
Fiatall szigorú orvos...
Jó és szépírásu

Soha.
Édes drága soraid végtelen...
Hétfőn kimerítő levél...
Közelbi értesítés nyert...
Közlebbi értesítés nyert...
Házaspár házmesteri teendők...
Gyermektelen
Bazinvasas-fürdőben...
Tükörnek,
Esketési
Ügyvivőség
Fiatall szigorú orvos...
Jó és szépírásu

A nyári idény
tartama alatt a Balaton-...
és Siófokhoz közel fekvő...
Kőröshegyen (Somogy...
gyében) tanít gimnáziumi...
és redlikolai tantárgyak...
ból: magyarul, németül...
franciául, latinul, görögül...
elismert legjobb módszer...
szerint kitanít philologus...
és matematikus. Elfohad...
magántanulókat (penzió...
val vagy anélkül). Elké...
szit pótvizsgára, egyéne...
ökéntességi szolgálatra...
jogosító vizsgára és éret...
tségire. Előjegyezhetni...
Goite in Henriknél
Budapest, VI. Teréz-körút...
32., II. emelet 14. 4400

Köhögésnél,
rokedtségül vegyen 30...
kr-ért Réth- féle pemete...
fülcukorkát.

A „Budapesti
arjenzörlap”ban nem j...
Erényi-féle „Ichiol-Saly...
Köhögésnél,
A „Budapesti
arjenzörlap”ban nem j...
Elegáns
acetylen pavillon,
díszterasz, finom kert...
fűrdőhely,
várpark stb. részére. Nagy...
Közlebbi értesítés nyert...
Közlebbi értesítés nyert...
Házaspár házmesteri teendők...
Gyermektelen
Bazinvasas-fürdőben...
Tükörnek,
Esketési
Ügyvivőség
Fiatall szigorú orvos...
Jó és szépírásu

Elegáns
acetylen pavillon,
díszterasz, finom kert...
fűrdőhely,
várpark stb. részére. Nagy...
Közlebbi értesítés nyert...
Közlebbi értesítés nyert...
Házaspár házmesteri teendők...
Gyermektelen
Bazinvasas-fürdőben...
Tükörnek,
Esketési
Ügyvivőség
Fiatall szigorú orvos...
Jó és szépírásu

Soha.
Édes drága soraid végtelen...
Hétfőn kimerítő levél...
Közelbi értesítés nyert...
Közlebbi értesítés nyert...
Házaspár házmesteri teendők...
Gyermektelen
Bazinvasas-fürdőben...
Tükörnek,
Esketési
Ügyvivőség
Fiatall szigorú orvos...
Jó és szépírásu

Az országos
magyar gyorsírási egyesület
június hó 1-én
Báthori Dezső
középsikolai tanár ur
vezetése alatt
uj magyar és német-
nyelvű gép- és gyors-
írási
tanfolyamot nyit. Jelent-
kezők felvesz a
„YOST” írógép
részvényszerűség
Erzsébet-körút 9-11.
New-York palota.

Köhögésnél,
rokedtségül vegyen 30...
kr-ért Réth- féle pemete...
fülcukorkát.

A „Budapesti
arjenzörlap”ban nem j...
Erényi-féle „Ichiol-Saly...
Köhögésnél,
A „Budapesti
arjenzörlap”ban nem j...
Elegáns
acetylen pavillon,
díszterasz, finom kert...
fűrdőhely,
várpark stb. részére. Nagy...
Közlebbi értesítés nyert...
Közlebbi értesítés nyert...
Házaspár házmesteri teendők...
Gyermektelen
Bazinvasas-fürdőben...
Tükörnek,
Esketési
Ügyvivőség
Fiatall szigorú orvos...
Jó és szépírásu

Elegáns
acetylen pavillon,
díszterasz, finom kert...
fűrdőhely,
várpark stb. részére. Nagy...
Közlebbi értesítés nyert...
Közlebbi értesítés nyert...
Házaspár házmesteri teendők...
Gyermektelen
Bazinvasas-fürdőben...
Tükörnek,
Esketési
Ügyvivőség
Fiatall szigorú orvos...
Jó és szépírásu

Soha.
Édes drága soraid végtelen...
Hétfőn kimerítő levél...
Közelbi értesítés nyert...
Közlebbi értesítés nyert...
Házaspár házmesteri teendők...
Gyermektelen
Bazinvasas-fürdőben...
Tükörnek,
Esketési
Ügyvivőség
Fiatall szigorú orvos...
Jó és szépírásu

Virri.
Ein Hofrath
und fünf Aerzte begutach-
teten eidlich vor Gericht
meine uberraschende Er-
findung gegen vorzeitige
Schwäche!
(Männer.)
Broschüre mit Gutschichten
und
Gerichtsurtheil
ab Doppelbrief
franco für 50 kr. Marten.
Paul Gassen,
Köln a/Rh. Nr. 45.

Köhögésnél,
rokedtségül vegyen 30...
kr-ért Réth- féle pemete...
fülcukorkát.

A „Budapesti
arjenzörlap”ban nem j...
Erényi-féle „Ichiol-Saly...
Köhögésnél,
A „Budapesti
arjenzörlap”ban nem j...
Elegáns
acetylen pavillon,
díszterasz, finom kert...
fűrdőhely,
várpark stb. részére. Nagy...
Közlebbi értesítés nyert...
Közlebbi értesítés nyert...
Házaspár házmesteri teendők...
Gyermektelen
Bazinvasas-fürdőben...
Tükörnek,
Esketési
Ügyvivőség
Fiatall szigorú orvos...
Jó és szépírásu

Elegáns
acetylen pavillon,
díszterasz, finom kert...
fűrdőhely,
várpark stb. részére. Nagy...
Közlebbi értesítés nyert...
Közlebbi értesítés nyert...
Házaspár házmesteri teendők...
Gyermektelen
Bazinvasas-fürdőben...
Tükörnek,
Esketési
Ügyvivőség
Fiatall szigorú orvos...
Jó és szépírásu

Soha.
Édes drága soraid végtelen...
Hétfőn kimerítő levél...
Közelbi értesítés nyert...
Közlebbi értesítés nyert...
Házaspár házmesteri teendők...
Gyermektelen
Bazinvasas-fürdőben...
Tükörnek,
Esketési
Ügyvivőség
Fiatall szigorú orvos...
Jó és szépírásu

Butorok
Barok, ebédli, an-
gol, hálószoba és
szalongarnitura,
kevéssé használt, családi
körülmények folytán szob-
bánkint is oleson eladó.
Megtekinthet d. e. 9-
11-ig. d. u. 3-5-ig Kere-
pesi-ut 9. a Patyl Testvé-
eknél.

Köhögésnél,
rokedtségül vegyen 30...
kr-ért Réth- féle pemete...
fülcukorkát.

A „Budapesti
arjenzörlap”ban nem j...
Erényi-féle „Ichiol-Saly...
Köhögésnél,
A „Budapesti
arjenzörlap”ban nem j...
Elegáns
acetylen pavillon,
díszterasz, finom kert...
fűrdőhely,
várpark stb. részére. Nagy...
Közlebbi értesítés nyert...
Közlebbi értesítés nyert...
Házaspár házmesteri teendők...
Gyermektelen
Bazinvasas-fürdőben...
Tükörnek,
Esketési
Ügyvivőség
Fiatall szigorú orvos...
Jó és szépírásu

Elegáns
acetylen pavillon,
díszterasz, finom kert...
fűrdőhely,
várpark stb. részére. Nagy...
Közlebbi értesítés nyert...
Közlebbi értesítés nyert...
Házaspár házmesteri teendők...
Gyermektelen
Bazinvasas-fürdőben...
Tükörnek,
Esketési
Ügyvivőség
Fiatall szigorú orvos...
Jó és szépírásu

Soha.
Édes drága soraid végtelen...
Hétfőn kimerítő levél...
Közelbi értesítés nyert...
Közlebbi értesítés nyert...
Házaspár házmesteri teendők...
Gyermektelen
Bazinvasas-fürdőben...
Tükörnek,
Esketési
Ügyvivőség
Fiatall szigorú orvos...
Jó és szépírásu

Verne Jules művei:
Az eddig megjelent 5 kö-
tet címei:
A gyözedelmes
Robur.
A kárpáti kastély.
Egy sorsjegy.
Robinsonok isko-
lája.
Lángban álló szi-
gettenger.
E gyűjtemény egyöntetű
kis 89 alakú és pompás
szinnyomtat. borítókkal
van ellátva.

Köhögésnél,
rokedtségül vegyen 30...
kr-ért Réth- féle pemete...
fülcukorkát.

A „Budapesti
arjenzörlap”ban nem j...
Erényi-féle „Ichiol-Saly...
Köhögésnél,
A „Budapesti
arjenzörlap”ban nem j...
Elegáns
acetylen pavillon,
díszterasz, finom kert...
fűrdőhely,
várpark stb. részére. Nagy...
Közlebbi értesítés nyert...
Közlebbi értesítés nyert...
Házaspár házmesteri teendők...
Gyermektelen
Bazinvasas-fürdőben...
Tükörnek,
Esketési
Ügyvivőség
Fiatall szigorú orvos...
Jó és szépírásu

Elegáns
acetylen pavillon,
díszterasz, finom kert...
fűrdőhely,
várpark stb. részére. Nagy...
Közlebbi értesítés nyert...
Közlebbi értesítés nyert...
Házaspár házmesteri teendők...
Gyermektelen
Bazinvasas-fürdőben...
Tükörnek,
Esketési
Ügyvivőség
Fiatall szigorú orvos...
Jó és szépírásu

Soha.
Édes drága soraid végtelen...
Hétfőn kimerítő levél...
Közelbi értesítés nyert...
Közlebbi értesítés nyert...
Házaspár házmesteri teendők...
Gyermektelen
Bazinvasas-fürdőben...
Tükörnek,
Esketési
Ügyvivőség
Fiatall szigorú orvos...
Jó és szépírásu

On cherche
un Français parfait qui
enseigne contre diner.
Adresse à l'expedition.
4406

Hordáros történet.
Közönlöm szíves érdekl...
lődését, de ezuttal annyira...
el vagyok foglalva, hogy...
egy pillanattal se rendel-
kezem. 2339

Gyermektelen
Házaspár házmesteri teendők...
és takarítását, magán...
házában szép lakást...
kap. Értekezés fél 2-fél...
3-ig naponta. Cim a ki...
adóban. 2334

Bazinvasas-fürdőben
Puzony mellett nyar...
láló uraságok részére na...
gyon szép butorozott szob...
bák kiadó. Májusban és...
júniusban teljesen mér...
sékelt árak. Két vendégli...
(czek két az egyik kóser)...
a házban. Távolsgá Bu...
dapestől 4 óra, vasuti ál...
lomás. Csodaszép fekvés...
az erdőben. Felvilágos...
ítást nyújt Dr. Réth, Bécs...
Singerstrasse No 1. vagy...
Bazin fűrdőintézetéig

Elsőrendű segéd
az ur ruha szakmából, ki...
teljes szakmárettel bír...
és ügyes kirakatrendez...
ő, felvételre kerestök; le...
vélbeli ajánlatok „Pre...
mier” jellege alatt e lap...
kiadóhivatalához külden...
dök. 4373

Tükörnek,
felolvasónak, utazásra ki...
sérőnek vagy esetleg más...
bizalmi állásra előkelő...
urhoz vagy hölgyhöz...
a következők 23 éves jeg...
hajánál tartásukos had...
nagy, óvadékot képez. Köz...
vetők kizárva. Levelek...
„Megbízható 23” címen a...
kiadóba kórtnek. 4380

Esketési
Ügyvivőség
(VII., Erzsébet-körút 7.)
a házassághoz szükséges...
összes okmányokat és en...
gedélyeket szerzi be. To...
vábbá jogtanácsos utján...
eljár utasról, névmagyará...
sítás, katonai, törvényes...
ítési, örökbevevés, min...
denesvői külföldi stb...
ügyekben. Kérve nyelvi...
pontos információt nyújt...
Ügyvezető: margitai, sán...
soni és menyő Margitay...
Zoltán. 2315

Olesó villa
az Újpest-Palota állomá...
s a villamos vasút köz...
vetlen közelében jutányos...
áron azonnali átvehető...
kézpénzfizetés mellett.
A 4 szoba, fürdő, és gy...
mekszobán kívül szép...
nagy gyümölcsös és virá...
gkert is tartozik hozzá.
Cim a kiadóban. 2283

Fiatall szigorú orvos
irodai teendőkre...
vagy magántanári állásra...
esetleg állandó szerény...
igények mellett ajánlko...
zik. Cim a kiadóhivatalban.
2315

Jó és szépírásu
fiatal ember bármint me...
gfelelő állást keres, vagy...
írásbeli munkát. Címe a...
kiadóhivatalban. 2048

Saison!
beállításra figyelemzetem...
a n. é. közönséget azon...
szép és jó új berende...
zésre, hogy nálam dar...
abonként 1 forintért le...
het szép és elegáns kidol...
gozott Makari-fényképe...
ket készíteni. Hölgyeket...
vagyok bátor figyelemz...
tetni, hogy világos ruhá...
ban is tökéletes sikerült...
képeket késztek. Vidéki...
fényképek után nagritá...
sok lelkesítőre kivitel...
ben jutányos árban er...
közöltetnek. WAITZNER...
fényképez. Budapest, Er...
zsébet-körút 20. szám.

Elsőrendű segéd
az ur ruha szakmából, ki...
teljes szakmárettel bír...
és ügyes kirakatrendez...
ő, felvételre kerestök; le...
vélbeli ajánlatok „Pre...
mier” jellege alatt e lap...
kiadóhivatalához külden...
dök. 4373

Gyermektelen
Házaspár házmesteri teendők...
és takarítását, magán...
házában szép lakást...
kap. Értekezés fél 2-fél...
3-ig naponta. Cim a ki...
adóban. 2334

Bazinvasas-fürdőben
Puzony mellett nyar...
láló uraságok részére na...
gyon szép butorozott szob...
bák kiadó. Májusban és...
júniusban teljesen mér...
sékelt árak. Két vendégli...
(czek két az egyik kóser)...
a házban. Távolsgá Bu...
dapestől 4 óra, vasuti ál...
lomás. Csodaszép fekvés...
az erdőben. Felvilágos...
ítást nyújt Dr. Réth, Bécs...
Singerstrasse No 1. vagy...
Bazin fűrdőintézetéig

Elsőrendű segéd
az ur ruha szakmából, ki...
teljes szakmárettel bír...
és ügyes kirakatrendez...
ő, felvételre kerestök; le...
vélbeli ajánlatok „Pre...
mier” jellege alatt e lap...
kiadóhivatalához külden...
dök. 4373

Tükörnek,
felolvasónak, utazásra ki...
sérőnek vagy esetleg más...
bizalmi állásra előkelő...
urhoz vagy hölgyhöz...
a következők 23 éves jeg...
hajánál tartásukos had...
nagy, óvadékot képez. Köz...
vetők kizárva. Levelek...
„Megbízható 23” címen a...
kiadóba kórtnek. 4380

Esketési
Ügyvivőség
(VII., Erzsébet-körút 7.)
a házassághoz szükséges...
összes okmányokat és en...
gedélyeket szerzi be. To...
vábbá jogtanácsos utján...
eljár utasról, névmagyará...
sítás, katonai, törvényes...
ítési, örökbevevés, min...
denesvői külföldi stb...
ügyekben. Kérve nyelvi...
pontos információt nyújt...
Ügyvezető: margitai, sán...
soni és menyő Margitay...
Zoltán. 2315

Olesó villa
az Újpest-Palota állomá...
s a villamos vasút köz...
vetlen közelében jutányos...
áron azonnali átvehető...
kézpénzfizetés mellett.
A 4 szoba, fürdő, és gy...
mekszobán kívül szép...
nagy gyümölcsös és virá...
gkert is tartozik hozzá.
Cim a kiadóban. 2283

Fiatall szigorú orvos
irodai teendőkre...
vagy magántanári állásra...
esetleg állandó szerény...
igények mellett ajánlko...
zik. Cim a kiadóhivatalban.
2315

Jó és szépírásu
fiatal ember bármint me...
gfelelő állást keres, vagy...
írásbeli munkát. Címe a...
kiadóhivatalban. 2048

Házeladás.
Szerb-utca 11. sz. alatti...
73 □-bányi telekkel bíró...
ház azonnali eladó; bő...
vebb felvilágosítást nyujt...
Dr. Szenté Gyula ügyvéd...
IV. ker., Zöldfa-utca 40...
sz. a. 4402

Vizsgákra
előkészít egy most éret...
tségizett gimnazista. Cim...
a kiadóban. 4399

Keresek
társakat tenger melléki...
lakáshoz konyhával, gy...
nyörű fekvés, olesó ter...
szelű fürdő. Egyes sze...
mélyek felügyeletét is el...
vállalom. Levelek...
„Adriatica” címen a ki...
adóhivatal továbbít. 4401

Köznepsztyál,
Frakk 5 frt.
Nadrág 3 frt.
Mellény 1 frt.
Ferenc József-kabát 4 frt
Jaquet 3 frt.
RÖTHBERGER JAKAB
Krisztóf-tér 2. Lső emelet.

Gyárak
közelében 2 kementővel...
ellátott földszintes pérség...
1890. Augusztus 1-ére ki...
adó, ugyanott szoba kony...
hábból álló lakások 106 frt...
évi bórért kaphatók. 2337

Szépén
berendezett különbejár...
tú utcai szoba fűrdőszob...
használatú június 1-re 12...
frt-ért egy urnak vagy...
hölgynek kiadó. Cim a...
kiadóhivatalban. 2304

Csinosan
butorozott különbejár...
tú szoba, esetleg fűrdősz...
oba, használatú szőlő nőnek...
június 1-től oleson kiadó...
Cim a kiadóhivatalban.
2270

Kiadó szoba
a Kerepesi-uton
a Népszínház szomszéd...
ságában egy csinosan bu...
torozott, két ablakos, tág...
as és világos, teljesen té...
rmentes szoba, tágas o...
lészobával és külön be...
járattal a lépcsőházból...
jutányosan kiadó. Cim a...
kiadóhivatalban. 2261

Jó és szépírásu
fiatal ember bármint me...
gfelelő állást keres, vagy...
írásbeli munkát. Címe a...
kiadóhivatalban. 2048

Chrysantheme
Eppen most jelent meg!
Chrysantheme
asszonyosság.
Irta:
Pierre Loti.
Francia eredetiből ford...
ította:
IJ. LÓNAY
SÁNDORNE.
Ára 1 frt 20 kr.
Megrendelhető:
a Budapesti Napló,
kiadóhivatalában,
VIII. ker. József-
körút 18. a szám.

Olesó arany és
ezüsteladás,
részletfizetésre is,
valamint a legzebbék...
szertárgyat, u. m.: arany...
férfi láncok gramm 85...
kr., arany férfórak 16 frt...
arany női órák 10 forint...
gyémántgyűrűk, fülbeval...
ók, brosstók, 6 frt 50 brt...
lét kezdve.
Girandolok, gyertyatartók...
tálalék és e szakmába v...
gók cikke grammja 6 kr...
minden darab hivatalos...
fémjelzéssel van ellátva...
Veszta zalogházi cédu...
lákat.
Grünberger A. Béla
örökös
Budapest, Városház-tér 9.
(Haris-bazár) l. em., ajtó...
23. Képes árjegyzék in...
gycn és bérmeniva.

Olesó arany és
ezüsteladás,
részletfizetésre is,
valamint a legzebbék...
szertárgyat, u. m.: arany...
férfi láncok gramm 85...
kr., arany férfórak 16 frt...
arany női órák 10 forint...
gyémántgyűrűk, fülbeval...
ók, brosstók, 6 frt 50 brt...
lét kezdve.
Girandolok, gyertyatartók...
tálalék és e szakmába v...
gók cikke grammja 6 kr...
minden darab hivatalos...
fémjelzéssel van ellátva...
Veszta zalogházi cédu...
lákat.
Grünberger A. Béla
örökös
Budapest, Városház-tér 9.
(Haris-bazár) l. em., ajtó...
23. Képes árjegyzék in...
gycn és bérmeniva.

Olesó arany és
ezüsteladás,
részletfizetésre is,
valamint a legzebbék...
szertárgyat, u. m.: arany...
férfi láncok gramm 85...
kr., arany férfórak 16 frt...
arany női órák 10 forint...
gyémántgyűrűk, fülbeval...
ók, brosstók, 6 frt 50 brt...
lét kezdve.
Girandolok, gyertyatartók...
tálalék és e szakmába v...
gók cikke grammja 6 kr...
minden darab hivatalos...
fémjelzéssel van ellátva...
Veszta zalogházi cédu...
lákat.
Grünberger A. Béla
örökös
Budapest, Városház-tér 9.
(Haris-bazár) l. em., ajtó...
23. Képes árjegyzék in...
gycn és bérmeniva.

Olesó arany és
ezüsteladás,
részletfizetésre is,
valamint a legzebbék...
szertárgyat, u. m.: arany...
férfi láncok gramm 85...
kr., arany férfórak 16 frt...
arany női órák 10 forint...
gyémántgyűrűk, fülbeval...
ók, brosstók, 6 frt 50 brt...
lét kezdve.
Girandolok, gyertyatartók...
tálalék és e szakmába v...
gók cikke grammja 6 kr...
minden darab hivatalos...
fémjelzéssel van ellátva...
Veszta zalogházi cédu...
lákat.
Grünberger A. Béla
örökös
Budapest, Városház-tér 9.
(Haris-bazár) l. em., ajtó...
23. Képes árjegyzék in...
gycn és bérmeniva.

Olesó arany és
ezüsteladás,
részletfizetésre is,
valamint a legzebbék...
szertárgyat, u. m.: arany...
férfi láncok gramm 85...
kr., arany férfórak 16 frt...
arany női órák 10 forint...
gyémántgyűrűk, fülbeval...
ók, brosstók, 6 frt 50 brt...
lét kezdve.
Girandolok, gyertyatartók...
tálalék és e szakmába v...
gók cikke grammja 6 kr...
minden darab hivatalos...
fémjelzéssel van ellátva...
Veszta zalogházi cédu...
lákat.
Grünberger A. Béla
örökös
Budapest, Városház-tér 9.
(Haris-bazár) l. em., ajtó...
23. Képes árjegyzék in...
gycn és bérmeniva.

Olesó arany és
ezüsteladás,
részletfizetésre is,
valamint a legzebbék...
szertárgyat, u. m.: arany...
férfi láncok gramm 85...
kr., arany férfórak 16 frt...
arany női órák 10 forint...
gyémántgyűrűk, fülbeval...
ók, brosstók, 6 frt 50 brt...
lét kezdve.
Girandolok, gyertyatartók...
tálalék és e szakmába v...
gók cikke grammja 6 kr...
minden darab hivatalos...
fémjelzéssel van ellátva...
Veszta zalogházi cédu...
lákat.
Grünberger A. Béla
örökös
Budapest, Városház-tér 9.
(Haris-bazár) l. em., ajtó...
23. Képes árjegyzék in...
gycn és bérmeniva.

Olesó arany és
ezüsteladás,
részletfizetésre is,
valamint a legzebbék...
szertárgyat, u. m.: arany...
férfi láncok gramm 85...
kr., arany férfórak 16 frt...
arany női órák 10 forint...
gyémántgyűrűk, fülbeval...
ók, brosstók, 6 frt 50 brt...
lét kezdve.
Girandolok, gyertyatartók...
tálalék és e szakmába v...
gók cikke grammja 6 kr...
minden darab hivatalos...
fémjelzéssel van ellátva...
Veszta zalogházi cédu...
lákat.
Grünberger A. Béla
örökös
Budapest, Városház-tér 9.
(Haris-bazár) l. em., ajtó...
23. Képes árjegyzék in...
gycn és bérmeniva.

Olesó arany és
ezüsteladás,
részletfizetésre is,
valamint a legzebbék...
szertárgyat, u. m.: arany...
férfi láncok gramm 85...
kr., arany férfórak 16 frt...
arany női órák 10 forint...
gyémántgyűrűk, fülbeval...
ók, brosstók, 6 frt 50 brt...
lét kezdve.
Girandolok, gyertyatartók...
tálalék és e szakmába v...
gók cikke grammja 6 kr...
minden darab hivatalos...
fémjelzéssel van ellátva...
Veszta zalogházi cédu...
lákat.
Grünberger A. Béla
örökös
Budapest, Városház-tér 9.
(Haris-bazár) l. em., ajtó...
23. Képes árjegyzék in...
gycn és bérmeniva.

Jósolás
Több külföldi író nyomán
írta:
fj. Lónay Sándorné.
Ára 1 forint.
Megrendelhető
a Budapesti Napló
kiadóhivatalában,
József-körút 18.

Jósolás
Több külföldi író nyomán
írta:
fj. Lónay Sándorné.
Ára 1 forint.
Megrendelhető
a Budapesti Napló
kiadóhivatalában,
József-körút 18.

Jósolás
Több külföldi író nyomán
írta:
fj. Lónay Sándorné.
Ára 1 forint.
Megrendelhető
a Budapesti Napló
kiadóhivatalában,
József-körút 18.

Jósolás
Több külföldi író nyomán
írta:
fj. Lónay Sándorné.
Ára 1 forint.
Megrendelhető
a Budapesti Napló
kiadóhivatalában,
József-körút 18.

Jósolás
Több külföldi író nyomán
írta:
fj. Lónay Sándorné.
Ára 1 forint.
Megrendelhető
a Budapesti Napló
kiadóhivatalában,
József-körút 18.

Jósolás
Több külföldi író nyomán
írta:
fj. Lónay Sándorné.
Ára 1 forint.
Megrendelhető
a Budapesti Napló
kiadóhivatalában,
József-körút 18.

Jósolás
Több külföldi író nyomán
írta:
fj. Lónay Sándorné.
Ára 1 forint.
Megrendelhető
a Budapesti Napló
kiadóhivatalában,
József-körút 18.

Jósolás
Több külföldi író nyomán
írta:
fj. Lónay Sándorné.
Ára 1 forint.
Megrendelhető
a Budapesti Napló
kiadóhivatalában,
József-körút 18.

Jósolás
Több külföldi író nyomán
írta:
fj. Lónay Sándorné.
Ára 1 forint